

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤
“ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

አዎን! “ኢትዮጵያ” ማለት፡ እያንዳንዱ እውነተኛ ኢትዮጵያዊና እያንዳንዷ እውነተኛ ኢትዮጵያዊት እንደመኾናቸው መጠን፡ በእኚህ የሰውነት ፕላንተና ውስጥ ሰፍኖ ያለችው፡ የእግዚአብሔር መንግሥትም፡ እኒዙ፡ እየራሳቸው፡ እያንዳንዱ ኢትዮጵያዊና እያንዳንዷ ኢትዮጵያዊት መኾናቸውን፡ የቃል ኪዳን ጸሎት፡ ለኢትዮጵያዊው ግለሰብ፡ አበክሮ ያስታውሰዋል። በሌላው የኪዳን ጸሎታችን፡ “በአልባቢን፡ ናስተማሰል፡ አምላላ መንግሥትህ ቦቱ” ማለትም፡ “መንግሥትህ፡ በየልቡናችን ላይ እንድትመሠረት፡ በዚያም ሰፍኖ እንድትኖር አደረግሁ።” የሚለው ሓረግ፡ ይህን እውነታ ያጠናክረዋል።

በ፲፱፻፳፰ ዓ. ም. በአገራችን ላይ በደረሰው የፋሺስት ኢጣልያ ወረራ ጊዜ፡ የጥት ፍርድ ተሰጥቶባቸው፡ ሰማዕትነትን የተቀበሉት፡ ኢትዮጵያዊው አቡነ ኢጥርስ፡ “ይህ አኹን ያለንበት፡ ዓለም ሌላ ነው፡ ዓይንምን አይከፍቱም?”

“እንኳንና ኢትዮጵያዊ፡ ‘ኢትዮጵያ’ የሚሏት የለችም!”
ላላቸው፡ ለአንድ፡ የጠላት አገልጋይ ለኾነ፡ ከሐዲ ያገራቸው ሰው፡

“አዎን! እንተ ውስጥ የለችም፡
ምክንያቱም፡ አታምንሳትም።
“እንተ፡ በእግዚአብሔር አታምንም፡
“ወይም፡ በእገርህ አታምንም፡
ወይም፡ በራስህ አታምንም።
“ስለዚህ፡ የእምነት ምስኪን ነህ!
መተማመኛ የሌለህ!
“እና፡ ለእኔ አታስብ! ቀድሞ፡ ለራስህ አታውቅም፡
“እኔ፡ ግን፡ በኢትዮጵያ ስለማምን፡
እኔ እስካመንሁ፡ እርሷ አትሞትም!”

እንዳሉት ማለት ነው። የእኒህን ስመ ጥሩ ባለሙያ ኢትዮጵያዊ ዝክረ ነገር፡ ባለፈው ወይይታችን ላይ፡ በእርአያነቱ እውስተኛው እንደነበረ፡ ይታወሳል።

የእግዚአብሔር መንግሥት የኾነችው ኢትዮጵያ፡ በዚህ የመጨረሻው ዘመን፡ እንዲህ፡ በሕያውነቷ ቀጥላ መገኘቷ ይበጃል፤ የሚበጀውም፡ ለኢትዮጵያውያን ብቻ ሳይኾን፡ ለቀሩትም የዓለም ሕዝቦች ነው፤ ስለዚህ፡ ሹሉም፡ ለየራሳቸው ደገንነት ሲሉ፡ ስለህልውናዋ ሊያስቡና ሊጨነቁ ይገባቸዋል። ዓለም፡ ከመጨረሻው ጥፋት የሚድነው፡ በእርስዋ ብቻ ነውና።

ጥያቄ፡- አኹንም፡ ቸር ዜና አሰማኸን! እግዚር ይስጥልን! ከዚህ የሚቀጥለው የጸሎቱ ክፍል፡ “እርሱ፡ ‘ክርስቶስ’ ተብሎ፡ እኛን ‘ክርስቲያን’ ያሰኘን፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በቀደመው ዘመን፡ ምሳሌው ኾኖ በተገለጠው፡ በመልክ ጸዴቅ ኢትዮጵያዊነትና ሹመት፡ ከሴም፡ ከካምና ከያፌት ዘሮች ተወልዶ፡ የዘለዓለም ካህናችንና ንጉሣችን እንደኾነ እናምናለን።” የሚለው ነው።

ምዕራፍ ፪፤ ሃይማኖት፡፡ ሰለኢትዮጵያውያን የቃል ኪዳን ጸሎት ሐተታ፡፡

መልስ፡- ይህና ከእርሱ ተያይዘው ያሉት፡ የጸሎቱ ተከታታይ የሃይማኖት ማረጋገጫ አንቀጾች፡ አብዛኛዎቹ፡ እስካሁን፡ በዝርዝር የተነጋገርናቸውን የቅዱሱን ኪዳን፡ ንዑሳን አርእስት፡ እጥር ምጥን አድርገው፡ ለአጽንዖትና በአጽንዖት የሚያቀርቡ ናቸው፡፡ ከዚህ የተነሣ፡ ሰፊ ሐተታ ሊሰጥባቸው የሚያስፈልጓቸው ሰላላኾች፡ ለእያንዳንዳቸው፡ አሜድር የማጠናከሪያ ቃላትን በመስጠት እናልፋቸዋለን፡፡

እኹን የሰማንው የጸሎቱ ክፍል፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ማ እንደኾነ፡ ለኢትዮጵያዊውም፡ ምኑ እንደኾነ፡ ለራሱ ለባለጸሎተኛው ኢትዮጵያዊ፡ ተረጋግጦ የተገለጸበት፡ ኢትዮጵያዊውም፡ ይህን እውነታ፡ በፍጹም እውቀት ተቀብሎ፡ በሃይማኖት ያጸናው መኾኑን፡ ለራሱና ለአምላኩ፡ ለሌላውም የተፈጥሮ ወገኑ፡ ዘወትር የሚያረጋግጥበት የምስክርነት ቃል ነው፡፡

ጥያቄ፡- መልካም! ከዚህ የሚቀጥለው የጸሎቱ ክፍል፡ “እርሷ “ኢትዮጵያ” ተብላ፡ እኛን “ኢትዮጵያውያን” ያሰኘችን፡ ድንግል ማርያም፡ አምላክን በመውለዷ፡ አማናዊቷ የሕያዋን እናትና ዘለዓለማዊቷ ታቦተ ጽዮን፡ የሰማይና የምድር ንግሥትም እንደኾነች እናምናለን፡፡” የሚለው ነው፡፡

መልስ፡- ይህም አንቀጽ፡ ድንግል ማርያም፡ ማን እንደኾነች፡ ለኢትዮጵያዊውም፡ ምኑ እንደኾነች፡ ለራሱ ለባለጸሎተኛው ኢትዮጵያዊ፡ ተረጋግጦ የተገለጸበት፡ ራሱ፡ ኢትዮጵያዊውም፡ ይህን እውነታ፡ በፍጹም እውቀት ተቀብሎ፡ በሃይማኖት ያጸናው መኾኑን፡ ለራሱና ለአምላኩ፡ ለሌላውም የተፈጥሮ ወገኑ፡ ዘወትር የሚያረጋግጥበት የምስክርነት ቃል ነው፡፡

ጥያቄ፡- የሚቀጥለው የጸሎቱ ክፍል ደግሞ፡ “አረንጓዴ ብሔር ቀይ የኾነው፡ የቀስተ ደመና ምልክት፡ በኖኅ አማካይነት፡ ከእግዚአብሔር የተቀበልነው፡ የዘለዓለም ሰንደቅ ዓላማችን እንደኾነ እናምናለን፡፡” የሚለው ነው፡፡

መልስ፡- ይህም አንቀጽ፡ ኢትዮጵያዊው፡ ዛሬ፡ በያለበትና በየምክንያቱ አንግቦት የሚያውለበልበው፡ አረንጓዴ፡ ብሔር ቀይ ጎብረ ቀለማት ያለው ሰሌዳ፡ በሰሌዳው መካከልም ላይ፡ እጆቿን ወደሰማይ የዘረጋችውን፡ የድንግል ማርያምንና የድል አድራጊውን አንበሳ የኢየሱስ ክርስቶስን ሥዕሎች የያዘው የኢትዮጵያ ብሔራዊ ማኅተም የሠፈረበት ሰንደቅ ዓላማው፡ አገሩና እርሱ፡ በአምላካዊው ኃይል ተጠብቀው፡ መልካም ህልውናቸውን፡ በሚያስተማምን አቋም ይቀጥሉ ዘንድ፡ ከፈጣሪው ያገኘው መኾኑን እውቆ፡ ፈጣሪው፡ ከእርሱ የሚጠብቀውን የቃል ኪዳን ግዳጅ፡ እንደኖሩ መፈጸሙን፡ ለራሱ የሚያስታውስበት፡ ይህንም እውነታ፡ በፍጹም እውቀት ተቀብሎ፡ በሃይማኖት ያጸናው መኾኑን፡ ለራሱና ለአምላኩ፡ ለሌላውም የተፈጥሮ ወገኑ፡ ዘወትር የሚያረጋግጥበት የምስክርነት ቃል ነው፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

ጥያቄ፡- ተከታዩ የጸሎቱ ክፍል፡ “የቅዱሱ ኪዳን ፍጻሜ ለኾነው፡ ለኢየሱስ ክርስቶስ የተነገረው፡ ‘ሞላ አንበሳ ዘእምነገደ ይሁዳ’ የሚለው፡ መለኮታዊ ቃልና ለድንግል ማርያም የተነገረው፡ ‘ኢትዮጵያ ታበጽሕ እደዊሃ ኀበ እግዚአብሔር’ የሚለው ትንቢታዊ ቃል፡ ከአምላካችን ያገኘነው፡ የዘለዓለም ማኅተማችን እንደኾነ እናምናለን፡” የሚለው ነው፡፡

መልስ፡- ይህ አንቀጽ፡ ራሱን ችሎ እየተሠራበት ስለኖረውና ከዚህ ቀደም ብዬ በጠቀስሁኋቸው ሰንደቅ ዓላማ መባከል ላይ ሠፍሮ ስለሚታየው ብሔራዊ ማኅተሙ ምንነት፤ ከማንና እንዴትስ እንዳገኘው፡ ኢትዮጵያዊዉን ያስታውሰዋል፡፡ አዎን! ማኅተሟ፡ ይህ ኾኖ፡ በሥጋውም፡ በነፍሱም፡ በመንፈሱም የተወለደባትና ያደገባት፡ የተማረባትና ያወቀባት፡ የሚመራባትና የሚተዳደርባት፡ ለዘለዓለምም የሚኖርባት መንግሥት፡ ከማን፡ ለማንና ለምን እንደተሰጠች፡ ይህ አንቀጽ፡ በግልጽ ይነገረዋል፡፡

ይህች መንግሥት፡ ማኅተሟ ጭምር፡ የፍጡራን ሳይኾኑ፡ የእግዚአብሔር መኾናቸውን፡ ለዘወትር ያስገነዝበዋል፤ በሥነ መንግሥት አስተሳሰቡም፡ ጥንት፡ በእባቡ ዲያብሎስ፡ ኋላም፡ በአዳምና ሔዋን፡ በመካከሉም፡ በእሥራኤል ሕዝብ የተደረገውን የመሰለ ክህደት፡ ዓመፅና ምንዝርና፡ በእርሱም ዘንድ ተፈጽሞ፡ እንደነዚያ፡ ለጥፋት እንዳይዳረግ፡ አገሩ ኢትዮጵያ፡ አባቶቹ ኢትዮጵያውያንና እናቶቹ ኢትዮጵያውያትም፡ ከመጀመሪያው አንሥተው፡ ይዘውት የኖሩትን፡ የእግዚአብሔርን ሥርዓተ መንግሥት ትቶ፡ ወደሌላ እንዳያዘነብል፡ ወይም፡ ከዚህ ውጭ የኾነ፡ ባዕድ ዓላማና አመራር ባለው የሥነ መንግሥት አንጃ ውስጥ አባል እንዳይኾን፡ ይኸው ጸሎት፡ ኢትዮጵያዊዉን፡ በጽኑ ያስጠነቅቀዋል፡፡

ይህ የጸሎቱ ክፍል፡ የዚች የዘውድ መንግሥት፡ ንጉሥዋ፡ “ሞሶ አንበሳ ዘእምነገደ ይሁዳ” የተባለው፡ ኢየሱስ ክርስቶስ መኾኑን፡ ንግሥቷም፡ “ኢትዮጵያ ታበጽሕ እደዊሃ ኀበ እግዚአብሔር” የተባለችው፡ ድንግል ማርያም መኾኗን፡ ኢትዮጵያዊው፡ በፍጹም እውቀት ተቀብሎ፡ በሃይማኖት ያጸናው፡ በምግባርም የሚገልጸው መኾኑን፡ ለራሱና ለአምላኩ፡ ለሌላውም የተፈጥሮ ወገኑ፡ ዘወትር የሚያረጋግጥበት የምስክርነት ቃል ነው፡፡

ጥያቄ፡- ከዚህ በኋላ ያለው የጸሎቱ ክፍል፡ “በቅዱሱ ኪዳን ጸጋ፡ ከእግዚአብሔር በመንፈስ፡ የመወለድን ክብር ስላገኘን፡ በዚህ ልጅነታችን፡ የእግዚአብሔር መንግሥት ወራሾችና አገልጋዮች እንደኾንን እናምናለን፡” የሚለው ነው፡፡

መልስ፡- ይህ የጸሎቱ አንቀጽ፡ የኢትዮጵያዊነቱ ደረጃ፡ በመንፈሳዊው የጸጋ ኃይል፡ ከጠንቀኛው ሥጋዊ ፍትወትና ነፍሳዊ ምኞት ነጻ ከሚያደርገው ልዕልና የደረሰ መኾኑን፡ ማለትም፡ ዘለዓለማዊዉን የሕይወትና የክብር ዘውድ ለመቀዳጀት የበቃ መኾኑን፡ ለኢትዮጵያዊው፡ ዘወትር ያስታውሰዋል፡፡

ምዕራፍ ፪፤ ሃይማኖት፡፡ ስለኢትዮጵያውያን የቃል ኪዳን ጸሎት ሐተታ፡፡

ከዚህ የተነሣ፡ ኢትዮጵያዊው፡ በልቦናው ውስጥ ያለማቋረጥ የሚፈነጥቀው የደስታ ብርሃን፡ ፀዳሉ፡ በፊቱ ላይ ሳይቀር ፈክቶ ይታያል፡፡ አምን! ይህ ጉሉ የሚሆነው፡ ያለምክንያት አይደለም፤ ፈጣሪው፡ በረቂቃ ነፍሱና በግዙፉ ሥጋ አሟልቶና አሳምሮ፡ በመልኩ የፈጠረው ከመኾኑ ጋር፡ በቅዱስ መንፈሱ ወልደ፡ የጸጋ ልጁ፡ የመንግሥቱ ወራሽና የአገልግሎቱ ተካፋይ ስላደረገው፡ ከዚህ የሚበልጥ፡ የክብር ደረጃና የደስታ ምንጭ አለመኖሩ ስለሚሰማው ነው፡፡

በዚህ የእምነት መግለጫው መሠረትነት፡ የእግዚአብሔር መንግሥት የአገልግሎት ዘርፎች በኾኑት፡ በቤተ ሕዝቡ፡ በቤተ ክህነቱና በቤተ ምልክቱ ውስጥ በተሰማራበት፡ በማናቸውም ሙያ፡ ወይም የሥራ መስክ፡ የሚያገለግለው፡ በልጅነት መብቱ፡ ወራሹ የኾነባትን የእግዚአብሔርን መንግሥት መኾኑን አውቆና ተገንዝቦ፡ ኢትዮጵያዊው፡ ግዳጁን፡ በሙሉ ፈቃደኝነትና ታማኝነት፡ ቅንነትና ትጋት፡ ኃይልና ጽናት እያካኸደ ይፈጽማል፡፡ ግዳጁን የሚፈጽመውም፡ ገበሬም፡ ነጋዴም፡ ካህንም፡ ወታደርም፡ ዳኛም፡ ጭቃ ሹምም፡ እረኛም፡ ከብት አርቢም፡ ዘበኛም፡ አናጢም፡ ግንባኛም፡ ቀጥቃጭም፡ ሽክላ ሠሪም፡ ቀራጭም፡ ሸማኔም፡ ዘፋኝም፡ ባለገንዘብም፡ አምራችም፡ ሠራተኛም፡ ከያኒም፡ ጠቢብም፡ መሐንዲስም፡ ተዋናይም፡ መምህርም፡ ሠዓሊም፡ ጸሓፊም፡ ደራሲም፡ ባለቅኔም፡ ባለመድኃኒትም፡ ሐኪምም፡ ምሁርም፡ አማካሪም፡ አስተዳዳሪም፡ መሪም ቢኾን፡ በዚያ ሙያው፡ ወይም የሥራ መስኩ መኾኑን ተገንዝቦ ነው፡፡

ይህ እንቀጽ፡ ኢትዮጵያዊው፡ “እኔ፡ የእግዚአብሔር መንግሥት አገልጋይ ነኝ!” ብሎ፡ በውስጥ ልቡናው የሚያምንበትንና በአፍኦ አንደበቱ የሚያስታውቀውን ማንነቱን፡ በፍጹም እውቀት ተቀብሎ፡ በሃይማኖት ያጸናው፡ በምግባርም የሚገልጸው መኾኑን፡ ለራሱና ለአምላኩ፡ ለሌላውም የተፈጥሮ ወገኑ፡ ዘወትር የሚያረጋግጥበት የምስክርነት ቃል ነው፡፡

ጥያቄ፡- መልካም! ከዚህ ተያይዞ ያለው የጸሎት ክፍል፡ “ይህን ልጅነታችንን፡ እጽንተን ለመጠበቅ፡ የመንግሥቱ ወራሽነታችንን ለማረጋገጥና ንጹሕ አገልግሎታችንን ለመቀጠል፡ ኃጢአታችንን ዘወትር፡ በንስሐ እያጠራንና የክርስቶስን ሥጋና ደም እየተቀበልን መኖር እንጸለብን እናምናለን፡፡” የሚለው ነው፡፡

መልስ፡- ኢትዮጵያዊው፡ የቅዱሱ ኪዳን ማንነቱን እውነተኛነት የሚያረጋግጠውና የሚያጸድቀው፡ በዚህ ሃይማኖታዊ ምግባሩ ነው፡፡ ለማንነቱ ማረጋገጫና ማጽደቂያ፡ ከእግዚአብሔር ላገኛቸውም፡ የጸጋ ልጅነትና የመንግሥት ወራሽነት ዋስትና፡ ለአገልጋይነቱም ብቅዓት ማስተማመኛ ይኾነው ዘንድ፡ ከፈጣሪው የተሰጠው ማገተም፡ የኢየሱስ ክርስቶስ ቅዱስ ሥጋና ክቡር ደም ስለኾነ፡ በማያቋርጥ ንስሐ ላይ የተመሠረተውን፡ ይህን ሃይማኖታዊ ምግባር መፈጸም፡ ለኢትዮጵያዊው፡ እጅግ የሚያስፈልገው መኾኑን፡ ይህ የጸሎት ክፍል ያሳስበዋል፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፡ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

ይህ አንቀጽ፡ ኢትዮጵያዊው፡ ይህን ሃይማኖታዊ ምግባር፡ በፍጹም እውቀት ተቀብሎ፡ በሃይማኖት ያጸናው፡ በምግባርም የሚገልጸው መኾኑን፡ ለራሱና ለሌሎች፡ ለሌላውም የተፈጥሮ ወገኑ፡ ዘወትር የሚያረጋግጥበት የምስክርነት ቃል ነው።

ጥያቄ፡- ከዚህ በመቀጠል ያለው የጸሎት ክፍል፡ “የኢትዮጵያዊነት ሃይማኖታችን፡ በይፋ የሚገለጠውና ተለይቶ የሚታወቀው፡ በኢየሱስ ክርስቶስና በድንግል ማርያም ፍቅር ኾነን በምንፈጽመው፡ የኢትዮጵያዊነት ምግባራችን እንደኾነ እናምናለን።” የሚለው ነው።

መልስ፡- ኢትዮጵያዊው፡ ኢትዮጵያዊነቱን፡ በሃይማኖታዊ ፍሬውም ኾነ፡ በምግባራዊ ግብ፡ ለፍጹምነት የሚያበቃው፡ ኢየሱስ ክርስቶስና ድንግል ማርያም፡ በአንድነት በሚገኙበት ኹኔታና መልክ ብቻ ነው።

እንዲህ ካልኾነ በቀር፡ የኢትዮጵያዊነቱን ሃይማኖታዊ ፍሬም ኾነ፡ ምግባራዊ ግብ፡ እናተቱንና ልጇን፡ በምንም መንገድ ለይቶ፡ ወይም፡ በተናጠል አድርጎ፡ ሊያስበውና ሊያውቀው፡ ሊቀበለውና ሊያምንበት፡ በንግግርና በጽሑፍ፡ በሥዕልና በሌላውም ጥበብ ቢኾን፡ ሊገልጸውና ሊያየው፡ ሊኖርበትም ከቶ አይቻለውም። ምክንያቱም፡ ኢትዮጵያዊነት፡ ጥንቱ፡ ተመሥርቶ የታነጸው፡ በመጀመሪያዎቹ አዳምና ሔዋን፡ ሰብአዊና ምድራዊ ጋብቻ ላይ ሲኾን፡ ጳላም፡ በመለኮታዊውና ሰማያዊው ክብካብ ተደምድሞ፡ ዘለዓለማዊውን የዘውድ ጉልላት የተቀዳጀው፡ በመጨረሻዎቹ አዳምና ሔዋን፡ በኢየሱስ ክርስቶስና በድንግል ማርያም በመኾኑ ነው።

ይህ እውነታ፡ እኒህ፡ የመጨረሻዎቹ አዳምና ሔዋን የኾኑት፡ ኢየሱስ ክርስቶስና ድንግል ማርያም፡ ተለያይተው፡ በተናጠል የተገኙበት ኹኔታና መልክ፡ በሥጋዊውና በነፍሳዊው፡ በመንፈሳዊውም ህልውና፡ ፈጽሞ ባለመኖሩ ተረጋግጦ ይታወቃል፡ ይኸውም፡ ፍጥረተ-ዓለሙ፡ ከከፋቱና ከጥፋቱ የተነሣ፡ ሊደርስበት ከነበረው ጠቅላላ ድምሳሴ ድኖ፡ ሕያውነትን ሊያገኝ የቻለው፡ ደግሞም፡ የእግዚአብሔርን መንግሥት፡ በንጉሥነትና በንግሥትነት ዙፋናቸው ላይ ተቀምጠው፡ በሰማይና በምድር ያለውን ሥጋዊና መንፈሳዊ ፍጥረተ-ዓለም የሚያስተዳድሩት፡ ልጇ ኢየሱስ ክርስቶስና እናቱ ድንግል ማርያም ሳይሆኑ፡ ኹለቱም በአንድነት በመኾኑ ነው።

እነሆ፡ ኢትዮጵያዊው፡ ለዘለዓለም እየኖረባትና እያገለገለባት ባለችው፡ በዚችው፡ የእግዚአብሔር መንግሥት በኾነችው ኢትዮጵያ፡ ሰፍነው ያሉት የዘውድ መሪዎችና አስተዳዳሪዎች፡ ኢየሱስ ክርስቶስና ድንግል ማርያም ስለኾኑ፡ በዚህ እውነታ ላይ የተመሠረተውን ሃይማኖቱን፡ በምግባር የሚገልጸው፡ እናትና ልጇን፡ ኹለቱንም ባልተነጣጠለ ፍቅር፡ በአንድነት በመውደድ ሊኾን እንደሚገባ፡ ይህ የጸሎት ክፍል፡ ኢትዮጵያዊውን ያሳስበዋል።

ምዕራፍ ፪፡ ሃይማኖት፡፡
ስለኢትዮጵያውያን የቃል ኪዳን ጸሎት ሐተታ፡፡

በተለይ፡ በእኹኑ፡ የመጨረሻው ዘመን፡ የኢትዮጵያዊነት ሃይማኖቱ በተመሠረተበት፡ በማይነጣጠለው የኢየሱስ ክርስቶስና የድንግል ማርያም ፍቅር ላይ፡ ከባዱ የጠላት ጦር፡ ባልተቋረጠ ኃይል፡ እየተወረወረበት ያለ መኾኑን፡ እርሱም፡ ራሱን፡ ከዚያ ኃይል፡ በበለጠው የንቃትና የጽናት ትጥቅ ተከላክሎ፡ ጥቃቱን መመለስ ያለበት መኾኑን፡ ኢትዮጵያዊው፡ ጥሩ አድርጎ የውቃል፡፡

ስለዚህ ጦር፡ በተለይም፡ የዲያብሎስን ኃይል ከታጠቀው የአምልኮ ባዕድና የፀረ ማርያም ወገን ስለሚሠነዘረው ጥቃት፡ “ወዳጆች ሆይ! መንፈስን ሹሉ አትመኑ! ነገር ግን፡ መናፍስት፡ ከእግዚአብሔር ሽንው እንደሆነ፡ መርምሩ! ብዙዎች ሐሰተኞች ነዚያት፡ ወደዓለም ወጥተዋልና፡፡ የእግዚአብሔርን መንፈስ፡ በዚህ ታውቃላችሁ፡- ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በሥጋ እንደመጣ፡ ማለትም፡ ከድንግል ማርያም፡ ሰው ሆኖ እንደተወለደ፡ የሚታመን መንፈስ ሹሉ፡ ከእግዚአብሔር ነው፡፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በሥጋ እንደመጣ፡ ማለትም፡ ከድንግል ማርያም፡ ሰው ሆኖ እንደተወለደ፡ የማይታመን መንፈስ ሹሉ፡ ከእግዚአብሔር አይደለም፡፡ ይህም፡ የክርስቶስ ተቃዋሚው መንፈስ ነው፡ ይህም፡ እንዲመጣ ሰምታችኋል፡ አኹንም እንኳ፡ በዓለም አለ፡፡” ከሚለው የወንጌላዊው ቃል፡ ኢትዮጵያዊው፡ በሚበቃ ተምሮአል፡፡

በእርግጥም፡ እኩሌቶቹ፡ በሌሊቱ ጨለማ፡ ለዲያብሎስና ለሠራዊቱ አጋንንት እየሰገዱ፡ የቀሩትም፡ በቀኑ ብርሃን፡ “የሱስን እወድዳለሁ!” እያሉ፡ እናቱን ቅድስት ድንግል ማርያምን ግን በመጥላት፡ በክርስቲያንነት ስም፡ “እግዚአብሔርን እናመልካለን!” ማለት፡ የርኩስ መንፈስ እንጂ፡ የመንፈስ ቅዱስ ስላልሆነ፡ ኢትዮጵያዊው፡ ይህን የመሰለውን የባዕድ አምልኮና የፀረ-ማርያምነት ሰይጣናዊ ጥቃት፡ የመንፈስ ቅዱስ ጋሻ በሆነው፡ በፍቅረ-ማርያምና በክርስቶሳዊው ፍቅር ተከላክሎ በመመለስ፡ ድሉን መጉናጸፍ እንዳለበት፡ አዎን! ይኸው፡ የጸሎቱ ክፍል፡ ኢትዮጵያዊውን አጥብቆ እያስጠነቀቀ ያስታውሰዋል፡፡

ይህ አንቀጽ፡ ኢትዮጵያዊው፡ የኢትዮጵያዊነት ሃይማኖቱን በይፋ የሚገልጠውና ለይቶ የሚያሳውቀው፡ በኢየሱስ ክርስቶስና በድንግል ማርያም ፍቅር ላይ ተመሥርቶ በሚፈጽመው፡ የኢትዮጵያዊነት ምግባሩ የመኾኑን ነገር፡ በፍጹም እውቀት ተቀብሎ፡ በሃይማኖት ያጸናው፡ በምግባርም የሚገልጸው መኾኑን፡ ለራሱና ለአምላክ፡ ለሌላውም የተፈጥሮ ወገኑ፡ ዘወትር የሚያረጋግጥበት የምስክርነት ቃል ነው፡፡

ጥያቄ፡- መልካም! በመጨረሻ ያለው የጸሎቱ ክፍል፡ “የቅዱሱ ኪዳን ኢትዮጵያዊነታችንን፡ በየለቦናችን ጽፎ ያስተማረን፡ ጠብቀነው እንድንኖር ያደረገንም፡ እንደቃል ኪዳኑ፡ እግዚአብሔር እንደሆነ እናምናለን፡፡ ለዘላለሙ፡ አሜን፡፡” የሚለው ነው፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፡ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

መልስ፡- ኢትዮጵያዊው፡ የቅዱሱ ኪዳን ኢትዮጵያዊነቱን፡ አውቆት፡ አምናበትና ሕይወት አድርጎት የኖረው፡ የሚኖረውም፡ ከለው፡ ወይም፡ ከሌላ ፍጡር አግኝቶት፡ ወይም፡ ተምሮት ሳይኾን፡ ከእግዚአብሔር፡ በተፈጥሮ አግኝቶትና በመንፈስ ቅዱስ ተምሮት መኾኑን፡ ሠርቶበት እንዲጠቀምበት የተሰጠውም፡ እንደመከሊቶቹ ባለቤት፡ ከራሱ ከፈጣሪው መኾኑን፡ ስለዚህም፡ አደራው ጥብቅ፡ ስጦታውም ምጡቅ በመኾኑ፡ ኃላፊነቱን አውቆ፡ የበኩሉን ግዳጅ፡ በእግባቡ መፈጸም እንዳለበት፡ ይህ የጸሎቱ ክፍል ያመለክተዋል።

ይህም፡ እግዚአብሔር፡ በነቢያት፡ “ሕጌን በልቡናቸው አኖራለሁ፡ በልባቸውም እጽፈዋለሁ። ...እያንዳንዱ ሰው፡ ባልንጀራውን፡ እያንዳንዱም፡ ወንድሙን፡ እግዚአብሔርን እወቅ!” ብሎ አያስተምርም፡ ከታናሹ ጀምሮ እስከታላቁ ድረስ፡ ሹሉ ይውቁኛልና!” ደግሞም፡ “ልጆችሽም ሹሉ፡ ከእግዚአብሔር የተማሩ ይኾናሉ።” የሚለውን ነቢያትን ቃል በመጥቀስ፡ እውነተኛው መምህርና ምዑር ኢየሱስ ክርስቶስ፡ “ሹሉም፡ ከእግዚአብሔር የተማሩ ይኾናሉ!” ተብሎ፡ በነቢያት ተጽፏል፡ እንግዲህ፡ ከአብ የሰማ፡ የተማረም ሹሉ፡ ወደእኔ ይመጣል።” ሲል በተናገረው ቃሉ መሠረት ደርሶ የተፈጸመ ነው። ደግሞም፡ “መምህራችሁ፡ አንድ፡ እርሱም፡ ክርስቶስ ነውና፡ እናንተም፡ ሹላችሁ፡ ወንድማማች ናችሁና፡ በምድር ላይ፡ ‘መምህራን’ አትባሉ! ...እናንተ፡ አስተድማችሁ፡ የእግዚአብሔርን መንግሥት፡ እውነቱንም ፈልጉ! ሌላው ሹሉ ይጨመርላችኋል።” ያለው ቃሉ፡

ትምህርቱንና ዕውቀቱን የምናገኘውን ከእርሱ ብቻ መኾኑን ያመለክታል። ከዚህ ቃሉ የተነሣ፡ ለሚፈልጉት ሹሉ ቅርብ የኾነውን እግዚአብሔርን፡ በእውነት መንፈስ ስለፈለገው፡ ይኸው አምላኩ፡ በልዩ ልዩ ረቂቃንና ምዝፋን የከፋትና የጥፋት ኃይላት፡ ተጽፍኖ ሊቀር ይችል የነበረውን፡ ያን መለኮታዊ ጸጋ፡ ገላልጦ ማሳወቁ ብቻ ሳይኾን፡ ከተጻራሪው ወገን የሚወረወረውን የፈተናና የመከራም ጦር ሹሉ ተቋቁሞና አሸንፎ፡ በቅዱሱ ኪዳን ኢትዮጵያዊነቱ ያገኘውን የትንሣኤ ሕይወት እንዲቀጥል ያስቻለው መኾኑን፡ ይህ፡ የጸሎቱ ክፍል፡ ኢትዮጵያዊውን ያስገነዝበዋል። በዘወትር ጸሎቱም፡ ከዚህ፡ የቃል ኪዳን ጸሎት ቀጥሎ፡ “ይህን ላደረገልን፡ ለእግዚአብሔር አብ፡ ለእግዚአብሔር ወልድ፡ ለእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ምስጋናችንን እናቀርባለን።” የሚለውን ቃል የሚያስማው፡ በዚህ ምክንያት ነው።

ይህ፡ የጸሎቱ፡ የመጨረሻ ማጠቃለያ አንቀጽ፡ ኢትዮጵያዊው፡ የቅዱሱ ኪዳን ኢትዮጵያዊነቱን፡ በቀጥታ፡ ከእግዚአብሔር የማገኘቱን ምስጢር፡ በፍጹም እውቀት ተቀብሎ፡ የአምልኮ ታማኝነቱንም፡ በገደፍ ጭምር፡ ለቃል ኪዳን አምላኩ ብቻ አድርጎ፡ በሃይማኖቱና ያጸናው፡ በምግባርም የሚገልጸው መኾኑን፡ ለራሱና ለፈጣሪው፡ ለሌላውም የተፈጥሮ ወገኑ፡ ዘወትር የሚያረጋግጥበት የምስክርነት ቃል ነው።

የጋብቻ ሥርዓት፡ በኢትዮጵያውያን ዘንድ ተከብሮ ስለመኖሩ፡፡

ጥያቄ፡- የዚህን ጸሎት ማብራሪያ ከማብቃትህ በፊት፡ በዚሁ የቃል ኪዳን ጸሎት ውስጥ ተካትተው ከሚገኙት አርእስተ ነገሮች መካከል አንድን ያመለሱንን ጥያቄዎች እንድናነግራቸው ብትፈቅድልን?

መልስ፡- ማለፊያ! እንዲህ ስትበረቱልኝማ፡ ደስታዬ ነው፡ ስለዚህ፡ ጥያቄዎቼን አቅርቧቸውና እንወያይባቸው!

ጥያቄ፡- እግዚአብሔር፡ በአዳምና ሔዋን ስለመሠረተው፡ ኢትዮጵያውያንም፡ አክብረውና ጠብቀውት ስለኖሩት፡ ስለተቀደሰው ጋብቻ፡ ምሳሌ ሊኾኑን የሚችሉትን አባቶችና እናቶች ለይተህ ብታስታውቀን፡ የሚጠቅመን አይመስለህም?

መልስ፡- በእርግጥ ይጠቅማችኋል፡ ለዚህ ጋብቻ፡ ምሳሌ ሊኾኑን ከሚችሉት፡ ከቀደሙት አባቶቻችንና እናቶቻችን መካከል፡ የታወቁትን፡ አዳምንና ሔዋንን፡ ኖንንና ሐይከልን፡ ሴምንና ሚስቱን፡ ካምንና ሚስቱን፡ ያፌትንና ሚስቱን፡ ይስሐቅንና ርብቃን፡ ኢትዮጵያዊውን ካህን፡ ዮቱርንና ሚስቱን፡ እሥራኤላዊነቱን፡ ለኢትዮጵያዊነት ያበቃውን ሙሴንና ኢትዮጵያዊት ሚስቱን፡ ሲጻራን፡ ኢትዮጵያዊውን አርዮንንና ሚስቱን ቤትሳባን፡ መጥምቁ ዮሐንስን የወለዱትን፡ ካህኑን ዘካርያስንና ኤልሳቤጥን፡ ቅድስት ድንግል ማርያምን የወለዱትን፡ ኢያቄምንና ሐናን፡ ኢትዮጵያዊውን ጳውሎስን ተክለ ሃይማኖትን የወለዱትን፡ ጸጋ ዘአብንና እግዚእ ኃረያን በዋቢነትና በማስረጃነት መጥቀስ ይቻላል፡፡

ጥያቄ፡- ስለጋብቻ ቃል ኪዳን፡ በአርአያነታቸው፡ ደጋግ ምሳሌዎቻችን የኾኑትን፡ አዳምንና ሔዋንን፡ ከተከታታዮቹም ቃል ኪዳናት ተቀባዮች መካከል፡ ኖንንና ሙሴን ስታነግሩቸው፡ ምንው፡ የቀሩትን፡ መልክ ጸዴቅን፡ አብርሃምንና ዳዊትን ሳትጠቅሳቸው አለፍህ?

መልስ፡- እኒህን ሦስቱን ሰዎች፡ ባልጠቅሳቸው ያለፍሁበት ምክንያት አለኝ፡ ይኸውም፡ መልክ ጸዴቅ፡ በኢትዮጵያዊነቱና በኢትዮጵያውያን አብነቱ፡ ለዘለዓለማዊው መልክ ጸዴቅ፡ ባለው ቀዳሚ ምሳሌነት፡ ሕይወቱን፡ በተለየ ብቅዓት የመራ ቅዱስ ሰው በመኾኑ ነው፡ እሥራኤላውያን፡ አብርሃምንና ልጁ ያዕቆብ፡ እንዲሁም፡ ዳዊትና ልጁ ሰሎሞን ጭምር፡ በጋብቻቸው ረገድ፡ በአንድ ሚስት እንዲጸኑ የሚጠይቀውን የእግዚአብሔርን ሥርዓት ጠብቀው ባለመኖራቸው ነው፡፡

ይኹን እንጂ፡ እኒህ እሥራኤላውያን፡ የኋላ ኋላ፡ እሥራኤላዊነታቸውን፡ ለኢትዮጵያዊነት ያበቁበት በረከት ስለተሰጣቸው፡ በዚያ በረከት ምክንያት፡ ይኸንኑ የጋብቻ ቃል ኪዳን እንደፈጸሙ ሊቆጠሩ በቅተዋል፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፡ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

ይህም፡ ከዚህ በሚከተለው ኹኔታዎች ተረጋግጦ ይታወቃል፡-

፩ኛ፡ መልክ ጼዴቅ፡ በኹለንተናው፡ ፈጽሞ፡ የኢየሱስ ክርስቶስ አርአያ ኾኖ የተገለጸ ሰው ስለነበረ፡ ጋብቻ ሳያስፈልገው፡ በብሔትውና ይኖር እንደነበረ ይታወቃል። በዚህ ረገድ የምታስተውሏቸው ኹለት ቀጥታ ነገሮች አሉ፡ እነዚህም፡ አንዱ፡ ግብዓውያን፡ በትርቡ፡ ወደኢትዮጵያ ካመጡት፡ ከምክሮስና ይልቅ፡ ከጥንት ጀምሮ፡ ለኢትዮጵያውያን፡ እውነተኛው የንጽሕናና የብቅዓት ሕይወት ተደርጎ፡ ሲሠራበት የኖረው፡ ሥርዓት፡ እንደምንክሮስናው አስከጫ፡ ጥቁር ቆብና ጥቁር ልብስ የማያስፈልገው፡ በኢትዮጵያውያን፡ በመጥምቁ ዮሐንስና በጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የአኗኗርና የአለባበስ ባህል፡ በገሃድ ተከሥቶ የነበረው፡ “ብሔትውና” መኾኑ፡ ኹለተኛውም፡ የመልክ ጼዴቅ ዘርና ልደት፡ ለኢትዮጵያውያን የተላለፈው፡ ሰብአዊው፡ በወንድሞቹና በእናቶቹ በኩል ሲኾን፡ መልአካዊው ደግሞ፡ በመንፈስ ቅዱስ መኾኑ ነው።

፪ኛ፡ አብርሃም፡ የግርዛትን ቃል ኪዳን፡ ከፈጣሪው የተቀበለው፡ እንደቃል ኪዳኑም የተገረዘው፡ ይስሓቅንም፡ ከመካን ሚስቱ ከሣራ እንደሚወልድ፡ ከሥላሴ የተስፋ ቃል የተሰጠው፡ የተስፋ ቃልም ተፈጽሞ የወለደውና እርሱንም፡ ለእግዚአብሔር መሥዋዕት አድርጎ ያቀረበው፡ አስቀድሞ፡ ስለአምልኮተ እግዚአብሔርና ስለግርዛት ምሥጢር፡ የልዑል እግዚአብሔር ወገን፡ የእውነት ካህንና የሰላም ንጉሥ ከኾነው፡ ከኢትዮጵያዊው መልክ ጼዴቅ አውቆና ተምሮ ካመነ፡ በእርሱም ከተባረከ በኋላ መኾኑ ይታመናል፡ እንዲያ ከኾነ፡ በዚያን ዘመን፡ ለኢትዮጵያዊነት የሚያበቃው ጸጋ፡ ያ ቡራኬ ስለነበር፡ በዚያ ጸጋ፡ አብርሃም፡ “ለኢትዮጵያዊነት በቅቶ ተገኘ!” ያሰኛል። ከዚህ የተነሣ፡ ሥላሴ የሰጡት የተስፋ ቃል ተፈጽሞለት፡ ገና በአረማዊነቱ ሣለ ካገባት፡ ከመካኒቱ ከሣራ፡ በተገረዘና በግርዛት ቃል ኪዳን በከበረ ሰውነቱ፡ ይስሓቅን የወለደው፡ በዚያ ኢትዮጵያዊነቱ መኾኑ፡ ሊጠረጠር ከቶ አይቻልም። ስለዚህ፡ ሣራ ስትሞት፡ በኢትዮጵያዊቷ ኬጡራ ብቻ ተወስኖ እንዲኖር የተጠራው አብርሃምና ይህችው ኢትዮጵያዊት ሚስቱ፡ በኢትዮጵያውያን ዘንድ ተከብሮና ተጠብቆ የኖረውን፡ የእግዚአብሔርን የጋብቻ ሕግ ለመፈጸም በቅተዋል።

፫ኛ፡ በእውነተኛ ንስሐው፡ ለኢትዮጵያዊነት የበቃው ጻዊትና በኢትዮጵያዊው የጋብቻ ሕግ ጸንታ፡ ከኢትዮጵያዊው አርዮ ጋር፡ በቅድስና የኖረችው፡ ኢትዮጵያዊት ሚስቱ፡ በትሳባ (ቤርሳቤህ)፡ ሰሎሞንን ለመውለድ የበቁት፡ ጋብቻቸውን፡ ኢትዮጵያውያን አክብረውትና ጠብቀውት በኖሩት የእግዚአብሔር ሕግ መሠረት በመፈጸማቸው መኾኑ ሊታወቅ ይገባል።

፬ኛ፡ ከተነሣሒው ጻዊትና ከሕጋዊዋ ቤትሳባ የተወለደው፡ ሰሎሞን፡ የቃል ኪዳን ዘርነቱና የማክዳ ድንግልና፡ ንስሐ ኾኖት፡ ለኢትዮጵያዊነት መብቃቱ እርግጥ ነው። ስለዚህ፡ ድንግሊቱ ኢትዮጵያዊት ንግሥት ማክዳ፡ ከእርሱ፡ ከሰሎሞን፡ ምኒልክን፡ በንጽሕና የወለደችው፡ ኢትዮጵያውያን አክብረውትና ጠብቀውት በኖሩት፡ በእግዚአብሔር ሕግ መሠረት ከተፈጸመ ጋብቻ መኾኑ ተረጋግጦ ተመዝግቧል።

ስለኢትዮጵያና ስለእሥራኤል የበኩር ልጅነት ትርጓሜ፡፡

ጥያቄ፡- የጋብቻና የግርዛት ነገር ከተነሣ ዘንድ፡ ሙሴንና ኢትዮጵያዊት ሚስቱን፡ ሲጻራን፡ አኹን ከምንወያይበት ርእስ ጋር አያይዘህ፡ በበለጠ እንድታሰረዳን የምንፈልገው ምሥጢር አለ፡፡

ይኸውም፡ ሙሴ፡ የእሥራኤልን ልጆች፡ ከባርነት፡ ነጻ ያወጣቸው ዘንድ፡ ወደግብፅ እንዲሄድ፡ እግዚአብሔር አዘዘት፡ ኢትዮጵያዊት ሚስቱን፡ ሲጻራንና ከእርሷ የወለዳቸውን ሹለቱን ልጆቹን ይዞ፡ በመንገድ ላይ እየተጓዘ ሃለ፡ እግዚአብሔር እንዳነጋገረው፡ ከዚያ ንግግር በኋላም፡ እንድ አስደንጋጭና አስፈሪ ሹኔታ ድንገት ደርሶ እንደነበረ የሚናገረው፡ እንዲህ የሚለው ዜና ነው፡፡

- እግዚአብሔር፡ በዚያ ንግግር፡ ለሙሴ፡ ፈርዖን፡ ከብዙ መቅሠፍቶች በኋላ፡ ለቡን በማደንደን፡ የእሥራኤልን ልጆች ለመልቀቅ፡ ፈቃደኛ ስለማይሾን፡ “ፈርዖንን፡ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡- ‘እሥራኤል፡ የበኩር ልጅ ነው፤ ይገዛልኝ ዘንድ ልጄን ልቀቅ አልሁህ፤ አንተም፡ ትለቅቀው ዘንድ እምቢ አልህ፤ እነሆ፡ እኔ፡ የበኩር ልጄህን እገድባለሁ፤ ይላል፡’ በለው፡፡” እንዳለው፡

- ወዲያውም፡ ሙሴ፡ ከነቤተሰቡ ባደረበት ሥፍራ፡ እግዚአብሔር፡ እንደገና ተገልጦለት፡ ሊገድለው እንደፈለገ፡

- ሚስቱ ሲጻራም፡ ባልጩት መስዳ፡ የልጄን ሽለፈት እንደገረዘች፡ ወደእግሩም እየጣለችው፡ ስለግርዛቱ፡ “አንተ፡ ለእኔ፡ የደም ሙሽራ ነህ!” እንዳለችው፡

- በዚህም ጊዜ፡ ሙሴን ሊገድለው የታዘዘው መልአክ ሞት፡ ከእርሱ፡ ፈቀቅ እንዳለ፡ በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ አንብበናል፡፡

ቅዱሳት መጻሕፍትንና የእግዚአብሔርን መልአክት የያዙትን፡ የአንተን መጻሕፍት፡ እንዲህ ለማንበብ መቻላችን፡ የዚህ ውይይታችን ፍሬ ነውና፡ “ዕድሜ ለአንተ!” እንላለን፡፡

አኹንም፡ ይህ ነገር፡ ምሥጢር ሽፍብናል፡ በተለይም፡ ሙሴ፡ “በመንገድ ላይ ባደረበት ሥፍራ፡ እግዚአብሔር ተገኘኝው፤ ሊገድለውም ፈለገ፡” የሚለው ቃል፡ እግዚአብሔር፡ ሙሴን በሚያህል፡ ለታላቅ ተልእኮ በጠራው ባለሟሉ ላይ፡ እንዴት፡ ይህን የመሰለው የመጨረሻ ፍርድ፡ ሊፈጸምበት ይገባል፡” ብሎ አሰበ? ደግሞስ፡ እግዚአብሔር፡ የአብርሃምን ልጆች፡ እሥራኤልን፡ የበኩር ልጅ ካላቸው፡ እኛ፡ ቀዳሚዎቹ፡ የመልክ ጼዴቅ ልጆች የኾንነው ኢትዮጵያውያን ምን ልንኾን ነው? የሚሉ ጥያቄዎች፡ በየሕሊናችን ተፈጥረውብናል፤ ስለእነዚህ፡ ምሥጢር ስለኾኑብን ጥያቄዎች፡ አያይዘህ የምትገልጽልን እውነታ ቢኖር፡ ያን ለመስማት እንጓዛለን፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

መልስ፡- በዚህ ጥያቄያችሁ አቀራረብ፡ እግዚአብሔርን፡ እንደገና አመሰግናለሁ፡ የማመሰግነውም፡ በዚያ፡ ለሰዎች፡ የአጋጣሚ በሚመስለው፡ በእግዚአብሔር ዘንድ ግን ታቅዶ በተፈጸመው፡ ግንኙነታችን የጀመርነው ውይይታችን፡ እናንተን፡ ለዚህ፡ ቅን ፍላጎትና የእውቀት ደረጃ አድርሶ፡ ይህን የመሰለ ጥልቅነት ያለውን ጥያቄ ለማቅረብ በመቻላችሁ ነው፡ ስለእናት አገራችሁ ኢትዮጵያና ስለራሳችሁ ኢትዮጵያዊነት፡ እውነቱን ለማወቅ፡ የቲን ያህል እንደተጨነቃችሁበት፡ ይህ ምግባራችሁ፡ ራሱ በቂ ማሰረጃ ኾኖ ይመሰክራል፡፡ ይህን ካልሁ በኋላ፡ ወደጥያቄያችሁ መልስ አመራሁ፡፡

ሙሴ፡ ምንም እንኳ በትውልዱ፡ የአብርሃም ዘር፡ እሥራኤላዊ ቢኾንም፡ የተወለደውና እስከአርባ ዓመት ዕድሜው ድረስ የኖረው፡ የተማረውና የሠለጠነውም፡ በግብፅ ምድር፡ በዚያው አገር አምልኮና ባህል ስለነበረ፡ ያ፡ የግብፃውያን ልማድ አይሎበት ይኾን፡ ወይም፡ ለዕብራውያን፡ በአብርሃም ምክንያት እንዲጸና የተደረገውን የግርዛትን ቃል ኪዳን፡ በማቃለል ቸል ብሎት ይኾን፡ ወይም፡ የልጁን ጤንነት የጠበቀ መስሎት ይኾን፡ ወይም፡ ሌላ ምክንያት ኖሮት እንደኾነ ባይገለጽም፡ ከልጆቹ፡ በኩር የኾነውን ሳያስገርዝ ቀርቶ እንደነበረ ይታወቃል፡፡ “የግርዛት ቃል ኪዳንን አክብረህ ባለመፈጸምህ፡ ከፊርዖን የበኩር ልጅ በፊት፡ የሚሞተው፡ የአንተ የበኩር ልጅ ነው!” ብሎ፡ እግዚአብሔር አምላክ፡ ሙሴን ሊያስደነግጠውና መለኮታዊ ቃል ኪዳንን ማፍረስ፡ ምን ዓይነት ጠንቅን እንደሚያስከትል ሊያሳየው፡ በጥፋቱም ተጠያቂነቱ፡ የእርሱ መኾኑን ሊያሳውቀው፡ የሞቱ ፍርድ የታዘዘው፡ በእርሱ፡ በራሱ፡ በሙሴ ላይ በመኾኑ ይረጋገጣል፡፡

ኢትዮጵያዊት ሚስቱ ሲጻራ ግን፡ ከእግዚአብሔር ታዝቦ፡ በባሏ፡ በሙሴ ላይ፡ ቅጣቱን ሊፈጽም የቀረበው መልአክ ሞት፡ በምን ምክንያትና ለምን ተልእኮ እንደመጣ፡ ወዲያው ስላወቀች፡ በኢትዮጵያዊትነቷ፡ ጥንት፡ ከአብርሃም በፊት ሳይቀር፡ እስከአባቷ፡ እስከካህኑ ዮቶር ድረስ፡ በኢትዮጵያውያን ዘንድ ተከብሮና ተጠብቆ የቆየውን፡ የግርዛት ቃል ኪዳን፡ ሥርዓቱን፡ በለመደችው ዘዴና መሣሪያ፡ ፈጥና፡ በራሷ እጅ ፈጸመች፡፡ በዚህ የቃል ኪዳን ታማኝነት ምግባርዋም፡ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ፈጸመች፡፡ የባሏንም ሕይወት አዳነች፡ ለወገኖቿ ኢትዮጵያውያንም፡ አብነትና መኮሪያ ኾነች፡ ኢትዮጵያውያን፡ ከእሥራኤላውያን በፊት፡ የእግዚአብሔር የበኩር ልጆች መኾናቸውንም አስመሰክረች፡፡

“እሥራኤል፡ የበኩር ልጅ ነው!” የሚለው የእግዚአብሔር ቃል፡ “ጣዖት ከሚያመልኩት፡ ከአረማውያኑ አሕዛብ መካከል፡ ሰማይንና ምድርን፡ የሚታየውንና የማይታየውን ዓለም በፈጠረው፡ በአንድ፡ በእግዚአብሔር አምላክ በማመን፡ የጣዖት አምላክነት፡ የታራ ልጅ፡ አብርሃም፡ የመጀመሪያው አማኝ ኾነ!” ማለት መኾኑን፡ እስተውሉት! “በእግዚአብሔር ማመን” ደግሞ፡ በቃል ኪዳን፡ ወይም፡ በመንፈስ ቅዱስ ጸጋ፡ “የእግዚአብሔር ልጅ መኾን” ማለት ስለኾነ፡ በአብርሃምና በልጁ፡ በይስሐቅ፡ በልጅ ልጁና “እሥራኤል” በተባለውም፡ በያዕቆብ ቃል ኪዳን ምክንያት፡ የእሥራኤል ሕዝብ፡ “የበኩር ልጅ” የሚለውን ክብር ለማግኘት ዕድሉ ተሰጥቷቸው እንደነበረ ይታመናል፡፡

ምዕራፍ ፪፡ ሃይማኖት።
በለኢትዮጵያና በለእሥራኤል የበኩር ልጅነት ትርጓሜ።

ይህም፡ እግዚአብሔር፡ በሙሴ መሪነት፡ የእሥራኤልን ልጆች፡ ከግብፅ ካወጣቸው በኋላ፡ ገና በሲና ምድረ በዳ ግሉ፡ ሙሴን፡ በተራራው ጠርቶ፡ “ለእሥራኤል ልጆች፡ እንዲህ ብለህ ንገራቸው፡- ‘ቃሌን፡ በእውነት ብትሰሙ፡ ከዳኔንም፡ ብትጠብቁ፡ ምድር ሹሉ፡ የእኔ ናትና፡ ከአሕዛብ ሹሉ፡ የተመረጠ ርስት ትኾኑልኛላችሁ!’” በሚለው የቅዱሳት መጻሕፍት ጥቅስ፡ “ወተወከሪ፤ ለእሥራኤል ቀላልኳሁ።” ማለትም፡ “ብላቴናውን እሥራኤልን ተቀበለ” ስትል፡ “ኢትዮጵያ” የኾነችው፡ ድንግል ማርያም፡ መንፈስ ቅዱስን ተመልታ፡ በተናገረችውም ቃል ይታወቃል።

እነርሱ ግን፡ “እሥራኤል፡ የበኩር ልጅ ነው!” የሚለውን፡ ይህን፡ የትንቢት ቃል፡ አክብረው በመቀበል፡ ሊጠቀሙበት ባለመፈለጋቸው፡ መለኮታዊዉን የልግሥና በረከት ሲያጡት፡ የሰማያዊ አባቱ፡ የእግዚአብሔር አብና የኢትዮጵያዊት እናቱ፡ የድንግል ማርያም፡ የበኩር ልጅ በኾነው፡ በኢትዮጵያዊው ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ተፈጻሚነትን ሊያገኝ በቅቷል። ይህንም፡ “እነሆ” የእግዚአብሔር መልአክ፡ በሕልም፡ ለዮሴፍ ታይቶ፡ “ሄሮድስ፡ ሕፃኑን ሊገድለው ይፈልገዋልና፡ ተነሣ! ሕፃኑን፡ [ኢየሱስ ክርስቶስን] እና እናቱን፡ [ድንግል ማርያምን] ይዘህ፡ ወደግብፅ ሸሽ! እስክንገርህም ድረስ፡ በዚያ ተቀመጥ!” አለው፡ እርሱም፡ ተነሥቶ፡ ሕፃኑንና እናቱን፡ በሌሊት ያዘና፡ ከእግዚአብሔር ዘንድ፡ በነቢይ፡ “ልጄን ከግብፅ ጠራሁት!” የተባለው አንዲፈጸም፡ ወደግብፅ ሺደ፡ ሄሮድስም እስኪሞት ድረስ፡ በዚያ ኖረ። ሲል፡ ወንጌላዊው በጻፈው ሕያው ቃል አረጋግጧል።

ሕፃኑና እናቱ፡ ከዮሴፍና ስሎሜ ጋር፡ በግብፅ ምድር የቆዩበት፡ “ደብረ ቱስቋም” የተባላቸው፡ የተቀደሰችው ቦታ፡ ኢትዮጵያውያን፡ በገዳማዊነት ይኖሩባት የነበረች፡ የኢትዮጵያውያን ንብረት ስለነበረች፡ ትንቢቱን ለመፈጸም፡ እናትና ልጄ፡ በግብፅ ምድር ሳይቀር፡ መርጠው፡ ስደታቸውን ያሳለፉት፡ በወገኖቻቸው፡ በኢትዮጵያውያን መካከልና የኢትዮጵያውያን ንብረት በኾነችው ገዳም ውስጥ በመኾኑ፡ በኢትዮጵያ ምድር እንደተገኙ ማስቆጠሩ አያከራክርም።

በእሥራኤል አንጻር፡ ኢትዮጵያውያን፡ በቅዱሱ ኪዳን ምክንያት፡ ደግሞም፡ የልዑል እግዚአብሔር ካህንና የሳሌም ንጉሥ የነበረው፡ በዚህ መብትና ሥልጣኑም፡ አብርሃምን ባርነ፡ ለእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ያበቃው፡ የመልክ ጺዴት ልጆች በመኾናቸው፡ ከእግዚአብሔር ያገኙት የበኩር ልጅነት ተዳሚነታቸው አያጠይቅም። እግዚአብሔርም፡ በነቢያቱ አንደበት ያናገረው ቃል፡ ይህን የኢትዮጵያውያንን እውነተኛ ማንነት፡ ማለትም፡ ከእሥራኤል በፊት የነበራቸውን ተዳሚነት ለማረጋገጥ መኾኑ፡ አይታበልም።

በዚህ ረገድ፡ በዘመነ ብሉይ የተነገረው፡ የነቢያቱ ቃል፡ “እግዚአብሔርሰ፡ ንጉሥ ውለቱ እምቅድመ ዓለም!”፡ “ወጣብኩሙ ሲሳዩሙ፡ ለሕዝበ ኢትዮጵያ!”፡ “ይገንዩ ቅድሚኡ ኢትዮጵያ!” ማለትም፡ “በንጉሥነቱ እምነው፡ በአምልኮ ለሚሰግዱለትና በእውነት ለሚገዙለት፡ እርሱም፡ ምግባቸውን አትረፍር፤ ለሚሰጣቸው፡ ለኢትዮጵያና ለሕዝቧ፡ እግዚአብሔር፡ ዓለም ከመፈጠሩ በፊት እንሥቶ፡ ምንጊዜም ንጉሣቸው ነው!”

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

ደግሞም፡ “የእሥራኤል ልጆች ሆይ! እናንተ፡ ለእኔ፡ እንደኢትዮጵያ ልጆች አይደላችሁምን? ይላል እግዚአብሔር፡፡” የሚለው ቢኾን፡ በዘመነ ሐዲስ ደግሞ፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ኹለት ልጆች ያሉትን፡ ቸር፡ ርኅሩኅና መሐሪ አባት፡ በምሳሌነት አቅርቦ፡ ያስተማረው ትምህርት፡ በአባትዬው፡ እግዚአብሔርን፡ በታላቁ ታማኝ ልጁ፡ ኢትዮጵያውያንን፡ በታናሹ አጥፊ ልጁም፡ እሥራኤላውያንን ማመልከቱ መኾኑን፡ እናንተም፡ ይህን ቁም ነገር፡ ሊታስተውሉት እንደሚገባችሁ ላሳስባችሁ እወድዳለሁ፡፡

ከአዳምና ሔዋን የዘር ግንድ ሠርዖ፡ በኹለት ዋና ዋና ዘርፎች ከተከፈለውና በቃየል በኩል ከወረደው፡ ከአንደኛው የትውልድ ሐረግ የተገኙት ወገኖች፡ “የሰው ልጆች” ተብለው፡ እስከኖኅ ዘመን ድረስ ከኖሩ በኋላ፡ በፈጣሪያቸው ላይ በፈጸሙት ክህደት፡ ዓመፅና ምንዘርና ምክንያት፡ በዚያው በኖኅ ጊዜ፡ በጥፋት ውኃ መደምሰሳቸው ይታወቃል፡፡ በአቤል በታ በተተካው፡ በአቤትና በእግዚአብሔር ስም የመጠራትን ሥርዓት በጀመረው፡ በልጁ፡ በሃኖስ፡ በልጁ፡ በቃይናን፡ በልጁ፡ በመላልኤል፡ በልጁ፡ በያሬድ፡ አካሄዱን፡ ከእግዚአብሔር ጋር ስላደረጉ፡ ሞትን ሳያይ፡ እግዚአብሔር በወሰደው፡ በልጁ፡ በኔኖክ፡ ከሰው ልጆች ዕድሜ፡ የመጨረሻውን ከፍተኛ ዘመን ባገኘው፡ በልጁ፡ በማቱሳላ፡ በልጁ፡ በላሚሕ፡ በልጁ፡ በኖኅና በሚስቱ፡ በሃይከል በኩል ከወረደው፡ ከመደበኛው የትውልድ ሐረግ የተገኙት፡ ሦስቱ ልጆቹ፡ ሴም፡ ካምና ያፌት፡ ከሦስቱ ሚስቶቻቸው ጋር፡ “የእግዚአብሔር ልጆች” ተብለው፡ በእግዚአብሔር ላይ በነበረው ሃይማኖታቸው ጸንተው፡ በጽድቅ ምግባራቸውም ጠንክረው በሠሩት መርከባቸው፡ ከጥፋቱ ውኃ መትረፋቸውም፡ እነሆ፡ ሲነገር ይኖራል፡፡

ከኖኅ በኋላ፡ “የእግዚአብሔር ልጆች” የመኾኑ ውርስ፡ ዓፅመ አበውንና ቅዱሳት ቅርሶችን፡ ከኖኅ በተረከበው፡ ከሦስቱ የኖኅ ልጆች፡ ማለትም፡ ከሴም፡ ከካምና ከያፌት ዘሮች የጋብቻ ውሕደት በተገኘው፡ በመልክ ጼዴቅና በልጆቹ፡ በኢትዮጵያውያን በኩል ሲቀጥል፡ “የሰው ልጆች” የሚያሰኘው፡ የአሕዛብነት ውርስ ደግሞ፡ በዴቦር፡ “ዕብራውያን” በተባሉት፡ ወገኖች በኩል፡ ጣዖት ያመልክ እስከነበረው፡ እስከአብራም አባት፡ እስከታራ ድረስ የወረደው መኾኑን፡ በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ የተመዘገበው የትውልድ ሐረግ ያሳያል፡፡

ለዚያውም ቢኾን፡ እውነተኛ የአብርሃም ልጅነቱን፡ እውነተኛ እሥራኤላዊነቱንና እውነተኛ ይሁዲነቱንም ቢኾን፡ ኢትዮጵያውያን፡ እንደንግሥት እናታቸው ድንግል ማርያምና እንደንጉሠ አባታቸው ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ገና፡ ከኪዳነ ኦሪቱ ጀምሮ፡ ከነቃል ኪዳነ ተረክበውት ይኖሩበታል፡፡

ከሚጠፋው ሥጋዊ መብልና ፍትወት ይልቅ፡ የማይጠፋውን የእግዚአብሔርን የሕይወት ቃልና ፈቃድ፡ ለእንዴና ለመቼውም ጊዜ ስለመረጡ፡ ኢትዮጵያውያን፡ “እሥራኤል” የተባለው፡ የያዕቆብ፡ እውነተኛች ልጆች ናቸው እንጂ፡ ከእግዚአብሔር ያገኘውን፡ ብዙርና፡ በመብል አላልፎ የሰጠው የዲሳው ልጆች አለመኾናቸውን ሊታወቁ ይገባችኋል፡፡

ምዕራፍ ፪፡ ሃይማኖት፡፡

እስራኤል፡ ከኢትዮጵያውያን ስለተማሩት ሥርዓተ መንግሥት፡፡

ጥያቄ፡- ከዚህ ቀደም ብለህ፡ በኢትዮጵያና በኢትዮጵያውያን ዘንድ፡ የእግዚአብሔር መንግሥት መታወቂያ ስለሆነት፡ “ሞላ አንበሳ ዘለምነገደ ይሁዳ” እና “ኢትዮጵያ ታበጽሕ እደዊሃ ንበ እግዚአብሔር” በሚሉት ቅዱሳት ቃላት መነሻነት፡ ኢትዮጵያዊው፡ “በሥነ መንግሥት አስተሳሰቡ፡ ጥንት፡ በእባቡ ዲያብሎስ፡ ጓላም፡ በአዳምና ሔዋን፡ በመካከሉም፡ በእስራኤል ሕዝብ የተደረገውን የመሰለ ክህደት፡ ዓመፅና ምንዝርና፡ በእርሱም ዘንድ ተፈጽሞ፡ እንደነዚያ በደለኞች፡ ለጥፋት እንዳይዳረግ፡ የቃል ኪዳን ጸሎቱ ያስታውሰዋል” ያልኸውን መግለጫ፡ እዚህ ላይ ብታብራራልን?

መልስ፡- በቀድሞ ስሙ፡ “ሳጥናኤል” ይባል የነበረው ዲያብሎስ፡ በፍጡርነቱ፡ በእግዚአብሔር መንግሥት ውስጥ የነበረውን፡ የመልአክነት ደረጃና ክብር ያጣው፡ ሌላ የራሱን መንግሥት ለመመሥረት በማሰቡ እንደነበረ፡ ከእርሱ ውድቀት በኋላም፡ አዳምና ሔዋን፡ የእርሱን ፈለግና ምክር በመከተል፡ በእግዚአብሔር መንግሥት ውስጥ፡ በመልካም ሕይወት መኖርን ትተው፡ የራሳቸውን መንግሥት ለማቋቋም በመፈለጋቸው መኾኑን፡ ካለፉት ወይይቶቻችን ተረድታችኋል፡፡ የእስራኤል ልጆችም፡ እግዚአብሔር፡ የቅዱሱ ኪዳን ኢትዮጵያዊነትን አስታጥቆ በላከው፡ በአገልጋዩ፡ በሙሴ እጅ፡ በምድረ ግብፅ ከነበሩበት የባርነት አገዛዝ ነጻ ካወጣቸው በኋላ፡ ወዲያው የቀይ ባሕርን እንደተሻገሩ፡ የሙሴ አማት ዮቶር፡ ራሱ፡ ሙሴ ጭምር ባለበት፡ ለእስራኤል ሽማግሌዎች፡ ኢትዮጵያውያን ይመሩበትና ይተዳደሩበት ስለነበረው፡ ስለእግዚአብሔር ሥርዓተ መንግሥት አስተምሮአቸው እንደነበረ የሚያረጋግጠውን የቅዱሳት መጻሕፍት ምስክርነት፡ አንሥተን የተነጋገርን መኾናችንንም ታስታውሉታላችሁ፡፡

የእስራኤል ልጆች ግን፡ በእግዚአብሔር የቃል ኪዳን ችርነትና የምሕረት ኃይል፡ በሙሴ መሪነትና በኢያሱም አስፈጻሚነት፡ “ምድረ ርበት” የተባላቸውን፡ የከነዓንን አገር ከወረሱ በኋላ፡ ያን፡ ከኢትዮጵያዊው ክህን፡ ከዮቶር የተማሩትን፡ በእርሱና በኢትዮጵያዊት ሚስቱ፡ በሲዳራም ምክንያት፡ ኢትዮጵያዊነትን ከተቀበለው፡ ከሙሴ ያገኙትን፡ የእግዚአብሔርን ሥርዓተ መንግሥት፡ በማቃለል ትተው፡ ከአምላካቸው ጋር የተጋቡትንም ቃል ኪዳን አፍርሰው፡ በነቢዩ ሳሙኤል ዘመን፡ የሰውን አገዛዝ ስለመረጡ፡ ለመቼውም ጊዜ ሊድኑ ካልቻሉበት የጥፋት አዘቅት ውስጥ ወድቀው፡ ይኸው እስከዛሬ፡ የሰላም መፍትሔን ባጣ፡ የጣር ህልውና እየተሠቃዩ የመኖር ሰጣቸውን በመቀበል መቀጠላቸውን፡ እነሆ፡ የዛሬው ትውልድ ይመለከታል፡፡

ለዚህም ዕድል የዳረጋቸው፡ የራሳቸው ፍላጎት፡ ምርጫና ውሳኔ መኾኑን፡ ከዚህ የሚከተለው፡ የቅዱሳት መጻሕፍት ቃል እያረጋገጠ ይነግረናል፡-

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፡
“ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

“የእስራኤል ሽማግሌዎች ሹሉ ተሰብስበው ወደሳሙኤል መጡና፡ “እነሆ፡ እንተ ሽማግለሃል፡ ልጆቻህም፡ በመንገድህ አይኼዱም፡ እኹንም፡ እንደአሕዛብ ሹሉ፡ የሚፈርድልን ንጉሥ አድርግልን” አሉት፡፡

“የሚፈርድልን ንጉሥ ሰጠን!” ባሉት ጊዜ፡ ነገሩ፡ ሳሙኤልን አስከፋው፡ ሳሙኤልም፡ ወደእግዚአብሔር ጸለየ፡፡

“እግዚአብሔርም ሳሙኤልን አለው፡- “በእነርሱ ላይ እንዳልነገሥ፡ እኔን እንጂ፡ አንተን አልናቀምና፡ በሚሉህ ነገር ሹሉ፡ የሕዝቡን ቃል ሰማ! ከግብፅ ካወጣችው ቀን ጀምሮ፡ እስከሣፊ ድረስ፡ እኔን ትተው፡ እንግዶች አማልክትን በማምለካቸው፡ እንደሠሩት ሥራ ሹሉ፡ እንዲሁ በአንተ ደግሞ ያደርጉብሃል፡፡ እኹንም፡ ቃላቸውን ሰማ! ነገር ግን፡ ጽኑ ምስክርን መስክርባቸው! በእነርሱም ላይ የሚነግሠውን የንጉሡን ወግ ነገራቸው!”

“ሳሙኤልም፡ የእግዚአብሔርን ቃል ሹሉ፡ ንጉሥን ለፈለጉት ሕዝብ ነገራቸው፡ እንዲህም አለ፡- “በእናንተ ላይ የሚነግሠው፡ የንጉሡ ወግ ይህ ነው፡- “ወንዶች ልጆቻችሁን ወስዶ፡ ወረገሰኞችና ፈረሰኞች ያደርጋቸዋል፡ በሠረገሱችም ፊት ይሮጣሉ፡ ለራሱም፡ የሻለቆችና የመቶ አለቆች ያደርጋቸዋል፡ እርሻውንም፡ የሚደርሱ፡ እህሉንም፡ የሚያዳዱ፡ የጦር መሣሪያውንና የሠረገሱችንም ዕቃ የሚሠሩ ይኾናሉ፡፡ ሴቶች ልጆቻችሁንም ወስዶ፡ ሽቶ ቀማሚዎችና ወጥ ቤቶች፡ አበዛዎቻም [እንጀራ ጋጋሪዎች] ያደርጋቸዋል፡፡

“ከእርሻችሁና ከወይናችሁም፡ መልካም መልካሙን ወስዶ፡ ለሉሌዎቹ ይሰጣቸዋል፡፡ ከዘራችሁና ከወይናችሁም፡ አሥራት ወስዶ፡ ለጃንደሪቦችና ለሉሌዎቹ ይሰጣቸዋል፡፡

“ሉሌዎቻችሁንና ገረዶቻችሁን፡ ከከብቶቻችሁና ከአህዮቻችሁም፡ መልካም መልካሞቹን ወስዶ ያሠራቸዋል፡፡ ከበጎቻችሁና ከፍየሎቻችሁ፡ አሥራት ይወስዳል፡፡ እናንተም፡ ባሪያዎች ትኾኑታላችሁ፡፡

“በዚያም ቀን፡ ለእናንተ ከመረጣችሁት ከንጉሣችሁ የተነሣ፡ ትራካላችሁ፡ በዚያም ቀን፡ እግዚአብሔር አይሰማችሁም፡፡”

“ሕዝቡ ግን፡ የሳሙኤልን ነገር ይሰማ ዘንድ፡ “እምቢ!” አለ፡ “እንዲህ አይኹን! ነገር ግን፡ ንጉሥ ይኹንልን፡ እኛም ደግሞ፡ እንደአሕዛብ እንኾናለን! ንጉሣችንም፡ ይፈርድልናል፡ በፊታችንም ወጥቶ፡ ስለእኛ ይዋጋል፡፡” አሉት፡፡

“ሳሙኤልም፡ የሕዝቡን ቃል ሹሉ ሰማ፡ ለእግዚአብሔርም ተናገረ፡፡

“እግዚአብሔርም፡ ሳሙኤልን፡- “ቃላቸውን ሰማ! ንጉሥም አንገሥላቸው!” አለው፡፡

“ሳሙኤልም፡ የእስራኤልን ሰዎች፡- “እያንዳንዳችሁ፡ ወደከተማችሁ ሺዱ!” አላቸው፡፡”

ምዕራፍ ፪፡ ሃይማኖት።

እሥራኤል፡ ከኢትዮጵያውያን ስለተማሩት ሥርዓተ መንግሥት።

የእስራኤል ልጆች፡ ያን፡ በሙሴ አማካይነት፡ ከእግዚአብሔር ጋር ያደረጉትን ቃል ኪዳን፡ እንዲያ፡ ንቀውና ተዳፍረው በመተላለፋቸው፡ የቅጣቱን ጽዋ፡ ይኸው፡ ያለማቋረጥ እየተጎነጨት እንደሚገኝ ትመለከታላችሁ፡ እንደዚሁ ኹሉ፡ ዛሬም፡ የዚህ፡ የኢትዮጵያ ትውልድ፡ ዕድል ፋንታው፡ ይኸው ዓይነት ኾኖ ይታያል፡ እዎን! ይህ የዛሬው የኢትዮጵያ ትውልድ፡ ኢትዮጵያውያን አባቶቹና እናቶቹ፡ በእግዚአብሔር መንግሥትነት፡ አገርነትና ሕዝብነት፡ ጽንተው ለመኖር፡ ራሳቸው ፈልገውና መርጠው፡ ፈቅደውና ተሰማምተው፡ ከቃል ኪዳን ፈጣሪያቸው ጋር ያደረጉትን፡ ለዝንተ ዓለምም፡ አክብረው፡ ጠብቀውና አቆይተው ያስረከቡትን ቅዱሱን ኪዳን ክዶና በዚያ ላይ ዓምዶ፡ ከእግዚአብሔር ካገኘውና የራሱ ከኾነው ሥርዓተ መንግሥት ይልቅ፡ “የባዕዳን ይሻለኛል!” ብሎ፡ ያን በመሻት፡ በዚያውም ላይ ሲያመነዝር በመገኘቱ፡ ለዚህ ድርጊቱ፡ እነሆ፡ በእስራኤል ላይ እየደረሰ ያለውን የመሰለውን ዋጋ እየከፈለ መኾኑን፡ ራሳቸውም ምስክሮች ናችሁ።

ጠላት፡ በሰንደቅ ዓላማችን ላይ ስላደረሰው ጠንቀኛ ጥቃት።

ጥያቄ፡- [ኹለቱም ወጣቶች፡ የያዙትን አንድ መጽሐፍ ገልጠው እየተመለከቱ፡] ሰንደቅ ዓላማችንን በሚመለከት፡ በቃል ኪዳን ጸሎታችን ሓተታ ውስጥ፡ ከሰጠኸን ማብራሪያና ከቀደሙት መጻሕፍትህ መካከል፡ “ኢትዮጵያ፡ የዓለሙ መፋረጃ” በሚለው ውስጥ፡ እንዲህ ሲል ከሚነበዘው ጥቅስ ጋር የተያያዘ፡ ተጨማሪ ጥያቄን እንድናቀርብልህ ፍቀድልን! ይህም፡- “ኹልተው የሚታዩት የቀስተ ደመናው ሦስቱ ዓበይት ቀለማት፡ ማለትም፡ አረንጓዴ፡ ብሜና ቀይ ሲኾኑ፡ የውዳሴ ማርያሙ፡ የአንድምታ ትርጓሜ ግን፡ በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ የሌለውን፡ ‘ደመና በዞረ ጊዜ፡ ዐራት ኅብር አድርጌ፡ ቀርጬ አሳይሃለሁ፡ ይኸውም፡ ነጭ፡ ቀይ፡ ብሜ፡ ጥቁር ነው።’ የሚለውን ትርጉምና ሓተታ ሰጥቶ ሲያብራራ እናገኘዋለን።” የሚለውን ሐረግ፡ መነሻ የሚያደርገው ዓቢይ ዐረፍተ ነገር ነው።

ከዚያ አያይዞም፡ “ዓለሙ ጭምር በተቀበለው፡ በራሷ የኢትዮጵያ ቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ ተመዝግቦ ለሚገኘው፡ ለእውነተኛው የእግዚአብሔር ቃል፡ ፈጽሞ የሌለና የተሳሳተ ትርጉም በመስጠት፡ ደግሞም፡ መላው ፍጥረተ ዓለም፡ አረንጓዴ፡ ብሜና ቀይ ኾኖ፡ በጉልህና በዝሃድ የሚያየውን የቀስተ ደመናውን ኅብረ ቀለማት፡ በጥቁርና በነጭ በመለወጥ፡ እስከዚህ ድረስ ዓይን ያወጣ፡ የሐሰት ድርጊት፡ በድፍረት የተፈጸመው ለምንድር ነው? እንደዛሬው ኹሉ፡ ባዕዳን የኢትዮጵያ ዐሮች፡ ካገር ተወላጆች ከሃዲዎች ጋር በመመሳጠርና በመተባበር፡ ያው፡ ኢትዮጵያና እውነተኛች ልጆቿ ኢትዮጵያውያን፡ ከፈጣሪያቸው ጋር፡ በቅዱሱ ኪዳን የተሣሠሩበትን፡ ከሰባቱ ኪዳናት፡ አንዱ ምልክታቸውና የማኅተማቸው አንዱ ክፍል የኾነውን፡ ሰንደቅ ዓላማቸውን፡ የሃይማኖት ደብዛው ሳይቀር ፈጽሞ ለማጥፋት መኾኑ ሊታበል አይቻልም።”

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፡ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

“ለመኾኑ፡ ይህ ቅዱሱና ዘላለማዊው ቅርሳችን፡ ታሪኩ ተዘርዝሮ፡ ምሥጢሩም ተፍታትቶ ሊነገር የሚገባው፡ መቼና የት፡ በማንሰነበር? በዚሁ፡ የውዳሴ ማርያሙን በመሰለው ትርጓሜ ላይ፡ የሃይማኖታችን ቅርስ ጠባቂ በኾነችው በቤተ ክህነትና በክህናት አልነበረምን? ነገር ግን በሃይማኖት አንድነት ሰበሰቡ ሠርገው የገቡብን፡ የወዳጅ ጠላቶቻችንና ባላንጣዎቻችን ግብፃውያን፡ እንዴት አድርገው፡ ሲገዛገዙ እንደኖሩ፡ እኛም፡ ጥቃት የማይሰማን፡ ሃይማኖታዊ ቅንዓት የጉደለንና ሐዋተ ቢሶች ኾነን፡ ዝም ብለን አሳብድደን፡ ግፉን ስንቀበል እንደኖርን፡ ይህ ኹኔታ፡ በሚበቃ እያስረዳ ይመሰክርብናል።” የሚለው ትችት ይነበባል።

ይህን በመሰለ ቃል፡ የተሠነዘረውን ትችት፡ በቀላል ማለፍ፡ ለእውነተኛ ኢትዮጵያዊ ይከብደዋል፡ ለእኛም፡ የሕሊና ሁከትን ፈጥሮብን፡ ይኸው፡ የመንፈስ ዕረፍትን ነሥቶን እንገኛለን፡ ታዲያ! በዚህ ረገድ ያለንን ኢትዮጵያዊ አቋምና የሚሰማንን ኢትዮጵያዊ ቅንዓት፡ እንዴት አድርገን ነው፡ በበለጠ እውቀትና ማስረጃ አጠናክረህልን፡ በውስጣችን ሰላምና ፀጥታን ሊታሰገኝልን የምትችለው?

መልስ፡- ስለሰንደቅ ዓላማችን ነገር፡ በእናንተ በኩል ልትፈጽሙት የሚገባችሁን የግዳጅ ድርሻ አታጓድሉ እንጂ፡ በዚህ ጉዳይ ላይ፡ እውነቱን አውቃችሁ፡ የውስጥ ሰላማችሁንና ፀጥታችሁን መልሳችሁ ለማግኘት፡ የያዛችሁትንም፡ ኢትዮጵያዊ አቋምና የሚሰማችሁን ኢትዮጵያዊ ቅንዓት፡ በበለጠ የሚያጠናክርላችሁን በቂ ማስረጃ ለመስጠት፡ በእኔ በኩል፡ አያጸግተኝም። በግብፃውያን ላይ፡ ይህን የመሰለው ክስና ውቅስ ሊቀርብ የተገባው ያለምክንያት አይምሰላችሁ! በቂ የኾነ ምክንያት አለ፡ ያንንም ምክንያት፡ እንደሚከተለው ልግለጽላችሁ!

በመሠረቱ፡ የቤተ ክህነታችን ሊቃውንት፡ የሚያሰሙት የአንድምታ ትርጓሜ፡ በየዘመኑ የሚነሳው ትውልድ የሚጠይቀውን የቋንቋና የንግግር፡ የአስተሳሰብና የእውቀት ደረጃን ተከትሎ፡ የመሻሻል ጥራትን የሚያሳይ አይደለም፡ እንዲያው ዝም ብሎ፡ እንደዘመኑ መቅረጽ ድምፅ፡ ያንኑ መደበኛውን ድርሰት፡ በቃል ትምህርት ብቻ ይዞ የሚተላለፍበት በመኾኑ፡ በምሁሩ ተናጋሪና በአድማጩ ጉባኤ መካከል፡ የአለመግባባቱ ችግር፡ በማናቸውም አግጣሚ እየጸና ከመኪድ በቀር፡ የሃይማኖቱም መልእክት፡ በጊዜው በሚኖረው ትውልድ ዘንድ፡ ግልጽነትንና ተቀባይነትን ሳያገኝ ከመቅረቱ በቀር፡ ለችግሩ ማሻሻያ፡ ወይም፡ ከተቻለ፡ ማስወገጃ የሚኾን መፍትሔ ሳይፈለግለት፡ እነሆ፡ ዛሬ ካለንበት ዘመን ደርሰናል።

ስለዚህ ጠንቅና ስለመፍትሔው፡ ወደፊት የምንወያይበት ኾኖ፡ እርሱን፡ ለጊዜው በዚሁ ደረጃ እናቁመውና፡ ስለሰንደቅ ዓላማችሁ፡ ያላችሁን ኢትዮጵያዊ አቋምና የሚሰማችሁን ኢትዮጵያዊ ቅንዓት እንዲያጠናክርላችሁ፡ የማቀርብላችሁ ማስረጃ፡ ለኢትዮጵያዊው የቅዱሱ ኪዳን ሕዝብ፡ እስካኹን ምሥጢር ተደርጎበት የኖረውንና በቅዱሱ ኪዳን ሃይማኖቱ ላይ የተፈጸመውን የክህደት አበሳ የሚያረጋግጠውን ይኾናል።

ምዕራፍ ፪፡ ሃይማኖት፡፡

ጠላት፡ በሰንደቅ ዓላማችን ላይ ስላደረሰው ጠንቀኛ ጥቃት፡፡

ይኸውም፡ እኛ ኢትዮጵያውያን፡ በክርስትና ጥምቀታችን ጊዜ፡ አንገታችን ላይ በሚታወርልን፡ የአረንጓዴ፡ ብሜና ቀይ ቀለማት ሦስት ፊትሎች ማተብነት፡ በመንፈስ ቅዱስ ጸጋ፡ ከእግዚአብሔር ልናገኘው የሚገባንን የልጅነት ክብር፡ በረቂቁ ሰይጣናዊው ዘዴ እንድንገፈፍ፡ ደግሞም፡ በኖኅ አማካይነት፡ ከእግዚአብሔር የተቀበልንውንና በቀስተ ደመና ምልክትነት፡ አረንጓዴ፡ ብሜ፡ ቀይ የኾነውን፡ ሰንደቅ ዓላማችንን፡ በባዕዱ የአምልኮ ምልክት እንድንተካ ተደርጎ ያሳለፍንው የአያሌ ምዕት ዓመታት የባርነት ቀምበር ነው፡፡

ጥያቄ፡ እንዴት? (አሉ፡ ኹለቱም ወጣቶች በቀጣ፡፡)

መልስ፡- ቆዩ እኮ! Coptic (ኮፕቲክ) እና Orthodox (ኦርቶዶክስ) የሚባሉት ባዕዱን የሰያሚ ቃላት፡ በኢትዮጵያዊነታችንና በሃይማኖታችን ላይ ያመጡብን ጣጣና ጥለውብን ያለፉት ጠንቅ ሳያንሰን፡ እኹን ደግሞ፡ በውዳሴ ማርያሙ ትርጓሜ በኩል፡ የተፈጸመብንን ሥሙር በደል፡ እስኪ፡ በእርጋታ መንፈስ ኾናችው አዳምጡኝ!! ይህን በደል፡ ብዛቱን አሳንኼ፡ በ፪ ልክፈለው፡

፩ኛ. እኛ ኢትዮጵያውያን፡ በኖኅ ቀስተ ደመና አማካይነት፡ ከፈጣሪያችን ያገኘናቸው፡ የሰንደቅ ዓላማችን ቀለማት የኾኑት፡ አረንጓዴ፡ ብሜና ቀይ ቀርተው፡ በእነርሱ ፋንታ፡ እስከዛሬዬቱ ቀን ድረስ ጸንቶ እየተሠራበት ያለው፡ የግብፃውያን ሰንደቅ ዓላማ ምልክት የኾኑትን፡ “ነጭ፡ ቀይ፡ ጥቁር እና ብሜ” ቀለማት እንድንቀበል መገደዳችን ነው፡፡

፪ኛ. ኢትዮጵያውያን ሕፃናት፡ ትልልቆችም ጭምር፡ እስካኹን፡ ክርስትና በሚነሡበት ጊዜ፡ ጸሎት ተደርጎበት፡ ከጥምቀቱ በኋላ፡ በአንገታቸው ላይ ሲታወርላቸው የቆዩውና እኹንም፡ የሚታወርላቸው ማተብ፡ የራሳቸው የቃል ኪዳን ሰንደቅ ዓላማ ቀለማት የኾኑት፡ አረንጓዴ፡ ብሜና ቀይ ሳይኾኑ፡ የግብፃውያንን ሦስት የሰንደቅ ዓላማ ቀለማትን የያዘው፡ ቀይ፡ ነጭና ጥቁር ፊትል መኾኑ ነው፡፡

• በውዳሴ ማርያሙ የቀለማት ድልድል ትርጓሜ የተሟላው፡ ይኸው፡ የግብፃውያን ሰንደቅ ዓላማ፡ ከዓናት ያለው፡ የአንዱ የአግድም ጥለት ቀለም፡ ቀይ ሲኾን፡ በግርጌ ያለው ደግሞ፡ ጥቁር፡ የመካሉም፡ ኃጭ ኾኖ፡ ዕምብርቱ ላይ፡ ኹለንተናው ብሜ (ወርቃማ) የኾነው፡ “የሳላዲን ንሥር” የተባለውን ምሥል የያዘው ብሔራዊ ማኅተማቸው ሠፍሮበት ይገኛል፡፡

በግብፃውያን ጳጳሳት ሥር እንድትመራ የተደረገችው የኢትዮጵያ ቤተ ክህነት ሊቃውንት፡ ይህን ደባ፡ በአንድምታ ትርጓሜ አስታክከው፡ በየዓመቱ፡ በጸመ ፍልሰታ ሰባዬ፡ በሚካኼደው የምእመናን ጉባኤ ላይ፡ በይፋ በሚያሰሙት ቃል ሲፈጽሙት መኖራቸው፡ “መቸም፡ ይኼ፡ የዋህና ያልተማረ ሕዝብ፡ እኛ የምንለውን ኹሉ፡ ከመቀበል በቀር፡ ለማወቅና ለመረዳትም እንኳ ቢኾን፡ ‘እስኪ ልጠይቅ!’ የሚል ልማድ ስለሌለው፡ እኛ፡ የፈቀድነውን ማድረግ እንችላለን!” በሚለው፡ ተቀባይነትም ባገኘው ሥልጣናቸው በመተማመን፡ ከባዕዱ ባላጋራዎቻችን ጋር ተባብረው መኾኑ ይታወቃል፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

ይኹን እንጂ፡ ኢትዮጵያና የቃል ኪዳን ሕዝቧ፡ በኖላ አማካይነት፡ ከፈጣሪያቸው በቀስተ ደመና የተቀበሉትን፡ የአረንጓዴ፡ ብጫና ቀይ ባለፈው ደማቅ ቀለማት ሰንደቅ ዓላማቸውን፡ እንዲያስ ወደሌላ መለወጥ፡ በነቀጥታ እንኳ ሳያስነኩ፡ እነሆ፡ እስከዛሬ ጠብቀውት ይገኛሉ።

እግዚአብሔር ወልድ፡ ከድንግል ማርያም ተወልዶ፡ በሰውነቱ በተቀበለው ፈተናና መዘጋጀት፡ የክፋትን ኃይል፡ በመስቀል ላይ በቆረሰው ሥጋውና ባፈሰሰው ደሙም፡ የኃጢአትን ጠንቅ፡ ከሞተና ከተቀበረ በኋላ፡ ከመታገን ተለይቶ በመነሣቱም፡ የሞትን ፍጻሜ ሙሴና መቃብርን ደምስሶና አቀፍቶ፡ በታላቅ ድል አድራጊነት የዋጀውን፡ ለእርሱ የቃል ኪዳን ዜጋው፡ ለቅድስት እናቱም፡ በስሟ ተጠርቶ፡ ርስቷ፡ ጉልቷ የኾነውን፡ የኢትዮጵያን ሕዝብ፡ ዲያብሎስ፡ በዚህ መልክ፡ እንዴት አድርጎ፡ በረቀቅ ስልት ገብቶ፡ እያንዳንዱን ኢትዮጵያዊና እያንዳንዱን ኢትዮጵያዊት፡ በነፍስ ወከፍ፡ ገና ከሕፃንነታቸው ጀምሮ፡ ነጥቆ ሊወስድ እንደሞከረ ተመልከቱት!

ነገር ግን፡ አልተቻለውም፤ አይቻለውምም። ነቢዩ፡ “ይትዓየን መልአክ እግዚአብሔር በውደሙ፡ ለእለ ይፈርህዎ ወያድኅኖሙ፤ ጠዓሙ ወታእምሩ ከመ ኔር እግዚአብሔር።” ማለትም፡ “የእግዚአብሔር መልአክ፡ በፈጣሪያቸው ታምነው፡ በእውነትና በመንፈስ ቅዱስ የሚያመልኩትን ኹሉ፡ ከሠራዊቱ ጋር፡ ዙሪያቸውን ከብቦ ይጠብቃቸዋል፤ የድናቸዋልም። ስለዚህ፡ እንዲህ የሚያደርግ እግዚአብሔር፡ እንዴት ቸር እንደኾነ እውቁ! አስተውሉም!” እንዳለው፡ የእርሱ የኾኑትን ኹሉ፡ ቀን፡ በደመና ዓምድ፡ ሌትም፡ በእሳት ዓምድ ሠውሮ የሚጠብቀው ቅዱሱ ኪዳን፡ እነሆ፡ ኢትዮጵያውያንን፡ እስከዛሬ ጠብቋቸው፡ በኢትዮጵያዊነት ህልውናቸው ሊቀጥሉ ችለዋል።

ዛሬ፡ “ኢትዮጵያዊ ነኝ!” የሚለው፡ እያንዳንዱ ግለሰብ፡ ወንድ ኾነ ሴት፡ ለቅዱሱ ኪዳን ኢትዮጵያዊነቱ ታማኝ መኾኑን ለማረጋገጥ፡ የቃል ኪዳን ምስክርነቱን በይፋ ከሰጠ በኋላ፡ የኢትዮጵያዊው ሰንደቅ ዓላማ ሦስት ቀለማት የኾኑት፡ የአረንጓዴ፡ ብጫና ቀይ ገብር ያላቸው ሦስት ፈትሎች የተዋሐዱበትን ማተብ፡ በአንገቱ ላይ እንዲያሥር የሚደረገው፡ ከዚህ የተነሣ መኾኑን ልታውቁት ይገባል።

ጥያቄ፡- ይህን የመሰለውን ጉዳችንን፡ ሌላው ቢቀር፡ ኃላፊነቱና አደራው፡ ከፈጣሪዋ የተሰጣት ቤተ ክህነታችን፡ እንዴት እስከዛሬ ሳታውቀው፡ ካወቀችውም፡ እንደምን ሸፍናውና ደብቃው ለመቆየት ቻለች? ለዚህስ ታላቅ በደል፡ በእግዚአብሔር ዘንድ ብቻ ሳይኾን፡ በቅዱሱ ኪዳን የኢትዮጵያ ሕዝብ ዘንድ ጭምር ተጠያቂው ማነው? እንደድፍረት አይቆጠርብንና፡ ለዚህም፡ እንደገና ይቅርታን ታደርግልን ዘንድ እንድንጠይቅህ ፍቀድልንና፡ አንተስ፡ በነበረህ ኃላፊነት፡ እንዴት ይህን ግዳጅህን ለመወጣት ሳትችል ቀረህ?

ምዕራፍ ፪፡ ሃይማኖት፡፡

ጠላት፡ በሰንደቅ ዓላማችን ላይ ስላደረሰው ጠንቀኛ ጥቃት፡፡

መልስ፡- በመጀመሪያ ነገር፡ እኛ ኢትዮጵያውያን፡ እንዲህ በግልጽ መወያየቱንና መጠየቁን፡ ቀደም አድርገን ጀምረንና ተለማምደንግ ቢኾን ኖሮ፡ በሥጋዊዉም፡ በነፍሳዊዉም፡ በመንፈሳዊዉም ህልውናችን፡ ዛሬ ተዳርገን ከምንገኝበት ሙስናና ጉሥቀልና ከመዘፈን ድኑን፡ በመልካም ሕይወት ለመኖር በቻልን ነበር፡ ነገር ግን፡ ይህ ሳይኾን ቀርቷል፡ ዕድሉም፡ አንዴ አምልጠናል፡ በትንሣኤ የምናምን ስለኾን፡ በክህደት፡ በንመዕና በአመንዝራነት የተነሳ ሃይማኖታችንንና ምግባራችንን፡ በእውነተኛ ንሥሐ ካስተካከልንውና ካደሰነው፡ በግልጽ ውይይታችንም፡ እንዲህ ከቀጠልን፡ እንደገና አንሠራርተንና ተጠናክረን፡ ከወደቅንበት ልንነሣ፡ በኹለቱም እግራችን ልንቆምና በጤናማው የዕድገት ነጻና ላይ ወደፊት ልንራመድ ይቻላል፡፡

በበደሉና በጥፋቱ፡ የዚህ ትውልድ አባሎች የኾንነው ኹሉ፡ በኃላፊነቱ ተጠያቂዎች ነን፡ እያንዳንዱ ኢትዮጵያዊና እያንዳንዷ ኢትዮጵያዊት፡ በነፍስ ወከፍ፡ እንደየዓቅሙ፡ በኃላፊነት ከመጠየቅ ሊያመልጥ የሚችል አይኖርም፡፡ በእኔም በኩል፡ የተጠያቂነት ድርሻ አለኝ ማለት ነው፡፡ በዚህ፡ በአኹኑ ተልእኮዬ፡ ይኸው፡ ያለብኝን የግዴታ ድርሻዬን እየተወጣሁ ይመስለኛል፡፡ በዚህ መልክ፡ በግልጽ እየተወያየን፡ በየግላችን ሳናውቃቸው የቆዩት ጥፋቶቻችን፡ ጉድለቶቻችንና ስሕተቶቻችን፡ እንዲህ ከተደበቁበት እንዲወጡ ለማድረግ የተቻለው እኮ፡ ይህ፡ እንደደራሽ የውኃ ማዕበል ያጥለቀለቀን፡ እንደኃይለኛ ዐውሎ ነፋስ ያናወጸን፡ እንደእሳተ ገሞራም ፈንድቶ የነደደብን የጥፋት መከራ ሳናስበው በድንገተኛ ስለደረሰብን ነው፡፡ ከዚህ የተነሣ፡ ከውጭ ግዙፍ ወራሪ ሳይመጣብን፡ እነሆ፡ እርስዎ በርሳችን፡ በጠላትነት ተነሣሥተን፡ በራሳችን ጦር ኃይል፡ ሠራዊትና መሣሪያ፡ የብዙ ወገኖቻችን ደም ፈሰሰ፡ ብዙዎች፡ ታሠሩ፡ በግፍ ተገደሉ፡ ተሠቃዩ፡ ተራቡ፡ ተጠሙ፡ ታመሙ፡ ደኸዩ፡ ተራቆቱ፡ ቤትአልባ ኾኑ፡ ተሰደዱ፡ በአራዊት ተፈጁ፡ በእርስ በርስ ጦርነት ተላለቁ፡፡ በአጠቃላይ፡ እጅግ ከፍ ያለ መሥዋዕትነት ተከፈለ፡፡

በዚህ ጊዜ፡ ይህ ኹሉ የጥፋት መከራ ለምን እንደደረሰብን፡ እያንዳንዳችን፡ ሳንወድድ፡ በግድ እንጠይቅ፡ እንፈልግና እንመረምር፡ እናጠናና እንመራመር ዘንድ፡ በጽኑ የሚያስፈልገን ኾነ፤ አለዚያማ፡ በሽታውን እንደምን አውቀን ልንደርስበት፡ መድኃኒቱንም ልናገኛለት ይቻላል? ይህ ኹሉ የመቅሠፍት መዓት የወረደብን፡ ያለምክንያት አለመኾኑንና ያም ምክንያት፡ ከራሳችን ክፉ አሳብ መንጭቶ፡ ራሳችን፡ በግብር ላይ ያዋልነው፡ ያው፡ በቅዱሱ ኪዳን ላይ፡ በሥውርም ኾነ በገሃድ የፈጸምነው፡ የክህደት፡ የዓመዕና የአመንዝራነት በደላችን መኾኑን፡ እኔም በበኩል፡ ለማወቅና ለመገንዘብ ቻልሁ፡ ለዚህም ያበቃኝ፡ በሃይማኖታዊ ጽሑፍና በመንፈሳዊ ተመስጦ ካካሺድሁት፡ ከዚሁ ጥናቴና ምርምራ ኾነ፤ ከዚህ የበደል መዝገባችን ውስጥ፡ ለዚህ ጥናትና ምርምር የቀረበው፡ አንዱ ጠንቅ፡ ይህ፡ ቢቃል ኪዳን ሰንደቅ ዓላማችን ላይ የተፈጸመው ታላቅ ኃጢአት መኾኑ አያጠራጥርም፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማንው?

ይህን ኹሉ መከራ ያስከተለብን በደላችን፡ ምን እንደኾነ፡ ተመራምረን እንድናውቀውና ይህንንም በንስሐ እንድናስተካክለው ያደረገን፡ እያደረገን ያለውም፡ ራሱ፡ ይኸው መከራ እንደኾነ፡ ቀደም ብዬ፡ በጭሩ ገልጫለሁ፤ ይኹን እንጂ፡ ከዚህ ውድቀታችን ለመዳን እንችል ዘንድ፡ ከአኹኑ የጥፋት ለውጥ በፊት፡ ልንከተለው ይገባን ስለነበረው መሠረታዊ አመራር፡ በእግዚአብሔር ረድኤት፡ በዓቅሚ፡ የተቻለንን የበኩሌን የግዳጅ አስተዋጽዖ ያበረከትሁ መኾኔን፡ ባለፉት መጻሕፍቱ ውስጥ፡ አልፎ አልፎ ያመለከትሁትን ታስታውሱታላችሁ፤ ለምሳሌ፡ ሰብአዊው፡ የአጼ ኃይለ ሥላሴ መንግሥታዊ አቋም በፈራረሰ ጊዜ፡ እግዚአብሔር፡ ከአዳምና ሔዋን ጀምሮ፡ በኢትዮጵያ ለመሠረታት፡ ለእርሱ መንግሥት መቀጠል፡ “ያስፈልጋል!” ብሎ፡ በቤተ ክህነቱ በኩል ያዘጋጀውን የሰበካ ጉባኤን፡ በመላ ኢትዮጵያ ለማቋቋም፡ በጊዜው፡ የቤተ ክህነቱ ጠቅላይ ሥራ አስኪያፃፊ የነበርሁትን፡ እኔን፡ ታናሹን ልጅ፡ ለዚያ አገልግሎት፡ መሣሪያው እንድኾን የፈቀደበትን ጥሪ፡ እዚህ ላይ፡ እንደአንድ ተጨባጭ ማስረጃ አድርጎ ማቅረብ ይቻላል።

ጥያቄ፡- ግብዓውያን፡ ይህን የመሰለ ረቂቅ ጥቃትን፡ እንዲህ ሲፈጽሙብን የኖሩ ከኾን፡ ሌላም፡ ሊኖር ስለሚችል፡ ይህን ርእስ ከመዘጋትህ በፊት፡ ያን፡ የቀረ በደል፡ ጨርሰህ ብትገልጽልን?

መልስ፡- በእነርሱ፡ በግብዓውያኑም ኾነ፡ በሌሎቹ ባዕዳን፡ ሲካሄድብንና ሲፈጸምብን የኖረ፡ እጅግ የበዛና የተለያየ ጥቃት መኖሩ አያጠያይቅም፤ ይኹን እንጂ፡ ያን ኹሉ፡ እንግዲህ ወዲህ፡ ፈልጋችሁና ተከታትላችሁ፡ ተመራምራችሁና አጥንታችሁ፡ ገሃድ ልታወጡት የሚገባችሁ፡ እናንተ ናችሁ! ይህንም ለማድረግ ደግሞ፡ የቅዱሱ ኪዳን ኢትዮጵያዊነቱ ቅንዓትና ንቃት፡ ቆራጥነትና ጥረት፡ በውስጣችሁ ሊንበለበሉ ግድ ነው፤ አኹንም፡ ይኸው መቀጣጠል መጀመራቸውን፡ እነሆ፡ በይዞታችሁ እመለከታለሁ።

በእኔ በኩል፡ ግብዓውያንን በሚመለከት፡ እዚህ ላይ፡ ላክለው የምፈልገው፡ አንዱን፡ የቅርብ ጊዜ ድርጊታቸውን ብቻ ይኾናል፤ እርሱም፡ ከአጼ ምኒልክ ዘመን አንሥተው፡ እስከንግሥት ዘውዲቱ ዘመን የቆዩት፡ አቡን ማቴዎስ የሚባሉት ግብዓዊው ጳጳስ፡ የፈጸሙት ድርጊት ነው። ይኸም፡

፩ኛ፡ የኢትዮጵያ ገዳም ርስት በኾነው፡ የሚካሄድና የ፬ቱ እንስሳ ታቦቶች በሚገኙበት በዴር ሠልጣን ይዞታ ላይ ጥያቄ ተነሥቶ ሣለ፡ እኚሁ ጳጳስ፡ ከኢትዮጵያ ወደኢየሩሳሌም ኾደው፡ የዚሁ ይዞታ ንብረትነት፡ የግብፅ እንጂ፡ የኢትዮጵያ እንዳልኾነ በማስመልከት፡ የበሩ ቀልፍ፡ ወደግብዓውያን መነኮሳት እንዲዛወር ሲሉ፡ በጽሑፍ የሰጡት ማስታወሻ፡

፪ኛ፡ ልጅ ኢያሱ፡ ወደእስልምና ሃይማኖት በማዘንበሉ፡ ከሥልጣን እንዲወገድ፡ በቤተ ሕዝቡ፡ በቤተ ክህነቱና በቤተ ምልክናው በተወሰነ ጊዜ፡ ውሳኔውን መቀበል ግድ ኾነባቸው እንጂ፡ “እርሱን የከዳውን ሰው፡ ...እንኳን ቃሌ፡ አጥንቱ፡ በመቃብር አይፍታው!” ካሉበት ውግዘታቸው ጋር ስለወንጀሉ፡ በገሃድ የቀረበውን ማስረጃ ባለመቀበል፡ “መሰለሙን አላምንም!” ብለው ያስቸገሩበት የእስልምና ደጋፊነታቸው ነው።

**ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤
“ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?**

ምዕራፍ ፫፤

አምስቱ አዕማደ ሃይማኖት፡፡

ጥያቄ፡- በለሃይማኖት ባሕርይና መሠረታዊ ምንነት፡ ይህን የሀላ ካሰረዳኸን፡ በነፍሳዊው ልባችን ላይ የተጻፈችውና በመንፈሳዊው ልቦናችን ውስጥ ያደረገው፡ ይህችው ሃይማኖት፡ በሥጋዊው አእምሮአችንም ዘንድ፡ እውን ኾናና በሥርዓት ተገልጣ ልትታወቅ የምትችልበት መንገድ እንዳለ፡ ብታሳየን?

መልስ፡- ይህች፡ የቅዱሱ ኪዳን ኢትዮጵያዊነት ተዋሕዶ ሃይማኖታችን ተመሥርታ የቆመችባቸውና የምትታወቅባቸው፡ ጎልታም የምትገለጥባቸው፡ አምስት ምሥጢራት አሉ፤ እነርሱም፡ አዕማደ ሃይማኖት ተብለው፡ እንደሚከተለው፡ የተዘረዘሩት ናቸው፡-

፩ኛ፡ ምሥጢረ ሥላሴ፤

፪ኛ፡ ምሥጢረ ሥጋዊ፤

፫ኛ፡ ምሥጢረ ጥምቀት፤

፬ኛ፡ ምሥጢረ ቊርባን፤

፭ኛ፡ ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን፡፡

ጥያቄ፡- እንግዲያም፡ እነዚህን ምሥጢራት እናውቃቸው ዘንድ፡ በለእያንዳንዳቸው ልታብራራልን ያስፈልጋል፡ እኛም፡ ልንሰማህ ተዘጋጅተናል፡፡ ከዚያ በፊት ግን፡ ትምህርቱና እውቀቱ፡ “ምሥጢር” የተባለበትን ምክንያት ብትገልጽልን ደስ ይለናል፡፡

መልስ፡- እግዚአብሔር፡ መንፈስ በመኾኑ፡ በመንፈሳዊው አእምሮና ዓይን፡ ጆሮና እጅ ካልኾነ በቀር፡ በነፍሳዊውና በሥጋዊው አእምሮና ዓይን፡ ጆሮና እጅ ብቻ ሊታሰብና ሊታይ፥ ሊሰማና ሊጻሰስ ስለማይቻል፡ ትምህርቱና እውቀቱ፡ “ምሥጢር” ተባለ፡፡ “ምሥጢር” የተባለበትን ምክንያት፡ በሦስት ቊም ነገሮች አጠቃልሎ ሳስረዳችሁ!

፩ኛ. የእግዚአብሔርን፡ የአንድነትና የሦስትነት ነገር፡ ቀጥሎ፡ ከሦስቱ አካላት አንዱ፡ ሰው የመኾኑን ነገር፡ እንዲሁም፡ ሰው፡ ከእግዚአብሔር፡ በመንፈስ የመወለዱን ነገር፡ ደግሞም፡ ሰው የኾነውን አምላክ፡ ሥጋውን በመብላትና ደሙን በመጠጣት፡ በእግዚአብሔር መንግሥት፡ ለዘለዓለም ሕይወት ኾኖ የመኖርን ነገርና በመጨረሻ፡ ሰው፡ ለዘለዓለማዊው ሕይወት ወይም ሞት፡ በግይዘብብስ አዲስ ለካል፡ እንደገና የመነሣቱን ነገር የሚያስረዳ ጥልቅ የኾነ፡ መንፈሳዊና ሃይማኖታዊ ትምህርት በመኾኑ ነው፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

፪ኛ. ትምህርቱና እውቀቱ፡ እንደሥጋዊ ትምህርትና እውቀት፡ ተጽፎ የሚቀርብና ተነብዖ የሚጠና፡ በሥጋዊው ቀሳቀስ ግዙፍ ማስረጃነት እየተደገፈ የሚሰጥ ሳይኾን፡ በአንድ ወገን፡ ከሃይማኖታዊና መንፈሳዊ ልቦና፡ በእውነተኛ አምልኮ ፈልቆ የሚናገሩትና የሚያስተምሩት፡ በሌላው ወገን ደግሞ፡ በእውነተኛ ፍላጎት ላይ በተመሠረተ ሃይማኖታዊና መንፈሳዊ ልቦና ኾነው የሚሰሙትና የሚማሩት፡ ረቂቅ፡ የእግዚአብሔር ነገር ስለኾነ ነው፤

፫ኛ. ለማያምኑ፡ የማይገለጥና የተቂለፈ የብረት ሣጥን፡ ለሚያምኑ ግን፡ በእውነተኛው መንፈሳዊና ሃይማኖታዊ የእውቀት ቀላፍ ከፍተው፡ በዚያው በፍጹሙ ብርሃን ካዩት በኋላ፡ አክብረው የሚጠብቁት፡ “የማይጠፋ ዕንቁ” በሙኾኑ ነው።

ምሥጢረ ሥላሴ።

ጥያቄ፡- መልካም! ምሥጢርነቱ፡ እንዲህ ከኾነ፡ ስለእያንዳንዱ ምሥጢር፡ የምትሰጠንን የማብራሪያ ሐተታ፡ በነፍሳዊውና በሥጋዊው አእምሮና ጆሮ ብቻ ሳይኾን፡ በይበልጥ፡ በመንፈሳዊው ጆሮአችን ለምትን ለማጤን፡ በመንፈሳዊው አእምሮአችንም አስተውለን ለመቀበል እነሆ፡ እንደተለመደው ተዘጋጅተን እንጠብቃለን።

መልስ፡- ምሥጢረ ሥላሴ፡ ቀደም ብሎ እንደተገለጠው፡ የእግዚአብሔርን አንድነትና ሦስትነት የሚያስረዳ ጥልቅ የኾነ መንፈሳዊና ሃይማኖታዊ ትምህርት ነው። መንፈሳዊና እውነተኛ፡ ዘላለማዊና ሕያው በኾነው ህላዌውና ባሕርዩ፡ ረቅቆ የሚኖረው፡ የሚሠራውና በፍጥረቱ ገዝፎ የሚታየው፡ እግዚአብሔር፡ ፍጡሩ ሊያውቀውና ሊደርስበት በማይቻለው፡ በማንነቱና በአሳቡ፡ በመለኮትነቱና በጌትነቱ፡ በፈቃዱና በምክሩ፡ በፈጣሪነቱና በባለቤትነቱ፡ በአምላክነቱና በመንግሥቱ፡ በሥልጣኑና በኃይሉ፡ በክብሩና በምስጋናው፡ አንድ ሲኾን፡ “እግዚአብሔር አብ፤ እግዚአብሔር ወልድ፤ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ፤” ተብሎ፡ በሦስት ስም ይጠራል፤ በሦስት አካል ይገለጣል፤ በሦስት ግብር ተግባሩን ይፈጽማል።

ጥያቄ፡- እግዚአብሔር፡ አንድ አምላክ ሲኾን፡ ለምንድር ነው፡ በሦስት ስም መጠራት፡ በሦስት አካል መገለጥና በሦስት ግብር ሥራውን መፈጸም የፈለገውና ያስፈለገው?

መልስ፡- እግዚአብሔር፡ እንዲህ፡ አንድ አምላክ ሲኾን፡ በሦስት ስም መጠራት፡ በሦስት አካል መገለጥና በሦስት ግብር ሥራውን መፈጸም የፈለገውና ያስፈለገው፡ በዚህ መጽሐፍ፡ ቀዳማዊ ክፍል እንደተገለጸው፡ የህልውናውና የሕይወቱ፡ የእውቀቱና የጌትነቱ፡ የመንግሥቱና የሥልጣኑ፡ የክብሩና የምስጋናው፡ ተካፋይ እንድንኾን፡ እንድናመልከውም፡ በመልኩ፡ በአርአያው ለፈጠረን፡ ለአንተ፡ ለአንቺና ለእኔ፡ በጠቅላላ ለፍጥረቱ ኹሉ፡ በተለይም፡ ለሰው፡ ዘላለማዊ ደኅንነትና መልካም ሕይወት ሲል ነው።

ምዕራፍ ፫፤ አምስቱ አዕማደ ሃይማኖት።

ምሥጢረ ሥላሴ።

ፈጣሪ፡ በአንድ በእግዚአብሔርነቱ ባሕርይና ህላዌ፡ “አብ” ወይም “አባት” ብቻ ተብሎና ሽኖ መኖር፤ መታወቅም ይችል ነበር፤ ነገር ግን፡ በመጀመሪያ፡ የማይታየውን ረቂቁንና የሚታየውን ግዙፉን ፍጥረቱን፡ በቃሉ ለማስገኘት፡ ለማስተዳደርና ለመጠበቅ፡ በመካከሉም፡ ይኸው ፍጥረቱ፡ በተቃራኒው የከፋት ኃይል አበጋዝነትና በራሱ የሰሐተት ምርጫ በጠፋ ጊዜ፡ ሊያድነው፡ በአርአያው በፈጠረው ፍጡሩ መልክ፡ “ወልድ” ወይም “ልጅ” ተብሎና ሽኖ፡ በሥጋ ለመገለጽ፡ በመጨረሻም፡ ቦታ፡ ጊዜና ሹነታ ሳይወሰነው፡ እርሱ፡ ፍጡሩን፡ ፍጡሩም፡ እርሱን፡ በቀጥታ ሊያገኝና በቀላሉ ሊገናኝ እንዲችለው፡ “መንፈስ ቅዱስ” ተብሎ፡ በፍጥረት ዓለሙ ሹሉ ዘንድ፡ መንፈስ ሽኖ ለመስፈን ፈቃዱ ሽነ፤ ይህንም ፈቃዱን ፈጽሞ፡ እውን አደረገው። በዚህ ረገድ፡ እስካሁን በተነገረውና በተጻፈው፡ ወደፊትም በሚነገረውና በሚጻፈው ዝርዝር ሓተታ፡ በበለጠ ተብራርቶ ታገኝታላችሁ፤ ታውቁታላችሁ፤ ትገነዘቡታላችሁም።

በለቅድስት ሥላሴ።

ጥያቄ፡- ስለዚህ ምሥጢር፡ ወደሚቀጥለው ዝርዝር ሓተታ፡ ተሻግረህ ባትሼድ፡ “ቅድስት ሥላሴ” ስለሚባለው አጠራር ብትገልጽልን?

መልስ፡- ጥሩ ጥያቄ አነሣችሁ! “ቅድስት ሥላሴ” የሚለው ስያሜ፡ የእግዚአብሔር፡ የአንድነቱና የሦስትነቱ ምሥጢር መገለጫ ነው። ይኸውም፡ “ቅድስት”፡ የእግዚአብሔር፡ አንድነቱን፡ “ሥላሴ”፡ ሦስትነቱን ያመለክታል፤ ያረጋግጣል። “ቅድስት”፡ ለአንዲት ሴት፡ በነጠላ ቊጥር የሚሰጥ፡ “ቅዱስ” ደግሞ፡ ለአንድ ወንድ፡ በነጠላ ቊጥር የሚሰጥ፡ ተነጻጻሪ አንቀጽ ነው። መውለድ፡ ለሴት ነውና፡ በኢየሱስ ክርስቶስ ባገኘነው ጸጋ፡ እግዚአብሔር አብ፡ እኛን ሰዎችን፡ በምሥጢረ ጥምቀት፡ ከውኃና ከመንፈስ ቅዱስ ወልዶን፡ የዘለዓለም ልጆቹ ስላደረገን፡ “ቅድስት” የሚለው ቅጽል ተሰጥቶታል።

ትያቄ፡- እንዲህ ከሽን፡ የምሥጢረ ሥላሴ ነገር የታወቀው፡ ከኢየሱስ ክርስቶስ ልደት በኋላ መሆኑ ነውን?

መልስ፡- እርግጥ፡ የቅድስት ሥላሴ ምሥጢር፡ በነገረ መለኮት፡ በግልጽ ታውቆ፡ በሥርዓተ ሃይማኖት፡ የተወሰነው፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ከድንግል ግርያም ከተወለደ በኋላ ነው። ይኹን እንጂ፡ ከዚያ በፊት፡ ጥንት ከመሠረት ጀምሮ፡ በዘመነ ብሉይ፡ ሲነገርና ሲጻፍ የኖረ፡ ከዚያም፡ ሲያያዝ መጥቶ፡ እስከዘመነ ሓዲስ የደረሰ ምሥጢር አለ፤ ምሥጢርነቱ፡ እንግዳ ደራሽ አይደለም። ይህን፡ የፈጣሪን፡ አንድነትና ሦስትነት የሚጠቁም ፍንጭ፡ ቀደም ብሎ ተገኝቷል፤ ይኸውም፡ ከዚህ በሚከተሉት፡ የቅዱሳት መጻሕፍት ጥቅሶች ተረጋግጦ ይታወቃል፡-

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

፩. “እግዚአብሔር፡ ሰውን፡ በመልካችን፡ እንደምሳሌአችን እንፋጠር!” አለ። ...ሰውንም በመልኩ ፈጠረ!” በሚለው ቃል፡ “እግዚአብሔር አለ፡ በመልኩ ፈጠረ” ማለቱ፡ “አንድነቱን”፡ “በመልካችን እንፋጠር!” ማለቱ ደግሞ፡ “ሦስትነቱን” ያመለክታል።^{፵፱}

፪. “እግዚአብሔርም” አለ፡ “ኑ፡ እንወረድ! አንዱ የአንዱን ነዝር እንዳይሰማው፡ ቋንቋቸውን፡ በዚያ እንደባልቀው!” በሚለው ቃል፡ “እግዚአብሔር አለ።” ማለቱ፡ “አንድነቱን”፡ “ኑ፡ እንወረድ!” ማለቱ ደግሞ፡ “ሦስትነቱን” ያሳያል።^{፶፬}

፫. “የእግዚአብሔር ቸርነት፡ ምድርን ሞላች፡ በእግዚአብሔር ቃልም፡ ሰማዮች ጸኑ፡ ሠራዊታቸውም ሹሉ፡ በእፉ እስትንፋስ።” በሚለው ቃል፡ “እግዚአብሔር” ብሎ ስሙን ደጋግሞ ማንሣቱ፡ “አንድነቱን”፡ “የእግዚአብሔር ቸርነት፡ ምድርን ሞላች፡” ያለው፡ እግዚአብሔር አብን፡ “በእግዚአብሔር ቃልም፡ ሰማዮች ጸኑ፡” ያለው፡ እግዚአብሔር ወልድን፡ “ሠራዊታቸውም ሹሉ፡ በእፉ እስትንፋስ፡” ያለው፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን ስለኾነ፡ “ሦስትነቱን” ያስረዳል።^{፶፮}

፬. ኢሳይያስ በትንቢቱ፡ “ኩራፈልም፡ ...አንዱም በአንዱ፡ ቅዱስ! ቅዱስ! ቅዱስ! የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር፡ የክብሩ ምስጋና በሰማይና በምድር ፈጽሞ የመላ ነው!” እያለ፡ ይፌህ ነበር።” ሲል በተናገረው ቃል መሠረት፡ “የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር” ማለቱ፡ “አንድነቱን”፡ “ሦስት ጊዜ “ቅዱስ፡ ቅዱስ፡ ቅዱስ!” ማለቱ ደግሞ፡ “ሦስትነቱን” ያጠይቃል።^{፶፯}

የእግዚአብሔር አንድነትና በስም ሦስትነት፡

ጥያቄ፡- እግዚአብሔር፡ በእምሳክነቱ፡ አንድ ሲሆን፡ በስም፡ ሦስትነቱ እንደምን ነው?

መልስ፡- ፍጥረትን ያስገኘው እምሳክ፡ በአንድነት ስሙ፡ “እግዚአብሔር” ይባላል፡ የዚህ የአንድነት ስሙ ትርጉም፡ በመጀመሪያው ውይይታችን ላይ ስለተብራራላችሁ፡ አውቃችሁታል። በሦስትነት ስሙም፡ “እግዚአብሔር አብ፡ እግዚአብሔር ወልድ፤ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ፤” ይባላል። ይህ የግእዙ ቃል ሲተረጎም፡ “አብ = አባት፤ ወልድ = ልጅ፤ መንፈስ ቅዱስ = ቅዱሱ የእውነት መንፈስ” ማለት ነው።^{፶፮}

ምዕራፍ ፫፡ አምስቱ አዕማደ ሃይማኖት።

ምሥጢረ ሥላሴ። ስለቅድስት ሥላሴ።
የእግዚአብሔር አንድነትና በስም ሦስትነት።

እግዚአብሔር አብ፡ “አባት” እና “አሥራዊ” ማለት ነው፤ እርሱም፡ የእግዚአብሔር ወልድ አባት፡ የእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ አሥራዊ ነው። እግዚአብሔር ወልድ፡ “ልጅ” ማለት ነው፤ እርሱም፡ እግዚአብሔር አብን መሰሉ። ከእግዚአብሔር አብ የተወለደ፡ የእግዚአብሔር አብ፡ የባሕርይ ልጅ ነው። እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ፡ “ሠራዊ” ማለት ነው። እርሱም፡ እግዚአብሔር አብን መሰሉ። እግዚአብሔር ወልድን አህሎ፡ ከእግዚአብሔር አብ የሠረፀ (የወጣ)፡ የእውነት መንፈስ ነው።

ጥያቄ፡- እንዲህ ከሾነ፡ ታዲያ፡ በአምላክነቱ፡ አንድ የሾነው እግዚአብሔር፡ በዚህ፡ የአባትነት፡ የልጅነትና የሠራዊነት ሦስትነቱ፡ እንዴት እኩል ሊሾን ይችላል?

መልስ፡- እግዚአብሔር፡ ራሱን፡ “አባት፡ ልጅ፡ ሠራዊ” ብሎ፡ በሦስት ስም መጥራቱ፡ እኛ፡ ፍጡራኑ ሰዎች፡ በለመድነውና በምናውቀው፡ የሥጋዊ ሥነ ፍጥረት አካሄድ፡ የእርሱን፡ የአንዱን አምላክ፡ የእግዚአብሔርን፡ የሦስትነቱን መንፈሳዊ ምሥጢር፡ በቀላሉ ለመገንዘብ እንችላለን። ለሀይማኖትና ለሥነ ልቦና ሊያስረዳን፡ ሊያሳምንንም፡ እንጂ፡ በሰዎች ሥርዓት፡ አባት፡ ልጅን፡ ወይም፡ ከእርሱ የሚወጣውን መሰሉን፡ እንደሚበልጠውና እንደሚቀድመው ዓይነት፡ በአብ፡ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ዘንድ፡ መቅደም፡ መቀዳደም፡ መከተል፡ መከታተል፡ መብለጥ፡ መበላለጥ ፍሬ አይደለም። በአንዱ፡ በእግዚአብሔር ዘንድ፡ እያንዳንዱ ኩነት (ኹነታ)፡ ማለትም፡ አባትነቱም፡ ልጅነቱም፡ ሠራዊነቱም፡ በአንድነቱ ህልውና ውስጥ፡ በአንድነት ታስቦና ከአንድነቱ ፈልቆ፡ ታውቆና ተፈቅዶ፡ በስምምነት የሾነ ነው።

ይህም፡ እንደሰዎች የተፈጥሮ ሥርዓት ሳይሾን፡ በመለኮታዊው ምሥጢር ብቻ የተከናወነ ስለሾነ፡ በመንፈሳዊው የሃይማኖት አእምሮ ካልሾነ በቀር፡ ሰብአዊው ቀርቶ፡ መልካዊው አእምሮ እንኳ ሊደርስበት አይቻለውም። ከዚህ የተነሣ፡ የእግዚአብሔር፡ የአንድነቱ ፍጹምነት፡ “አባት፡ ልጅ፡ ሠራዊ” በሚለው፡ በሦስትነቱ ስም ምክንያት፡ የትርጓሜ ሕፃን (ጉድለት) እንኳ እንዳያገኘው በመጠንቀቅ፡ እኛ ኢትዮጵያውያን፡ በሃይማኖት ጸሎታችን ላይ፡ የአንዱን የእግዚአብሔርን፡ የሦስትነት ስም፡ “እግዚአብሔር አብ፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ” ብለን በመጥራት፡ የቅድስት ሥላሴን ምሥጢር ጠብቀን ለመኖር በቅተናል።

የእግዚአብሔር አንድነትና በግብር ሦስትነት።

ጥያቄ፡- የአንዱ እግዚአብሔር፡ በግብር ሦስትነቱ፡ እንደምን ነው?

መልስ፡- የእግዚአብሔር አብ፡ ግብሩ፡ “እግዚአብሔር ወልድን፡ ወላድ፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን ማሥረፅ” ነው። የእግዚአብሔር ወልድ፡ ግብሩ፡ “ከእግዚአብሔር አብ መወለድ” ነው። የእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ፡ ግብሩ፡ “ከእግዚአብሔር አብ መሥረፅ” ነው።

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

ይህም ማለት፡ እግዚአብሔር አብ፡ እግዚአብሔር ወልድን፡ ቢወልድ፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስንም ቢያሠር፡ እንጂ፡ እንደእግዚአብሔር ወልድ፡ አይወለድም፤ እንደእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ፡ አይሠር፡ እግዚአብሔር ወልድም፡ ከእግዚአብሔር አብ ቢወለድ እንጂ፡ እንደእግዚአብሔር—አብ አይወልድም፤ አያሠር፡ እንደእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስም አይሠር፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስም፡ ከእግዚአብሔር አብ ቢሠር እንጂ፡ እንደእግዚአብሔር አብ አይወልድም፤ አያሠር፡ እንደእግዚአብሔር ወልድም፡ አይወለድም፡፡

ጥያቄ፡— የእግዚአብሔር አብ፡ እግዚአብሔር ወልድን፡ መውለድ፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስንም ማሥረ፡ የእግዚአብሔር ወልድ፡ ከእግዚአብሔር አብ መውለድ፤ የእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስም፡ ከእግዚአብሔር አብ መሥረ፡ እንደምን ነው?

መልስ፡— ቀደም ብሎ እንደተገለጸው፡ እኛ፡ ፍጡራት ሰዎች፡ በለመድነውና በምናውቀው፡ በሥጋዊው ሥነ ፍጥረት አካሄድ፡ የአንዱን አምላክ፡ የእግዚአብሔርን፡ የሦስትነቱን መንፈሳዊ ምሥጢር፡ በቀላሉ ለመገንዘብ እንችል ዘንድ፡ ሊያስረዳን እንጂ፡ በሰዎችና በፀፀዋቱ ሥርዓት ሲፈጸም እንደሚታየው፡ በእግዚአብሔር ዘንድ፡ መውለድ፡ መዋለድ፡ መሥረ፡ ማሥረ ፍሬ አይደለም፡፡ ይህ መለኮታዊ ምሥጢር፡ እንዲያው በሃይማኖታዊውና በመንፈሳዊው ኅሊና፡ “ድንቅ” ብለው፡ በጎሩምነቱ ይዘከሩታል፡ “ዕፁብ”ም ተብሎ በጭንቅ ያስቡታል እንጂ፡ በሰብአዊው ቀርቶ፡ በመልካዊው አንደበት እንኳ ሊነገር፡ በአእምሮም ሊደረስበት አይቻልም፡፡

ጥያቄ፡— እግዚአብሔር አብ፡ ከወለደ፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ ከተወለደ፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስም ከሠረ፡ አይበላለጡምን?

መልስ፡— አይበላለጡም፡፡

ጥያቄ፡— እንዴት አይበላለጡም? እስቲ፡ እባክህ፡ በበለጠ አብራራልን!

መልስ፡— መልሱን፡ በቀላሉ፡ ከየራሳችሁ ሰውነትና የተፈጥሮ ግብር ታገኙታላችሁ፤ ይኸውም፡ ከየልቡናችሁ፡ ከየቃላችሁና ከየእስትንፋሳችሁ ባሕርይና አሠራር ማለት ነው፤ እነዚህ፡ በአንተና በአንቺ፡ በእኔም፡ በአንዱ አካላችን ውስጥ ያሉት፡ የሚዳሰሱትና ከእኛ ወጥተው የሚደመጡት፡ ልቡናችን፡ ቃላችንና እስትንፋሳችን፡ ሦስት ነገሮች ሲሆኑ፡ እንደማይለያዩና እንደማይበላለጡ ኹሉ፡ እንደዚሁ፡ በልቡና የሚመሰለው፡ እግዚአብሔር አብ፡ በቃል የሚመሰለው፡ እግዚአብሔር ወልድና በእስትንፋስ የሚመሰለው እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስም፡ “ቅድስት ሥላሴ” ተብለው፡ አንድ አምላክ ሲሆኑ፡ አይበላለጡም፡፡

ምዕራፍ ፫፡ አምስቱ አዕማደ ሃይማኖት፡፡

ምሥጢረ ሥላሴ፡፡ ስለቅድስት ሥላሴ፡፡
የእግዚአብሔር አንድነትና በግብር ሦስትነት፡፡

ለው የኾነውና በዚህ ሰውነቱ፡ “ኢየሱስ ክርስቶስ” ተብሎ የተጠራው፡ እግዚአብሔር ወልድም፡ “እኔና አብ፡ አንድ ነን! ...አብ፡ በስሜን የሚልከው መንፈስ ቅዱስ፡ እርሱ፡ ኹሉን ያስተምራችኋል፡” ብሎ ነግሮናል፡፡

አለመበላለጣቸው ብቻ ሳይኾን፡ አንዱ ሌላውን ሊኾን እንደማይችል፡ የሥነ ፍጥረትን ሥርዓት እንኳ፡ በማስተዋል ተመልክቱት! እኛ፡ የምንናገረው ቃል፡ ከልቡናችን መንጭቶ፡ በእስትንፋሳችን ተሸንጧል፡፡ ከጀርሃችን ይደርሳል፡፡ ቃልና እስትንፋስ፡ ከአንድ ልቡና ስለወጡ፡ ወይም፡ ልቡና ስላስገኛቸውና ስላገናኛቸው፡ ያንኑ የማንነታቸውን አካልና ባሕርይ፡ ስምና ግብር እንደያዙ፡ በዚያው ህልውናቸው ተገልጸው ይሠራሉ እንጂ፡ አይለወጡም፡ አይለዋወጡም፡፡ ይህም እንዲህ ነው፡- ቃል፡ “ቃል” ኾኖና ተብሎ፡ ቢነገርና ቢደመጥ እንጂ፡ “ልቡና” ወይም “እስትንፋስ” አይባልም፡ እስትንፋሱም፡ “እስትንፋስ” ኾኖና ተብሎ፡ ቢተነፈስና ቢሸተት እንጂ፡ “ልቡና” ወይም “ቃል” አይባልም፡ ልቡናም፡ “ልቡና” ኾኖና ተብሎ፡ ቢታሰብበትና ቢታወቅ እንጂ፡ “ቃል” ወይም “እስትንፋስ” አይባልም፡፡

እንደዚሁ ኹሉ፡ እግዚአብሔር ወልድና እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ፡ ከእግዚአብሔር አብ፡ ልቡናነት ወጥተው ስለተገኙ፡ ወይም፡ የእግዚአብሔር አብ፡ ልቡናነት ስላገናኛቸው፡ ያንኑ የማንነታቸውን አካልና ባሕርይ፡ ስምና ግብር እንደያዙ ይኖራሉ እንጂ፡ አይለወጡም፡ አይለዋወጡም፡፡ እንዲህም ማለት፡ እግዚአብሔር አብ፡ በእግዚአብሔር አብነቱ፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ በእግዚአብሔር ወልድነቱ፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስም፡ በእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስነቱ ባሕርይ፡ ስምና ግብር፡ ጸንተው፡ በአንድነትና በሦስትነት እንደኖሩ፡ ለዘለዓለምም ይኖራሉ፡፡ ማለት ነው፡፡

የእግዚአብሔር አንድነትና በአካል ሦስትነት፡፡

ጥያቄ፡- የአንድ እግዚአብሔር፡ የአካል ሦስትነት፡ እንደምን ነው?

መልስ፡- ለእግዚአብሔር አብ፡ ፍጹም አካል፡ ፍጹም መልክ፡ ፍጹም ገጽ አለው፡ ለእግዚአብሔር ወልድም፡ ፍጹም አካል፡ ፍጹም መልክ፡ ፍጹም ገጽ አለው፡ ለእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስም፡ ፍጹም አካል፡ ፍጹም መልክ፡ ፍጹም ገጽ አለው፡፡

ጥያቄ፡- የአካል፡ የመልክና የገጽ ልዩነት ምንድን ነው?

መልስ፡- ከራስ ፀጉር ጀምሮ፡ እስከእግር ጥፍር ድረስ ያለው ትርጽና ግዝፍ፡ “አካል” ይባላል፡ የአካሉ ሙሉነት፡ ቀለሙና ዓይነቱ፡ “መልክ” ይባላል፡ የዚያ አካል ፊት፡ “ገጽ” ይባላል፡ ከአካሉ፡ አንድ አባል፡ ወይም ብልት፡ ወይም ሕዋስ ቢጉድል፡ ያ አካል፡ “ጎደሎ” ይባላል፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪ” የምለው እግዚአብሔር ማነው?

የቅድስት ሥላሴ አካል፡ መልክና ገጽ፡ እንደሰው አካል፡ መልክና ገጽ ነው። ይህም፡ “እግዚአብሔርም” አለ፡ “ሰውን፡ በመልካችን፡ እንደምሳሌነትን፡ እንፋጠር!” በሚለው አምላካዊ ቃል፡ ተረጋግጦ ይታወቃል። ዳዊትም፡ በመዝሙራቱ፡ “እግዚአብሔር፡ ዙፋኑ፡ በሰማይ ነው፡ ዓይኖቹ፡ ወደደሀ ይመለከታሉ፡ ቅንድሶቹም፡ የሰው ልጆችን ይመረምራሉ። ...የእግዚአብሔር ዓይኖች፡ እውነተኞችን ይመለከታሉ፡ ጆሮቹም፡ ልመናቸውን ይሰማሉ። መታሰቢያቸውን፡ ከምድር ያጠፋ ዘንድ፡ የእግዚአብሔር ፊት፡ ክፉን በሚያደርጉ ላይ ነው። ...የእግዚአብሔር ፊት፡ ክፉ ወደሚያደርጉ ነው። ...እጅህ ወራችን፡ አበጃጃቸንም። ... ክንድህን፡ ከአርያም ላክ!” ብሏል። ራሱ እግዚአብሔርም፡ በነቢያት እንደሰት፡ “ሰማይ፡ ዙፋኔ ነው፡ ምድርም፡ የእግራ መረገጫ ናት!” ሲል ተናግሩዋል።

ነገር ግን፡ የሰው አካል፡ በሥጋው ምክንያት፡ ግዙፍ፡ ውሴን፡ ጠባብ፡ ፈራሽና በስባሽ ሲኾን፡ የሥላሴ አካል ግን፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ በሰውነት ከተገለጸበት ጊዜ በቀር፡ ይህ ኹሉ የሌለበት፡ በሰማይና በምድር፡ በአየርና በጥልቁ የመላ፡ ስፋሕ፡ ረቂቅና ሕያወ ባሕርይ ነው።

የእግዚአብሔር አንድነት፡ በሦስትነት፡ ሦስትነት በአንድነት ምሥጢር።

ጥያቄ፡- እስኪ፡ የእግዚአብሔርን አንድነት፡ በሦስትነቱ ምሥጢር፡ ሦስትነቱንም፡ በአንድነቱ ምሥጢር አስፋፍተህ አብራራልን?

መልስ፡- ይህ፡ የሃይማኖታዊው ትምህርትና የመንፈሳዊው እውቀት አሰጣጥና አቀባበል የሚካኼደው፡ በሃይማኖታዊና መንፈሳዊ ልቦናና አእምሮ አማካይነት ነው። ይኹን እንጂ፡ “የእግዚአብሔርን፡ የማይነጣጠል አንድነትና ሦስትነት፡ በቀላሉ ለማስረዳት የምንጠቀምባቸው ምሳሌዎች፡ ምድራውያን፡ ሥጋውያን የኾኑትን፡ የእግዚአብሔርን ግዙፋን ፍጥረቶች መኾኑን፡ አስቀድሜ ላሳውቃችሁ እፈልጋለሁ።

ሦስትነቱ፡ በአንድነቱ ውስጥ እንዴት ህልዋን ኾነው፡ አንድነቱም፡ በሦስትነቱ፡ እንዴት ህልው ኾኖ እንደሚኖር፡ ማለትም፡ ይህን፡ የሥላሴን የእኗኗ ምሥጢራዊ ነገር፡ በበለጠ ለማብራራት፡ በመጀመሪያ፡ ቀደም ብለን ያወሳናቸውን፡ እነዚሁኑ፡ “ልብ፡ ቃል፡ እስትንፋስ” የተባሉትን የሕያዋን ፍጡራን የህልውና መሣሪያዎች፡ እንደሚከተለው፡ በምሳሌነት እንጠቀምባቸዋለን።

“ህልው፡ ህልዋን” የሚለው የግእዝ ቃል፡ “ህልው”፡ “ኖረ” ከሚለው ግሥ የተገኘ መኾኑን ልታስተውሉት ያስፈልጋል።

ምዕራፍ ፫፡ አምስቱ አዕማደ ሃይማኖት፡፡

ምሥጢረ ሥላሴ፡ የእግዚአብሔር አንድነትና በአካል ሦስትነት፡፡
የእግዚአብሔር አንድነት፡ በሦስትነት፡ ሦስትነት በአንድነት ምሥጢር፡፡

እግዚአብሔር አብ፡ እርሱ ራሱ፡ የአንድነቱ ልብ ሲኾን፡ ከእርሱ ጋር፡ እግዚአብሔር ወልድ እና እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ፡ አብረው፡ ህልዋን ኾነው፡ በእርሱ ልቡናነት ያስቡበታል፡፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ እርሱ ራሱ፡ የአንድነቱ ቃል ሲኾን፡ ከእርሱ ጋር፡ እግዚአብሔር አብ እና እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ፡ አብረው፡ ህልዋን ኾነው፡ በእርሱ ቃልነት ይናገሩበታል፡፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ፡ እርሱ ራሱ፡ የአንድነቱ እስትንፋስ ሲኾን፡ ከእርሱ ጋር፡ እግዚአብሔር አብ እና እግዚአብሔር ወልድ፡ አብረው፡ ህልዋን ኾነው፡ በእርሱ እስትንፋሱነት ይተነፍሱበታል፡፡

ይህ፡ እውነታ፡ በእኛም፡ በሰዎች ዘንድ፡ ህልውናችንና ሕይወታችን ኾኖ፡ አብሮን የሚገኝ፡ በየራሳችንም ላይ፡ ለቅጽበት እንኳ ሳይቋረጥ እየተካከደ ያለ ስለኾነ፡ በቀላሉ ልንረዳው ይቻለናል፡፡ ለዚህም፡-

በመጀመሪያ፡ በምሳሌነት የምጠቅስላችሁ፡ ከመለኮት ባሕርይ የተገኘችውንና መንፈሳዊት የኾነችውን፡ የእያንዳንዳችንን ነፍስ ነው፡ ለዚች ነፍሳችን፡ ሦስት ባሕርያት እንዳሏት አውቃችኋል፡ እነዚህም፡ “ለባዊነት”፡ “ማለትም”፡ ክፉና ደጉን ለይቶ የማወቁ ሥልጣን፡ “ነባቢነት”፡ “ማለትም”፡ ስሜትን፡ በንግግርና በተለያየ ድርጊት የመግለጽ ችሎታ እና “ሕያውነት”፡ “ማለትም”፡ ሳትሞት፡ ለዘለዓለም የመኖሩ ብቅዓት ናቸው፡፡ በነፍስ ለባዊነት፡ እግዚአብሔር አብ ይመሰላል፡ በነባቢነቷ፡ እግዚአብሔር ወልድ ይመሰላል፡ በሕያውነቷ፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ይመሰላል፡፡ ይህች ነፍስ፡ በሦስቱ ባሕርያቷ እየተከሠተች ብትሠራም፡ “እንዲት ነፍስ” ብትባል እንጂ፡ “ሦስት ነፍሳት” እንደማትባል፡ እግዚአብሔርንም፡ “አንድ አምላክ ነው” ብለን እናምናለን እንጂ፡ “ሦስት አማልክት ነው” ብለን አናምንም፡፡

ኹለተኛ የምጠቅሰው፡ እያንዳንዳችን፡ በነፍሳዊ ተፈጥሮአችንና ሥጋዊ በኾነው ደመ ነፍሳችን የተቀዳጀናቸውን፡ “ልብ፥ ቃልና እስትንፋስ” የተባሉትን ረቂቃን መሣሪያዎች ነው፡፡ በልቡናችን፡ እግዚአብሔር አብ፥ በቃላችን፡ እግዚአብሔር ወልድ፥ በእስትንፋሳችን፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ይመሰላል፡፡ እኛ፡ በአንድ ልቡናችን እንደምናስብ፡ እነርሱም፡ በእግዚአብሔር አብ ልቡናነት፡ በአንድነት ያስባሉ፡፡ እኛ፡ በአንድ ቃላችን እንደምንነጋገር፡ እነርሱም፡ በእግዚአብሔር ወልድ ቃልነት፡ በአንድነት ይናገራሉ፡፡ እኛ፡ በአንድ እስትንፋሳችን እንደምንተነፍስ፡ እነርሱም፡ በእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ እስትንፋሱነት ይተነፍሳሉ፡፡ በእነዚህ፡ የህልውናችን መገለጫዎች በኾኑት፡ በሦስቱ የሕይወት መሣሪያዎች ምክንያት፡ እነዚህ የያዘው ሰውነታችን፡ “ማለትም”፡ የእያንዳንዳችን እኔነት፡ “አንድ” ቢባል እንጂ፡ “ሦስት” እንደማይባል፡ እንደዚሁ ኹሉ፡ እግዚአብሔርም፡ ምንም፡ ለፍጥረቱ መልካም ሕይወትና የዘለዓለም ደንንነት ቢል፡ የቸርነቱን ሥራ ሊሠራ፡ በሦስት ስም ቢጠራ፥ በሦስት አካል ቢገለጥና በሦስት ግብር ቢሠራ፡ አንድ አምላክ እንጂ፡ ሦስት አማልክት ስላልኾነ፡ እርሱን፡ “አንድ አምላክ ነው” ብለን እናምናለን እንጂ፡ “ሦስት አማልክት ያሉበት አምላክ ነው” ብለን አናምንም፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

ሦስተኛ፡ ለቅጽበት የማይለየንንና ሕይወታችን የሾነውን አየርን፡ እስኪ፡ ለአንዲት አፍታ እናስተውለው! ለአየር፡ ሦስት ነገሮች አሉት፡ እነርሱም፡ “አካሉ፡ ርቅቀቱና ኃይሉ” ናቸው። በአካሉ፡ እግዚአብሔር አብ፡ በርቅቀቱ፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ በኃይሉ፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ይመሰላል። ይህም፡ “አንድ አየር” ቢባል እንጂ፡ “ሦስት አየሮች” እንደማይባል፡ እግዚአብሔርንም፡ “አንድ አምላክ ነው።” ብለን እናምናለን እንጂ፡ “ሦስት አማልክት ነው።” ብለን አናምንም።

አራተኛ፡ ስለምንጭ ውኃ ደግሞ፡ እናስብ ምንጭ፡ ሦስት ነገሮች አሉት፡ እነርሱም፡ “ነቅፁ (መፍለቂያው)፡ ሽረቱና ማርካቱ” ናቸው። በነቅፁ፡ እግዚአብሔር አብ፡ በሽረቱ፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ በማርካቱ፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ይመሰላል። ይህምንጭ ውኃ፡ እንዲህ በመሆኑ፡ “አንድ ውኃ” ቢባል እንጂ፡ “ሦስት ውኆች” እንደማይባል፡ እግዚአብሔርንም፡ “አንድ አምላክ ነው።” ብለን እናምናለን እንጂ፡ “ሦስት አማልክት ነው።” ብለን አናምንም።

አምስተኛ፡ ፀሐይን፡ በምሳሌነት ተመልክቷት! ለፀሐይ፡ ሦስት ነገሮች አሏት፡ እነርሱም፡ “ክበቧ፡ ብርሃኗና ሙቀቷ” ናቸው። በክበቧ፡ እግዚአብሔር አብ፡ በብርሃኗ፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ በሙቀቷ፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ይመሰላል። ፀሐይ፡ እንዲህ በመሆኗ፡ “አንዲት ፀሐይ” ብትባል እንጂ፡ “ሦስት ፀሐዮች” እንደማትባል፡ እግዚአብሔርንም፡ “አንድ አምላክ ነው።” ብለን እናምናለን እንጂ፡ “ሦስት አማልክት ነው።” ብለን አናምንም።

ስድስተኛ፡ ከፍሬ ዛፎች መካከል ደግሞ፡ የወይን ተክልን፡ ምሳሌ እናድርግ! ለወይን፡ ሦስት ነገሮች አሉት፤ እነርሱም፡ “ግንዱ፡ ፍሬውና ልምላሜው” ናቸው። በግንዱ፡ እግዚአብሔር አብ፡ በፍሬው፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ በልምላሜው፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ይመሰላል። ይህም፡ “አንድ ወይን” ቢባል እንጂ፡ “ሦስት ወይኖች” እንደማይባል፡ እግዚአብሔርንም፡ “አንድ አምላክ ነው።” ብለን እናምናለን እንጂ፡ “ሦስት አማልክት ነው።” ብለን አናምንም።

ሰባተኛ፡ በቅርብ ያለውን፡ ሰው የሚያነደውን እሳት እዩት! ለእሳት፡ ሦስት ነገሮች አሉት፤ እነርሱም፡ “ፍሕሙ፡ ነበልባሉ (የሚያበራው ሳንቃው) እና ዋዕዩ (ማቃጠሉ)” ናቸው። በፍሕሙ፡ እግዚአብሔር አብ፡ በነበልባሉ፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ በዋዕዩ፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ይመሰላል። ይህም፡ “አንድ እሳት” ቢባል እንጂ፡ “ሦስት እሳቶች” እንደማይባል፡ እግዚአብሔርንም፡ “አንድ አምላክ ነው።” ብለን እናምናለን እንጂ፡ “ሦስት አማልክት ነው።” ብለን አናምንም።

የምንኖርበትን ቤት፡ በምሳሌነቱ፡ እስኪ እንጠቀምበት! ቤትን፡ ቤት የሚያስኙ፡ ሦስት ነገሮች አሉ፤ እነርሱም፡ በግድ አንድ ሾነው መገኘት የሚኖርባቸው፡ “መሠረቱ፡ ግድግዳውና ጣሪያው” ናቸው። በመሠረቱ፡ እግዚአብሔር አብ፡ በግድግዳው፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ በጣሪያው፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ይመሰላል። ይህም፡ “አንድ ቤት” ቢባል እንጂ፡ “ሦስት ቤቶች” እንደማይባል፡ እግዚአብሔርንም፡ “አንድ አምላክ ነው።” ብለን እናምናለን እንጂ፡ “ሦስት አማልክት ነው።” ብለን አናምንም።

ምዕራፍ ፫፡ አምስቱ አዕማደ ሃይማኖት።

ምሥጢረ ሥላሴ፤ የእግዚአብሔር አንድነትና በአካል ሦስትነት።
የእግዚአብሔር አንድነት፡ በሦስትነት፡ ሦስትነት በአንድነት ምሥጢር።

እንግዲህ፡ “እግዚአብሔር፡ እንዲህ አንድ ሲኾን፡ ‘እግዚአብሔር አብ’፡ ‘እግዚአብሔር ወልድ’፡ ‘እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ’ ተብሎ፡ በሦስትነት ስም ሊጠራ፡ በሦስትነት አካል ሊገለጥና በሦስትነት ግብር ሊሠራ፡ ስለምን ፈለገ?” በሚለው ጥያቄ፡ መልሱ፡ ግልጽና ቀርጥ፡ አጭርም ነው። ያም፡ “ለፍጥረቱ፡ በተለይም፡ በመልክ ለፈጠረው ሰው ሲል ነው፡- ማለትም፡ ለዚህ ፍጡሩ ካለው፡ ከፍጹም ፍቅሩ የተነሣ ነው!” በሚለው፡ የሃይማኖት እውነታ ላይ በተመሠረተው ቃል ይጠቃለላል፤ ይህንም ታላቅ ቀም ነገር፡ እስካሁን ከተረዳችሁት በላይ፡ ወደፊት ተከታትለው በሚቀርቡት ምሥጢራት፡ በበለጠ ተብራርቶ ታገኙታላችሁ።

ስለምሥጢረ ሥላሴ ማጠቃለያ።

ጥያቄ፡- ወደሚቀጥሉት ምሥጢራት ከመሄድህ በፊት፡ የዚህን ዋና ምሥጢር፡ ፍሬ ነገሮች፡ በየአእምሮአችን ቀርጾን ልናስተውላቸው ይቻለን ዘንድ፡ በተጠቃለለ መልክ ብትነግረን!

መልስ፡- የምሥጢረ ሥላሴን ነገር፡ እኔ፡ ትሑቱ አገልጋይ፡ በውሱት የመግለጥ ዓቅሜ፡ ለእናንተ ለእውቀት ወጣኔዎቼ፡ የምሥጢሩን ፍንጭ አስጨብጣችሁ ዘንድ፡ እንዲህ በሚል ቃል፡ ላጠቃለለው አዋክራለሁ፡-

ያው፡ አንዱ እግዚአብሔር፡ “እግዚአብሔር አብ” በሚል ስም፡ ማለትም፡ “አባት የኾነው እግዚአብሔር”፡ እንደሰብአዊት ነፍስ ለባዊነት፡ እንደሰው ልብ፡ እንደአየሩ አካል፡ እንደውኃ ምንጭ፡ እንደፀሐይ ክብብ፡ እንደእሳት ፍሕም፡ እንደተክል ግንድ እና/ወይም በተጨማሪ፡ እንደቤት መሠረት፡ ለኹሉ፡ አንድ መነሻ ነው።

ያው፡ አንዱ እግዚአብሔር፡ “እግዚአብሔር ወልድ” በሚል ስም፡ ማለትም፡ “የእግዚአብሔር የባሕርይ ልጅ የኾነው እግዚአብሔር”፡ ከሰብአዊዋ ነፍስ “ለባዊነት” ወጥቶ እንደሚገዛፈው ነባቢነት፡ ከ“ፍጡር ልቡና” መንጭቶ እንደሚሰማ ቃል፡ ከ“አየር አካል” ተገኝቶ እንደሚጸሰሰው ርቅቀት፡ ከ“ምንጭ” ፈልቆ እንደሚፈሰስ የውኃ ጅረት፡ ከ“ፀሐይ ክብብ” ተፈንጥቆ፡ እንደሚያበራ ብርሃን፡ ከ“ፍሕም” ተነሥቶ እንደሚታይ የእሳት ነበልባል እና ከ“ግንድ” ላይ በቅሉ፡ የተክሉን ምንነት እንደሚያስታውቀው ፍሬ፡ እንዲሁም፡ ከ“ቤት መሠረት” ላይ ታንጾ እንደሚቆም ግድግዳ፡ ጥንት፡ ዓለም ሳይፈጠር፡ ከእግዚአብሔር አብ፡ ያለሰብአዊት እናት ተወልዶና “የእግዚአብሔር ልጅ” ተብሎ፡ የፈጣሪነት ሥራውን ሲያካሂድ ኖረ፤ በመጨረሻውም ዘመን፡ “የሰው ልጅ” ተብሎ፡ ከድንግል ማርያም፡ ያለሰብአዊ አባት ተወለደ። እንዲህ፡ በሰውነት ተገልጦ፡ የእግዚአብሔርን ማንነት ያስታወቀውና የቤዛነት ጸጋውን፡ ለፍጥረቱ ኹሉ ያስገኘው፡ እርሱ፡ “ኢየሱስ ክርስቶስ” ተባለ።

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

ያው፡ አንዱ እግዚአብሔር፡ “እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ” በሚል ስም፡ ማለትም፡ “ቅዱሱ የእውነት መንፈስ የኾነው እግዚአብሔር”፡ ከሰብአዊዋ ነፍስ “ለባዊነት” ወጥቶ እንደሚያስገኘው ሕያውነት፡ ከ“ፍጡር ልቡና” የመነጨውን ቃል ተሸክሞ እንደሚያስተላልፈው እስትንፋስ፡ ከ“አየር አካል” ተገኝቶ፡ የጸጋ ተልእኮውን በርቅቀት እንደሚፈጽመው ኃይል፡ ከ“ምንጭ” ፈልቆና ፈስሶ እንደሚሰጠው የውኃ እርካታ፡ ከ“ፀሐይ ክብብ” ተፈንጥቆ፡ የሚያበራው ብርሃን እንደሚሰጠው ሙቀት፡ ከ“ፍሕም” እንደሚወጣው ግለት እና ከ“ግንድ” ላይ በቅሎ፡ የተከለከለ ኹለንተና እንዳለበሰውና መልካም መዓዛን እንደሚናገረው ልምላሜ፡ እንዲሁም፡ ከ“ቤት መሠረት” ላይ ታንጾ በቆመው ግድግዳ ላይ እንዳረፈው ጣሪያ፡ ጥንት፡ ዓለም ሳይፈጠር፡ ከእግዚአብሔር አብ ሠርዖ፡ በሕይወት የማኖር ሥራውን ያካከድ ነበር። በመጨረሻው ዘመን፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ የሰው ዘር ጠላቶች የኾኑትን፡ ዲያብሎስን፡ ኃጢአትንና ሞትን ድል አድርጎ፡ ወደሰማይ ካረገና በዘለዓለማዊው ዙፋኑ ከተቀመጠ በኋላ፡ እርሱ፡ በቤዛነቱ፡ በከፊተው ኅዳናና ባስገኘው ጸጋ፡ ይህን ዓለም፡ በምልክትና በስፋት ያጥለቀልቀው ዘንድ፡ የማይታይ ረቂቅ መንፈስ ኾኖ፡ ወደሰውና ወደቀረው ፍጥረቱ፡ እንደገና መጣ፡ በእውነት በሚፈልገው ሰብአዊ ፍጡሩም ላይ ኹሉ፡ በጸጋነት የሚያድር ኾነ!

ይህን ሃይማኖታዊ ትምህርት መሠረት በማድረግ፡ ቀደም ብለው በምሳሌነት ከቀረቡት ማስረጃዎች መካከል፡ ለዓይነት ያህል፡ “ፀሐይ”ን ብንወስድ፡ በክበቧ፡ በብርሃኗና በሙቀቷ ሦስትነት ያላት፡ ይህችው፡ አንዲቷ ፀሐይ፡ እነዚሁ፡ የአካል፡ የመልክና የጠባይ ኹነታዎቿ፡ ከራሷ፡ ከምንጫቸው፡ ከፀሐይ ጀምረው፡ በባሕርይ ሳይለያዩ፡ በአንድነት እንደሚሠሩ፡ ከተለያዩ ግን፡ ህልውና ሊኖራቸውና ሊገለጡ፡ ሊሠሩም እንደማይችሉ ለማስረዳትና ለመረዳት፡ ግልጽና ቀላል ይኾናል። ደግሞ፡ ‘የፀሐይ ክብብ’፡ ‘የፀሐይ ብርሃን’ እና ‘የፀሐይ ሙቀት’ ተብለው፡ እንዲህ፡ በሦስት ስም በመጠራታቸው፡ ወይም ‘በክብብነት’፡ ‘በብርሃንነት’ እና ‘በሙቀትነት’፡ በእነዚህ፡ ሦስት አካላት በመገለጣቸው፡ ወይም፡ ‘ፀሐይ ወጣች!’፡ ‘ውጭው፡ ፀሐይ ነው!’፡ ‘ፀሐይ ያቃጥላል!’ በሚል፡ በሦስት ዓይነት ግብር ሲሠሩ በመገኘታቸው፡ ያው፡ አንዲት ፀሐይ እንጂ፡ ሦስት ፀሐዮች እንደማይባሉ የታወቀ ነው።

እንደዚሁ ኹሉ፡ እግዚአብሔር፡ አንድ አምላክ ስለኾነ፡ የአንድነቱ ግረጋገጫ በኾነው ስሙ፡ “እግዚአብሔር” ይባላል። ይኸው እግዚአብሔር፡ እንዲህ፡ በአንድ የእግዚአብሔርነት ባሕርይና ህልውና፡ ሳይለያይ፡ አንድ አምላክ ኾኖ ሣለ፡ በሦስት ስሞች ይጠራል፤ በሦስት አካላት ተገልጦ፡ ሦስት ግብራትን ይፈጽማል እንጂ፡ ሦስት እግዚአብሔር፡ ወይም፡ ሦስት አማልክት፡ ወይም፡ ሦስት መለኮት አይባልም።

ምዕራፍ ፫፤ አምስቱ አዕማደ ሃይማኖት።

ስለምሥጢረ ሥላሴ ማጠቃለያ።

በሦስት ስም መጠራት ማለትም፡ 'እግዚአብሔር አብ፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ' መባል ነው፤ በሦስት አካላት መገለጥ ማለትም፡ 'በእግዚአብሔር አባትነት፡ በእግዚአብሔር ልጅነት፡ በእግዚአብሔር ጸጋነት' መታወቅ ነው፤ ሦስት ግብራትን መፈጸም ማለትም፡ 'አብ፡ ልጁን ወልዶ፡ መንፈሱንም አሥርዖ መላክ፡ ወልድም፡ ከአብ፡ ያለእናት ተወልዶ፡ ሰው ከመሆኑ በፊትና ከድንግል ማርያም፡ ያለአባት ተወልዶ፡ ሰው ከሆነ በኋላ፡ በልጅነቱ፡ የእግዚአብሔርነቱን ፈቃድ መፈጸም፡ መንፈስ ቅዱስም፡ ከአብ ሠርዖ -ወጥቶ- የእግዚአብሔር የሆነውን ተግባር፡ በርቅቀትና በምልዓት ማካከል ነው።

እስካሁን፡ በምሳሌነት የቀረቡት፡ የአንድ ሰው፡ ነፍሳዊውና ሥጋዊው ተፈጥሮ፡ የአየሩ አካል፡ የእሳቱ ነድ፡ የውኃው ምንጭ፡ የወይኑ ተክልና የቤቱ ሕንፃ፡ በየፊናቸው የአላቸው፡ የአንድነት ህላዌና የሦስትነት ባሕርይ፡ ልክ እንደዚሁ፡ እንደፀሐይዋ ነው። ከእነዚህ ምሳሌዎች መካከል፡ ሹሉቱን ያህል በድጋሚ ማስረጃነት ወስደን፡ የአንድነትና የሦስትነት ህልውናቸውንና ባሕርያቸውን ምሥጢር፡ እንደገና አካትተን ብንመለከተው፡ ለጥያቄያችሁ፡ እስካሁን ካገኛችሁት መልስ በላይ፡ በበለጠ የምትረከቡትን ግንዛቤ ልታገኙ ትችላላችሁ። ይኸውም፡ ቀደም ብዬ እንዳተትሁላችሁ፡ ሰው፡ በአንድ አካል ገዘፎ የሚታይ ሲሆን፡ የተለያየ ስያሜ፡ ኩነትና አገልግሎት ባላቸው፡ 'በልቡ፡ በቃሉና በትንፋሹ ሦስትነት' ምክንያት፡ 'ሦስት ነው!' የማይባል መሆኑ ነው።

ከዚህ የተነሣ፡ በአንድ ግለሰብ ሰውነት ውስጥ፡ በተፈጥሮ የሚገኙና ለየራሳቸው፡ የተለያዩ 'ሦስት ስም'፡ 'ሦስት አካል' እና 'ሦስት ግብር' የአላቸው፡ እነዚህ ግዙፋን መሣሪያዎች፡ ልኛ፡ 'ልብ'፡ 'ቃል'፡ 'ትንፋሽ' ተብለው፡ በየራሳቸው ስም የሚጠሩ በመሆናቸው፡ ፪ኛ፡ ለየራሳቸው፡ የህልውና ገጽታ የአላቸው በመሆናቸው፡ ፫ኛ፡ 'ልብ'፡ አሳብን በማመንጨት፡ 'ቃል'፡ ያን አሳብ፡ በቃላት ወይም በንግግር፡ እከናውናና በድምፅ አጉልቶ በማሰማት፡ 'ትንፋሽ' ደግሞ፡ በቃል ንግግር ወይም ድምፅ፡ የሳውን፡ ያን፡ ከልብ የመነጨውን አሳብ፡ ወደሌላ ሰሚ ጆር፡ በምሕዋርነት በማስተላለፍ፡ ሦስቱም፡ የየራሳቸውን የተለያዩ አገልግሎት፡ የሚሰጡ በመሆናቸው፡ 'ሦስት' ሲሆኑ፡ ሰውዬው ግን፡ ያው፡ 'አንድ' ሰው እንጂ፡ 'ሦስት' ሰዎች አይባልም። "እከሌ፡ በልቡ፡ አንድ አሳብ ነበረው፡ ያንንም፡ እንዲህ ብሎ፡ በቃሉ አስረዳ፡ ያም፡ በየቦታው ተናኝቶ፡ ተሰማ!" ሲባል፡ በ'ሦስት' መልክ የተገለጸው፡ የሰውዬው ተግባር፡ ሰውዬውን፡ ያው፡ 'አንድ' ሰው እንጂ፡ 'ሦስት' ሰዎች አያደርገውም።

እንዲህ፡ "በሦስትነት" የሚጠራ፡ የሚታይና የሚሠራ 'አንድነት' ያላቸው፡ እኒህ፡ 'ልብ'፡ 'ቃል'፡ 'ትንፋሽ' የተባሉት ባሕርያት፡ 'ሦስት' ሲሆኑ፡ 'አንድ' መሆናቸው ተረጋግጦ የሚታወቅበት ልዩ እውነታ አላቸው፤ ይህም፡ ከሦስቱ፡ አንደኛቸው፡ ከመካከላቸው ከተለዩ፡ ወይም ከሌሉ፡ ሹሉም፡ ወይም አንዳቸው፡ ለየብቻቸው፡ ወይም ተነጣጥለው ሊኖሩ አለመቻላቸው ነው።

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

ይህን እውነታ፡ እስኪ፡ በበለጠ ግልጽ ላድርግላችሁ! ሰውዬውን፡ ፍጹም ሰው ለማሰኘት፡ 'ልብ'፥ 'ቃል'፥ 'ትንፋሽ' የተባሉት፡ የሰውነቱ የህልውና ክፍሎች፡ 'ሦስቱም'፡ 'በአንድነት' መኖር አለባቸው፤ ይኸውም፡ 'ቃል' እና 'ትንፋሽ'፡ ያለ'ልብ' ሊገኙ፡ ወይም ሊኖሩ አይችሉም፤ 'ኹለቱም'፡ ከ'ልብ' ይመነጫሉ፡ 'ልብ'ም፡ 'ቃል'ን እና 'ትንፋሽ'ን የሚያስገኝ ካልኾነ፡ የዚያ ግለሰብ ፍጹም ሰውነት “አለ!” ሊባል አይቻልም፡፡ 'ትንፋሽ'፡ 'ቃል'ን ለማስተላለፍ፡ መኖር አለበት፡ 'ቃል'ም፡ ያለ'ልብ' እና ያለ'ትንፋሽ' ህልውና የለውም፡፡ “በዚያ ሰው 'ልብ'፡ 'እግዚአብሔር' አብ፥ በዚያ ሰው 'ቃል'፡ 'እግዚአብሔር' ወልድ፥ በዚያ ሰው 'ትንፋሽ'፡ 'እግዚአብሔር' መንፈስ ቅዱስ' ይመሰላል፡፡” የተባለው፡ በዚህ ምክንያት መኾኑን፡ ምሥጢሩን፡ በትክክል በመረዳት፡ እውነቱን፡ አረጋግጦ መገንዘብ ይቻላል፡፡

ምሥጢረ ሥላሴ፡ በኢትዮጵያውያን ዘንድ፡ የቱን ያህል በሰውነታቸው ሠርዖና ጠልቆ፡ ሥር ሰድዶና ተወድዶ፡ በሕያውነት ህልውና ተዋሕዷቸው የሚኖር መኾኑን፡ በዓለ ቅድስት ሥላሴን፡ በየወሩ በጄኛው ቀን፡ በተለይም፡ በየዓመቱ፡ በጥር ፯ እና በሐምሌ ፯ ቀን፡ በታላቅ የደስታ ስሜትና ድምቀት ማክበራቸው፡ በሚበቃ ያስረዳል፡፡

“ምሥጢረ ሥላሴ” የሚባለው፡ የእግዚአብሔር፡ የአንድነቱና የምስትነቱ ነገር፡ እንግዲህ፡ ይህ፡ ከዚህ በላይ በዝርዝር የተብራራላችሁ ነው፡፡

ከዚህ የሚቀጥሉት አራቱ ምሥጢራት፡ በዚህ፡ በምሥጢረ ሥላሴ ትምህርት ውስጥ በተከሠቱት መሠረታውያን የሃይማኖት እውነቶች ላይ ታንሸው የቆሙ፡ ከእነርሱም የሚመነጩ በመኾናቸው፡ በዚህ ምሥጢር ላይ፡ ይህን የመሰለውን ዝርዝር ሓተታ ማግኘታችሁ፡ ስለቀሩት፡ አራት ምሥጢራት፡ ለማወቅና ለመረዳት፡ ጥያቄዎችም ቢኖሩ፡ ለእነዚያ፡ ተገቢውን መልስ ለመስጠት፡ የቱን ያህል ቀና ሊኾንላችሁ እንደቻለ፡ በቀላሉ ትረጹታላችሁ፡፡

ምሥጢረ ሥጋዊ፡፡

ጥያቄ፡- ቀደም ብለህ በሰጠኸን ዝርዝር መሠረት፡ ቀጥለህ የምታብራራለን፡ ኹለተኛው ምሥጢር፡ ምሥጢረ ሥጋዊ መኾኑ አይደለምን?

መልስ፡- አዎን! እግዚአብሔር፡ ሰው ኾኖ፡ ዓለሙን የማዳኑን ሥራ የሚያስረዳው፡ ይህ፡ ኹለተኛው ትምህርት፡ ምሥጢረ ሥጋዊ ይባላል፡፡ አምላክ፡ ሰው የመኾኑ ምሥጢር የተገለጸበት፡ ይኸውም፡ መለኮትና ትስብእት ማለትም፡ አምላክነትና ሰውነት፡ በተዋሕዶ አንድ የኾኑበት ነገር ሃይማኖት የሚነገርበት ትምህርት ስለኾነ፡ “ምሥጢር” ተብሏል፡፡

ምዕራፍ ፫፡ አምስቱ አዕማደ ሃይማኖት፡፡ ምሥጢረ ሥጋዊ፡፡

እግዚአብሔር፡ ለምን ሰው መኾን ፈለገ?

ጥያቄ፡- በመሠረቱ፡ በዚህ አካሉና ባሕርዩ፡ ይኖርና ይሠራ የነበረው እግዚአብሔር፡ ለምን ሰው መኾን እንዳስፈለገው፡ ምክንያቱን ብትገልጽልን?

መልስ፡- እስካሁን በየቦታው እንደተገለጸው፡ እኛ ኢትዮጵያውያን፡ በምሥጢረ ሥላሴ ያወቅነው፡ አንድ ባሕርይ የኾነው ፈጣሪያችንና አምላካችን እግዚአብሔር፡ ከምስቱ አካላቱ፡ “ወልድ” በተባለው፡ የተለየ አካሉ፡ ሰው እንዲኾን ያስፈለገው፡ ፍጥረቱን፡ በተለይም፡ ሰብአዊ ፍጡሩን ለማዳን መኾኑ፡ ይህን እውቀት፡ በበለጠ አጉልቶ የሚያብራራልንም ትምህርት፡ ምሥጢረ ሥጋዊ የሚባለው መኾኑ ተነግሮዋል፡፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ በመለኮታዊ ፍቅሩና ችርክቱ፡ ሰው የኾነበት ምክንያት፡ ሰብአዊ ፍጡሩ፡ ከእርሱ፡ ከፈጣሪው የተሰጠውን የሕይወት መመሪያ፡ በራሱ ምርጫ አፍርሶ፡ በራሱ ላይ ታላቅ ጉዳትን ያስከተለበትን የዲያብሎስን አገዛዝ፡ በግ ፈቃዱ በመቀበሉ፡ ከሚግባቅበት፡ ከክፉው የባርነት ኑሮው ነጻ ሊያወጣው፡ ከዚህ የተነሣም፡ እየተጫነው የኼደውን የኃጢአት ቀንበር ሊሠብርለትና በዚህ ምክንያት ከተፈረደበት የሞት ፍዳ ሊያተርፈው መኾኑን፡ ይህ ምሥጢር ያብራራልናል፡፡

በመሠረቱ፡ ሰው፡ የእግዚአብሔርን መልክ ተቀዳጅቶ፡ በወንድነትና በሴትነት ጾታ፡ በሥጋ የተፈጠረው፡ የፈጣሪውን ስም፡ በምስጋና እየቀደሰ፡ የክብሩ ወራሽ ኾኖ፡ በፍጹም ተድላ ደስታ፡ ለዘለዓለም፡ በሕይወት ለመኖር መኾኑ፡ ቀደም ብሎ፡ በየቦታው የተነገረውን ስም ታችሁታል፡፡ እግዚአብሔር፡ እንዲህ አድርጎ፡ ለዚህ ዓላማ፡ ሰውን ሲፈጥረው፡ ይኸው፡ ሰብአዊ ፍጡሩ፡ ለዚህ መለኮታዊ መልካም ዓላማ፡ ብቁ መኾኑ ቀርቶ፡ ተቃራኒና እፍራሽ እንደሚኾን፡ እርሱ፡ ፈጣሪው አስቀድሞ አያውቅም ማለት አይደለም፡፡ በእርግጥ ያውቅ ነበር፡፡ ይህንም እውነታ፡ “እግዚአብሔር አብና እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ፡ የምንፈጥረው ሰው፡ በተፈጥሮው፡ በተለይም፡ በሚለብሰው ሥጋ ምክንያት፡ ሰሐት፡ (ማለትም፡ ስሕተተኛ) መኾኑ አይቀርምና፡ አንፍጠረው!” ቢሉ፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ “እኔ ዋስ እኾነዋለሁና፡ ግድ የለም! ይፈጠር!” ስላለ፡ ተፈጠረ፡” የሚለው፡ የሃይማኖታችን ምሁራን፡ ስለዚህ ምሥጢር፡ የሚሰጡት የትርጓሜ ሓተታ ያመለክታል፡፡

በዚህ መሠረት፡ እግዚአብሔር አምላክ፡ የፈጠረው ሰው፡ ወደፊት ከተዘጋጀለት መልካም ሕይወት ውጪ ኾኖ፡ የሚጠፋበትን ክፉ ሥራ እንደሚያደርግ፡ ነገር ግን፡ የኋላ ኋላ፡ የኃጢአቱ ጽዋ ሲሞገስ፡ የእግዚአብሔር ጸጋ ደርሳ፡ ከጥፋት ስለምታተርፈው፡ ይህ የክፋት ሥራው፡ በመጨረሻ፡ ለዘሩ ሳይቀር እንደሚበጀው፡ ራሱም፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ በመለኮታዊ ፈቃዱ ይህንን፡ ሰብአዊ ፍጡሩን፡ ገና ሲፈጥረው፡ የሰጠውን ዋስትና አስቦ፡ የጤገርት (ቤዛ ኾኖ የማዳን) ግዴታውን ለመፈጸም፡ ሰው መኾኑና መሠዋቱ እንደማይቀርለት፡ ፈጣሪ፡ አስቀድሞ እንደሚያውቅ፡ በግልጽ ይታመናል፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

እግዚአብሔር ወልድ፡ በዚህ መልክ፡ ሰው ኾኖ፡ ወደዚህ ዓለም የመጣበት ምክንያት፡ በበርካታ ቁም ነገሮች ሊጠቃለል ይቻላል፤ ከእነዚህ መካከል፡ የሚከተሉትን ልጥቀስላችሁ፡-

፩ኛ፡ ከአዳምና ሔዋን ጀምሮ፡ በብሉይ ዘመን ኪዳናት እጽንቶ ያቆያትን፤ በአምልኮተ እግዚአብሔር ላይ የተመሠረተችውን መንግሥቱን፤ በአዲሱ ኪዳን ቅዱስ ሥጋውና ክቡር ደሙ አድሶ፡ ለዘለዓለማዊነት ህልውና ሊያበቃት ነው፤

፪ኛ፡ የመልካሙ ነገር ተቃዋሚና የሰው ጠላት የኾነውን፡ የዲያብሎስን ኃይል፡ ከኃጢአትና ከሞት ጠንቆቹ ጋር፡ ፈጽሞ አስወግዶ፡ ፍጡሩ ሰው፡ በዚች መለኮታዊት መንግሥቱ ውስጥ፡ ዛሬ፡ በመንፈስ ቅዱስ በታደሰው ሥጋዊ አካሉ፡ በሚታየው ዓለም ላይ፡ ኋላም፡ በኢየሱስ ክርስቶስ በሚገናኝበት የትንሣኤ እካል፡ በማይታየው ዓለም፡ የዘለዓለምን ሕይወት ወርሶ ለመኖር የሚያበቁትን ጸጋዎች ሊያስገኝለት ነው፤

፫ኛ፡ እነዚህ ጸጋዎች፡ ወደአማኝ ሰው ሊተላለፉ የሚችሉባቸውን ምሥጢራትና ሥርዓታት ሊመሠርት ነው፤

፬ኛ፡ እኛ፡ የእግዚአብሔር ወገኖች የኾንነው ሰዎች፡ ሥጋዊዉንም ኾነ መንፈሳዊዉን ሕይወት፡ በዚህ ዓለም፡ በሥጋ፡ እንዴት መኖር እንደሚገባን፡ ማለትም፡ ዐሥሩ ን የእግዚአብሔር የሕይወት ቃላት (ትእዛዛት)፡ ልንፈጽማቸው የሚገባን፡ እንዴት እንደኾነ፡ ደግሞም፡ ልንጸልይ፡ ልንጸምና ልንመጸውት፡ በጠቅላላም፡ ሃይማኖታችንን፡ በእውነተኛው መንፈሳዊ አምልኳችን እጽንተንና በንስሐ እንጽተን፡ በበጎ ምግባር ልንገልጸው የሚገባን፡ እንዴት እንደኾነ፡ በእርአያነቱ ጭምር፡ ሊያስተምረን ነው፤

፭ኛ፡ “እግዚአብሔር፡ ማነው? ምንድር ነው? መልኩስ፡ ግብሩስ ምንን ይመስላል? እውነት፡ ምንድር ናት?” ለሚሉት፡ የሰብአዊው ፍጡር የማያቋርጡ፡ ረቂቃን ጥያቄዎች፡ ራሱ፡ በገሃድና በእውን ተገልጦ፡ ግዙፍ የኾነውን አጥጋቢ መልስ ለመስጠት ነው፡፡

ይህም እውነታ፡ የእግዚአብሔር ባለሟሉ አገልጋይ የኾነው ሙሴ፡ የሰው ዘር ኹሉ፡ ፍላጎትና ምኞት የኾነውን፡ “እባክህ፡ ከብርህን አሳየኝ!” ሲል፡ ለፈጣሪው ባቀረበው ጥያቄ ታውቋል፤ ፍጡሩ ሰው፡ ይህን ጥያቄ ባቀረበለት ጊዜ፡ እግዚአብሔር አምላክ፡ የሰጠው የተስፋ መልስ፡ “ሰው፡ አይቶኝ አይድንምና፡ ዛሬ፡ ፊቴን ማየት አይቻልህም፤ የምታይበት ጊዜ ግን ይመጣል!” የሚል ስለነበረ፡ ያ፡ የተስፋ ቃል ተፈጽሞለት፡ ሙሴ፡ በዚያ ጥያቄው ጊዜ፡ በመለኮትነቱ ባሕርይና ግርማ ሊያየው ያልቻለውን፡ እግዚአብሔር ወልድን፡ በታቦር ተራራ ላይ፡ በሰውነት አካልና ባሕርይ ገዝፎ ሊያየው በችሏል፡፡ የዚህም፡ ምሥጢር ክሥተት፡ ከሐዋርያት አንዱ፡ ፊልጶስ፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን፡ “አብን አሳየንና ይበቃናል!” ብሎ በጠየቀው ጊዜ፡ በተገኘው መለኮታዊ መልስ ታውቋል፡፡ ይህም፡ “አንተ ፊልጶስ! ይህን ያህል ዘመን፡ ከእናንተ ጋር ስኖር፡ አታውቀኝምን? እኔን ያየ፡ አብን አይኟል፤ እንዴትስ አንተ፡ ‘አብን አሳየን’ ትባለህ?

ምዕራፍ ፫፤ አምስቱ አዕማደ ሃይማኖት።

ምሥጢረ ሥጋዊ።

እግዚአብሔር፡ ለምን ሰው መኾን ፈለገ?

“እኔ፡ በሉብ እንዳለሁ፤ አብም፡ በእኔ እንዳለ፡ አታምንምን? እኔ የምነግራችሁን ቃል፡ ከራሴ አልናገረውም፤ ነገር ግን፡ በእኔ የሚኖረው አብ፡ እርሱ ሥራውን ይሠራል። እኔ፡ በሉብ እንዳለሁ፤ አብም፡ በእኔ እንዳለ፡ እመኑኝ፤ ባይኾንሰ፡ ስለራሱ፡ ስለሥራው እመኑኝ።” ባለው፡ በወንጌላዊው ቃል፡ ትክክለኛውን ፍቺና ምስክርነት አግኝቷል።

እንግዲህ፡ እናንተም፡ በማስተዋል ተመልከቱ! በመጀመሪያው ወይይታችን ጊዜ እንደተገነዘባችሁት፡ “አዳም” እና “ሔዋን” በሚል ስም፡ ወንድና ሴት አድርጎ፡ በመልኩ የፈጠረው ሰው፡ በራሱ ምርጫ፡ የተቀዳጀውን የተቀደሰ ክብር፡ በርኩሰት አቃልሎና በፈጣሪው ፈቃድ ላይ ፃምዖ፡ ራሱን፡ ለዲያብሎስ የክፋት አገዛዝ፡ ለኃጢአት ጽኑ ቀንበርና ለሞት የጻዕር ፍዳ በመዳረጉ፡ ለጅሺጅሪ ዓመታት ሲማቅቅ መኖሩን አውቃችኋል።

እግዚአብሔር አብ፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ ተብሎ፡ በሦስት ስም፡ በሦስት አካላትና በሦስት ግብራት የታወቀው፡ አንድ አምላክ የኾነው ፈጣሪ፡ ከሦስትነቱ አካል፡ አንዱ፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ በመንፈስ ቅዱስ፡ መለኮታዊ ግብር፡ ከድንግል ማርያም፡ ከሥጋዋ፡ ሥጋን፡ ከነፍሷም፡ ነፍሱን ነሥቶ፡ በፍጹም ተዋሕዶ በመፀነስ፡ እንዲህ፡ በሰውነት ከተወለደ በኋላ፡ ልዩ ልዩ ፈተናዎችንና መከራዎችን ተቀብሎ፡ አዎን! ያን በመሰለ ውርደትና ሥቃይ ላይ ለሚገኘው ሰብአዊ ፍጡሩም፡ ቤዛ ኾኖ፡ ይህንኑ ፍጡሩን፡ ለዲያብሎስ ከሙገዛትና ከኃጢአት ቀንበር፡ ከሞት ፍጹም አዳነው።

እግዚአብሔር ሰው ኾኖ ወደዚህ ዓለም የመምጣቱ ምክንያት፡ የእርሱ የኾነችውን እውነት፡ ከምድር ገጽ ሊያጠፋ፡ ከአዳምና ሔዋን ጀምሮ ሲጥር የኖረውን ዲያብሎስን፡ ከነሠራዊቱ፡ ድል በማድረግና የሐሰት ሥራዎቹን፡ በእግዚአብሔር እውነት በመደምሰስ፡ ቀደም ብለው የተመለከቱትን አምላካውያት ዓላማዎች ከግብ ለማድረስ መኾኑን፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በተከሰሰበትና በተፈረደበት አደባባይ ላይ፡ እንዲህ ሲል፡ በመጨረሻ የተናገረው ቃል ያጠቃልለዋል፤ “እኔ ለእውነት ለመስከር፡ ስለዚህ ተወልጃለሁ፡ ስለዚህም፡ ወደዓለም መጥቻለሁ፤ ከእውነት የኾነ ኹሉ ድምጺን ይሰማል።”

እንዲህ ከኾነ፡ ታዲያ! እናንተ የምትሰሙት፡ የማንን ድምፅ ነው? ቀድሞ፡ አዳምንና ሔዋንን በገነት ፈጥሮ፡ “እንዳትሞቱ፡ የክፉደቱን ዛፍ ፍሬ አትብሉ!” ያላቸውን፡ ኋላም፡ ከቅድስት ድንግል ማርያም ተወልደና በቅዱስ መስቀል ላይ ተሠውቶ፡ እናንተንና እኔን፡ መላ ፍጥረቱንም፡ ከክፉው ኃይል፡ ከኃጢአትና ከሞት በማዳን፡ “ለዘለዓለም ሕያዋን-ኾናችሁ ትኖሩ ዘንድ፡ የሕይወት ዛፍ ፍሬ የኾነውን፡ ሥጋዬን ብሉ! የፈለሰ ደሚንም ጠጡ!” ያላቸውን፡ የኢየሱስ ክርስቶስን ድምፅ ብቻ ነውን? ወይስ፡ እርሱ፡ “አትብሉ!” ያለውን፡ “ብሉ!”፡ “ብሉ! ጠጡ!” ያለውን፡ “አትብሉ! አትጠጡ!” የሚለውን፡ የሐሰት አባት፡ የዲያብሎስን ድምፅ? እናንተና እኔ የሰግነውና የምንሰማው፡ የኢየሱስ ክርስቶስን ድምፅ ብቻ በመኾኑ፡ እጅግ ደስ ሊለን ይገባል።

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

የሥጋዊ ምሥጢር የተገለጸበት ጊዜ።

ጥያቄ፡- ይህ የሥጋዊ ምሥጢር የተገለጸው መቼ ነው?

መልስ፡- ከቀደሙት በትውፊት እየተነገረ እንደደረሰን፡ የአምላክ ቃል፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ “አድናችኋለሁ!” ብሎ፡ ለእዳምና ሔዋን በሰጣቸው ተስፋ መሠረት፡ የእግዚአብሔር መልአክ ቅዱስ ገብርኤል፡ ለድንግል ማርያም ታይቶ፡ “ማርያም ሆይ! በእግዚአብሔር ፊት ጸጋን አግኝተሻልና፡ አትፍረ! እነሆም፡ ትፀንሻለሽ፡ ወንድ ልጅን ትወልጃለሽ፡ ስሙንም ‘ኢየሱስ’ ትደዋለሽ!” ብሎ ካጠሠራት በኋላ፡ “ማርያም፡ እነሆኝ፡ የእግዚአብሔር ባረያ! እንደቃልህ ይኼንልኝ!” ባለችበት ቅጽበት፡ እግዚአብሔር ቃል፡ በታገሣሥ ፩ ቀን፡ በድንግል ማርያም ማሕፀን ተቀረፀ፤ ማለትም፡ በዚያች ቅጽበት፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ በመንፈስ ቅዱስ ረቂቅ ሥራ፡ ከድንግል ማርያም፡ ከፍጹም ሥጋዋና ከፍጹም ነፍሷ የነሣውን አካልና ባሕርይ፡ ከመለኮታዊ አካሉና ባሕርዩ ጋር አዋሕዶ፡ በማሕፀኗ ሰው ሾኖ ተፀነሰ።

በዚ ወር ከ፩ ቀኑም፡ እዳምና ሔዋን ተፈጥረው፡ የመጀመሪያውን ቃል ኪዳን ከተቀበሉበት ቀን አንሥቶ ሲቆጠር፡ ልክ፡ የ፩ሺ፭፻ ዓመታት ዘመን ሲፈጸም፡ ከዓመቱ፡ አንድ ዓመት፤ ከወሩ፡ አንድ ወር፡ ከዕለቱ፡ አንዲት ዕለት፡ ከሰዓቱ፡ አንዲት ሰዓት ሳያንድልና ሳያሳልፍ፡ በጽኑ ቀጠሮው፡ ጳጉሜ ፮፡ እኩለ ሌሊት ላይ፡ ለመስከረም ፩ ቀን፡ ፩ ዓመተ ምሕረት፡ መጽሐፍ፡ “እሑድ፡ ዕለተ ተልጋኮቱ ለአዳም” ማለትም፡ “ቀዳማዊው አዳም^{፳፫} በተፈጠረበት በእሑድ ዕለት” አጥቢያ፡ ዳግማዊው አዳም ተወለደ።

እርሱም፡ “ከፍጥረተ ዓለም አስቀድሞ፡ ከእግዚአብሔር አብ፡ በመለኮት አካልና ባሕርይ፡ ያለእናት በመወለዱ፤ በፍጥረተ ሂሳብም የመጨረሻ ዘመን፡ ከቅድስት ድንግል ማርያም፡ በሰውነት አካልና ባሕርይ፡ ያለአባት በመወለዱ፡ በእነዚህ ችላት ልደታት፡ በተዋሕዶ ስለከበረ፡ ከጉሉት አካል፡ አንድ አካል፤ ከጉሉት ባሕርይ፡ አንድ ባሕርይ ሾኖ፡ ስሙ፡ “ኢየሱስ ክርስቶስ” ተባለ። ይህም ማለት፡ “በእርሱ፡ ዘኢየሱስ ክርስቶስ፡ የመለኮት አካልና የሰውነት አካል፤ የመለኮት ባሕርይና የሰውነት ባሕርይ፡ ያለመቀላቀልና ያለመጠፋፋት፤ ያለመለዋወጥና ያለትድምርት (ጭማሪ ሳይሾን)፡ በተዋሕዶ፡ አንድ አካልና አንድ ባሕርይ ሾነዋል!” ማለት ነው። በዚህም፡ የሥጋዊ ተስፋ፡ ማለትም፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ የመሾኑ ነገር፤ ትንቢቱ፡ ተፈጸመ፤ ምሥጢሩም ተገለጠ።

ያች፡ የሥጋዊ ምሥጢር የተፈጸመበትና የተገለጠበት ቅጽበት፡ በዘመነ ብሉይ፡ እያንዳንዱ ዓመት፡ “ዓመተ ፍዳ” እየተባለ፡ የ፩ሺ፭፻ ዓመታት ዘመን ከነኔ አብቅቶ፡ እያንዳንዱ ዓመት፡ “ዓመተ ምሕረት” እየተባለ መጠራት የጀመረበት፡ የአዲስ ኪዳን ዘመን ምሕረት የባተባት (የገባባት) የእኩለ ሌሊት እላፊ አፍታ ናት፤ እርሷም፡ መስከረም ፩ ቀን፤ ፩ ዓመተ ምሕረት ተባለች። ኢትዮጵያውያን፡ “የኢየሱስ ክርስቶስ የልደቱ ቀን ናት” ብለው ሲያከብሩዋት የኖሩትና የሚኖሩት፡ ይህችን ዕለት መሾኗን አስተውሉ!^{፳፬}

ምዕራፍ ፫፤ አምስቱ አዕማደ ሃይማኖት። ምሥጢረ ሥጋዊ።

የመለኮትና የትስብእት (የሰውነት) መዋሐድ።

ጥያቄ፡- ይህ፡ የመለኮትና የትስብእት መዋሐድ እንዴት ነው?

መልስ፡- “ተዋሕዶ” የምንለው፡ መለኮት (አምላክነት) እና ትስብእት (ሰውነት)፡ በእጃል፤ በባሕርይ፡ የመዋሐዳቸው፡ ማለትም፡ እንደ የመኾናቸው ነገር የሚታወቅበት ሥርዓተ እምነት ነው። ይህም ውሕደት፡ በጋለ የብረት ፍሕም ይመሰላል። መለኮት፡ እንደፍሕሙ፡ ትስብእት፡ እንደብረቱ። ብረቱና ፍሕሙ ሳይለያዩ፡ ብረቱ፡ የብረትነቱን ባሕርይ ሳይለቅ፤ ፍሕሙም፡ የእሳትነት ባሕርይን ሳይለቅ፡ ሹለቱም፡ ምንነታቸውን እንደጠበቁ፡ እርስ በርሳቸው ተጠባብቀው እንደሚገኙ ማለት ነው። ፍሕሙ፡ በብረቱ ገዝፎ እንደሚታይ፡ ብረቱም፡ በፍሕሙ ግለት፡ በሌጣ እጅ ሊጸበስ እንደማይቻል ሹሉ፡ እንዲሁ፡ “ረቂቅ መለኮትም፡ ይህን ርቅቀቱን ሳይለቅ፡ በተወቅቦ (ባሕርይን እንደጠበቀ በመገኘት)፡ ግዙፍ ሥጋን ኾነ! ግዙፍ ሥጋ፡ ግዙፍነቱን ሳይለቅ፡ በተወቅቦ፡ ረቂቅ መለኮትን ኾነ! ምሉዕ በኩለሄ (በሹሉ የመላ) የኾነው መለኮት፡ ይህን ምልዓቱን ሳይለቅ፡ በተወቅቦ፡ ውሱን ሥጋን ኾነ! ውሱን ሥጋ፡ ውሱንነቱን ሳይለቅ፡ በተወቅቦ፡ ምሉዕ በኩለሄ የኾነውን መለኮት ኾነ! የመለኮት የኾነው፡ ለሥጋ፡ የሥጋ የኾነው ለመለኮት ኾነ!” ማለት ነው።

ጥያቄ፡- አሁንም፡ ይህ፡ የተዋሕዶ ነገር፡ እንደረቀቀብን ነውና፡ በበለጠ ብታብራራል?

መልስ፡- በእየራሳችሁ እንደምታዩት፡ ነባቢት ነፍስንና ደመ ነፍስን የያዘው ሰውነት፡ በሥጋ ምክንያት፡ ግዙፍ፡ ውሱን፡ ጠባብ ነው። መለኮት ግን፡ በሰማይና በምድር፡ በአየርና በጥልቁ የመላ፡ ስፋት፡ ረቂቅ ነው። እኒህ ሹለት፡ የሰውነትና የመለኮት አካላትና ባሕርያት፡ እንዴት እንደተዋሐዱ፡ እስኪ፡ በምሳሌ ላስረዳችሁ! እንደምትመለከቱት፡ “ብሌን” የምትባለው፡ ይህች፡ የዓይናችን ማዕከላዊ ብረት፡ እጅግ ትንሽ ናት፤ የሰናፍጭ ቅንጣት ታህላለች። የፀሓይ ብርሃን ግን፡ በዚህ ዓለም የመላ ነው።

እንግዲህ፡ የሰናፍጭ ቅንጣት የምታህለው ብሌናችን፡ ባላት የማየት ኃይሏ፡ ማለትም፡ በእርሷ አማካይነት በሚከፈተው፡ የዓይናችን መስኮት በሹል፡ ይህን ዓለም መልቶት ከሚገኘው የፀሓይ ብርሃን ጋር ተዋሕድ፡ ሰማይ፡ ደመና፡ ደንና ገመገም (እንደሰንሰለት የተያያዘ ተራራ)፡ የሰው ሥራ የኾነው ሕንፃም ካልጋረዳት በቀር፡ የዓለሙ ብርሃን እስካለበት አድማስ ሹሉ ደርሳ፡ ትመለከታለች። የሥጋም፡ ከመለኮት ጋር መዋሐድ፡ እንደዚህ ነው። ሲዋሐድም፡ ማየት፡ ለዓይን፡ መስማት፡ ለጆሮ፡ መናገር፡ ለአንደበት እንደሚሰማ ሹሉ፡ መለኮትም ከሥጋ ጋር ተሰማምቶ ተዋሕዷል። እዚህ ላይ፡ ማየት፡ መስማት፡ መናገር፡ ለመለኮት፡ ምሳሌዎች ሲኾኑ፡ ዓይን፡ ጆሮና አንደበት ደግሞ፡ ለትስብእት (ለሰውነት)፡ ምሳሌዎች ናቸው። ራሱ እየነደደ፡ ለሌሎች የሚያበራውን ጧፍ፡ ያስገኘት፡ የፈትልና የሰም ውሕደትና ስምምነት፡ ለመለኮትና ለትስብእት ተዋሕዶ፡ ሌላ ምሳሌ ኾኖ ይነገራል።

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

እግዚአብሔር ወልድ፡ “ኢየሱስ ክርስቶስ” ተብሎ የተጠራበት ስሙ፤ ወይም፡ ማንነቱ፡ “ብቻ የሰውነት”፤ ወይም፡ “ብቻ የመለኮት” ሳይኾን፡ መለኮትና ሰውነት ተዋሕደው፡ አንድ የኾኑበት ህላዌ ነው። ይህም፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ራሱን፡ “እኛ” ብሎ፡ በኹለትነት ሳይኾን፡ “እኔ” ብሎ፡ በአንድ ነጠላ አመልካች ሰም፡ በማመልከቱ ተረጋግጦ ይታወቃል። “ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በተዋሕዶ፡ ከኹለት አካል፡ አንድ አካል፡ ከኹለት ባሕርይ፡ አንድ ባሕርይ ኾኖ፡ ከድንግል ማርያም ተወለደ!” ስንል፡ የመለኮት ፈቃድና የሰውነት ፈቃድ፡ የመለኮት ግብርና የሰውነት ግብር፡ በተዋሕዶ አንድ ኾኑ! “ፍጹም ተስማሙ!” ማለት ነው። ከዚህ የተነሣ፡ “ቃል ሥጋ ኾነ!” ባለው፡ በወንጌላዊው ዮሐንስ መልእክት መሠረት፡ “አምላክ ሰው ኾነ! ሰውም አምላክ ኾነ!” እንላለን። በኢየሱስ ክርስቶስ፡ “ምንታዊ”፡ ማለትም፡ ኹለትነት ጠፍቷል፤ “ተዋሕዶ”፡ ማለትም፡ አንድነት ጸንቷል።

“ቃል” የተባለው እግዚአብሔር ወልድ፡ በመልእክት ቅዱስ ገብርኤል ብሥራት ሲጸነ፡ የእናቱን፡ የቅድስት ድንግል ማርያምን፡ ማኅተመ ድንግልናዋን እንዳልለወጠው ኹሉ፡ ሲወለድም፡ ማኅተመ ድንግልናዋን አልለወጠውም። የፊት ወዝ (ሳብ)፡ ከግንባር ሲንጠፈጠፍ እንጂ፡ ከቆዳው ሲወጣ እንደማይታይ፡ የኢየሱስ ክርስቶስንም፡ በድንግልና መወለድ፡ አቅራቢያው በኾነው፡ በዚህ የተፈጥሮ ድርጊት መስሎ፡ ማስረዳት ይቻላል።

የኢየሱስ ክርስቶስ፡ ኹለት ልደት።

ጥያቄ፡- ቀደም ብለህ፡ “ኹለት ልደት” ያልኸው፡ የኢየሱስ ክርስቶስ፡ ኹለት ጊዜ መወለድ፡ እንዴት ነው?

መልስ፡- “በመጀመሪያ ቃል ነበረ፤ ቃልም፡ በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ፤ ቃልም፡ እግዚአብሔር ነበረ። ...ቃልም፡ ሥጋ ኾነ!” ብሎ፡ ወንጌላዊው ዮሐንስ እንደጻፈው፡ “ቃል” የተባለው፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ ቅድመ ዓለም (ዓለም ከመፈጠሩ በፊት) ከእግዚአብሔር አብ፡ በመለኮትነት፡ ያለእናት መወለዱ፡ ፩ (አንድ) ልደት ሲኾን፡ ይህ የመጀመሪያው ልደቱ ነው፤ ጳላ፡ በመጨረሻው ዘመን፡ ያው “ቃል”፡ “ኢየሱስ ክርስቶስ” ተብሎ፡ ከቅድስት ድንግል ማርያም በሰውነት፡ ያለአባት መወለዱ፡ ፩ (አንድ) ልደት ሲኾን፡ ይህ ኹለተኛው ልደቱ ነው፤ “ወልደ አብ፡ ወልደ ማርያም (የአብ ልጅ፡ የማርያም ልጅ) በተዋሕዶ ከበረ!” የሚባለው፡ ፪ (ኹለት) ልደት ይህ ነው።

“በተዋሕዶ ከበረ” ማለትም፡ “ቃል” እግዚአብሔር ወልድ፡ ራሱ፡ ቅብፅ፡ ራሱ ቀቢና ራሱ ተቀቢ ኾኖ፡ በተለየ አካል፡ ለተዋሐደው ሥጋ፡ ማለትም፡ ለሰውነት፡ እንደወርቅና እንደብር ተዋሕዶ፡ ክብር ኾነው ማለት ነው። ወርቅና ብር ሲዋሐዱ፡ ወርቁ፡ ለብሩ፡ ጌጥ፡ ክብር ኾኖት ይኖራል፤ ሠራው፡ አንጥረኛው ነው። እንደዚሁ ኹሉ፡ ትስብእትና መለኮት ለተዋሐዱበት፡ ለኢየሱስ ክርስቶስ፡ አብ፡ ወልድ፡ መንፈስ ቅዱስ፡ እንደአንጥረኛው ናቸው።

ምዕራፍ ፫፤ አምስቱ አዕማደ ሃይማኖት።

ምሥጢረ ሥጋዊ።

የኢየሱስ ክርስቶስ፡ ሹለት ልደት።

ሥጋ (ሰውነት)፡ እንደብር ሲኾን፡ “ቃል” እግዚአብሔር ወልድ፡ በተለየ አካሉ፡ እንደወርቅ ነው። የወርቁንና የብሩን ውሕደት፡ “የአንጥረኛው እጅ፡ ሠራው፡ አስጌጠው!” ይባላል እንጂ፡ “ክብር፡ ጌጥ ኾነው!” አይባልም። እንደዚሁ ሹሉ፡ አብ፡ ወልድ፡ መንፈስ ቅዱስ፡ ሥጋን (ሰውነትን)፡ “ፈጠሩት፡ ከመለኮት ጋር አዋሐዱት!” ይባላል እንጂ፡ አብ፡ መንፈስ ቅዱስ፡ ሥጋን፡ “ተዋሐዱት፡ ክብር ኾኑት!” አይባልም። በተለየ አካሉ፡ ለሥጋ፡ “ክብር፡ ጌጥ የኾነው”፡ ራሱ፡ ወልድ ብቻ ነውና።

ሰለዚህ፡ ይህን፡ “በተዋሐደ ክብር” የሚለውን ምሥጢር፡ ጠንቅቃችሁ ማወቅ አለባችሁ! ምክንያቱም፡ በአገራችን፡ “ጸጋ”፡ “ቅብዓት”፡ “፫ ልደት” የሚል ጠንቀኛ ባህሎችን ትተውብን የኼዱትን፡ በተለይ፡ “የሮማ ካቶሊክን”፡ እንዲሁም፡ “የግሪክ ኦርቶዶክስን” የመሰሉትን አብያተ ክርስቲያናት፡ ከእኛ፡ ከተዋሐደው ሃይማኖት የሚለያቸው፡ የነገረ መለኮት ትምህርታቸው፡ ከዚህ፡ ከተዋሐደው ምሥጢር የተዛባ በመኾኑ ነው።

ጥያቄ፡- እነዚህ፡ “ጸጋ”፡ “ቅብዓት”፡ “፫ ልደት” ብለህ የጠቀስኳቸው አባባሎች ምንድር ናቸው? ለማወቅ ያህል፡ ጥቂት አስፋፋተህ ብታስረዳን?

መልስ፡- እነዚህ ይትበሃሉች፡ የራሳችሁን የተዋሐደ ሃይማኖት ምሥጢር፡ በማያስፈልግ የትርጓሜ ችግር እንዳያምታቱባችሁ፡ ስለእነርሱ፡ እምብዛም አትጨነቁ! በዘርዘር ለማወቅ ከፈለጋችሁ ግን፡ በየግላችሁ፡ ከመምህራንና ከመጻሕፍት በበለጠ ለመረዳት ሞክሩ! መሠረታዊ ምንነታቸውን ለማወቅ ያህል ብቻ፡ እዚህ ላይ፡ አጭር መግለጫን አሰጣችኋለሁ።

በግእዝ፡ “ቅቡዕ”፡ በኢትዮጵያኛ፡ “የተቀባ”፡ በዕብራይስጥ፡ “መሢሕ”፡ በግሪክኛ፡ “ክርስቶስ” የሚለው ሉዓላዊና ትንቢታዊ ቃል፡ ቅድመ ዓለም፡ ከእግዚአብሔር አብ፡ በመለኮትነት፡ ያለእናት ተወልዶ ለኖረውና ኋላ፡ በመጨረሻው ዘመን፡ “ኢየሱስ” በሚል መጠሪያ፡ ከቅድስት ድንግል ማርያም፡ ያለአባት፡ በሰውነት ለተወለደው፡ ለእግዚአብሔር ወልድ የተሰጠ፡ የማንነቱ መታወቂያ፡ የሹመት ስም ነው። በእነዚህ ሹለት ልደቶቹ ላይ ከጸናው፡ ከተዋሐደ ትምህርት በኋላ፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ ሦስተኛ ልደትን እንደተወለደ የሚያስመስል፡ የኑፋቂ ትምህርት ተፈጠረ!

ይህ፡ የኑፋቂ ትምህርት፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ “ራሱ፡ ቅብዕ፡ ራሱ ቀቢና ራሱ ተቀቢ ኾኖ፡ በተለየ አካሉ፡ ለተዋሐደው ሥጋ (ሰውነት)፡ ክብር ኾነው!” የሚለውን የተዋሐደን መሠረታዊ አቋም የሚያቃውስ ኾኖ ስለተገኘ፡ ደግሞም፡ በየርዳናስ ወንዝ፡ በዮሐንስ እጅ ተጠምቆ፡ እኛ ሰዎች፡ በምሥጢረ ጥምቀት፡ ከመንፈስ ቅዱስና ከውኃ ተወልደን፡ የእግዚአብሔር ልጆች የመኾንን ክብር እንድንቀዳጅ ያደረገበትን ጸጋ በሚመስል ሹኔታ፡ እርሱም፡ “ሥጋን፡ በማሕፀን ሲዋሐድ ጀምሮ፡ መንፈስ ቅዱስ፡ ክብርም፡ ትብዕም ኾኖት፡ በቅብዓት፡ በጸጋ፡ የእግዚአብሔር የባሕርይ ልጅ ስለኾን፡ ሦስት ልደት!” የሚል በመኾኑ፡ “፫ ልደት”፡ “ጸጋ”፡ “ቅብዓት” ተባለ።

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

በእግዚአብሔር መንግሥት ውስጥ፡ “መቀባት”፡ በእግዚአብሔር መሾም ነው። የሹመቶቹ ሹሉ መሠረቱና ቀዳሚው፡ እያንዳንዱ ሰው፡ በክርስትናው ጊዜ፡ በውኃና በመንፈስ ቅዱስ ከተጠመቀ በኋላ፡ ቅብዓ ሚርንን በመቀባት የሚቀበለው፡ የእግዚአብሔር ልጅ የመኾን ክብር ነው። ለቤተ ሕዝብና ለቤተ ምልክት፡ ለቤተ ክህነትም አባልነትና አገልግሎት፤ ለአጼነትና ለነቢይነት ጭምር፡ የሚያበቃው ጸጋ፡ ይህ ሹመት ነው። ከዚህ ቀጥሎ፡ ከእነዚህ ሹመቶች መካከል፡ ከብሉይ ኪዳን ነቢይነት በቀር፡ ለአንዳቸው የታጨው ሰው፡ በመጀመሪያ፡ በቅዱሱ ኪዳንም ሕዝብ ይመረጣል፤ ከዚህ በኋላ፡ በዘመን ብሉይ፡ በነቢይ፡ ወይም በካህን እጅ፡ የተቀደሰውን ዘይት ይቀባል። በተቀባም ጊዜ፡ የሹመቱን ሥራ የሚያስፈጽምበት፡ የመንፈስ ቅዱስ ሀብት፡ ሥልጣንና ችሎት ያድርበታል። በዘመን ብሉይ፡ ለነቢይነት ሹመት የሚታጨው ሰው ግን፡ በእግዚአብሔር ተመርጦ፡ በእግዚአብሔር ይቀባል። የብሉይ ኪዳን ነቢይነት፡ በመጥምቁ ዮሐንስ፡ አብቅቷል። ነቢይነት፡ በአዲስ ኪዳን መሢሕ፡ በኢየሱስ ክርስቶስ ተፈጽሞ፡ አብቅቷል።

በእኛ በኢትዮጵያውያን ዘንድ፡ በቤተ ሕዝቡ፤ በቤተ ክህነቱና በቤተ ምልክትናው ውስጥ የሚያገለግሉት ሕዝባውያን፤ ምሉካውያንና ካህናት፡ እንዲህ እየተቀቡ፡ የአገልግሎት ሥልጣንን እንደሚቀበሉ ሹሉ፡ “ኢየሱስም፡ ቅብዕነትን፡ ወይም መሢሕነትን፡ ወይም ክርስቶስነትን፡ በመንፈስ ቅዱስ ቅብዕነት፡ ከእግዚአብሔር፡ በዚህ መልክ ተቀብቶ፡ በሰውነቱ፡ የጸጋ ልጅነትን፡ በአምላክነቱ፡ የባሕርይ ልጅነትን አገኘ!” ለማለት፡ መናፍቃን፡ እነዚህን፡ “ቅብዓት”፡ “ጸጋ” እና/ወይም “፫ ልደት” የሚባሉትን ቃላት፡ ሰው ለሆነው፡ ለእግዚአብሔር ወልድ ኢየሱስ ክርስቶስም ይጠቀሙባቸዋል።

ይህ የኑፋቄ እምነትና ትምህርት ወደአገራችን የገባው፡ በአሕመድ ግራኝ ወረራ ምክንያት፡ ኢትዮጵያን እንዲረዱ፡ በዚያ ዘመን ከነበረው፡ ከአጼ ንብላ ድንግል መንግሥት ተጠይቀው፡ ከተላኩት፡ የፖርቱጋል ወታደሮች ጋር አብረው በመጡት፡ የተዋሕዶ ሃይማኖት ተቃዋሚ በሆኑት፡ የሮማ ካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያን ልኦካን አማካይነት እንደሆነ ይነገራል።

“ተዋሕዶ”፡ "Orthodox" እና "Coptic" ስለሚባሉት ቃላት።

ጥያቄ፡- በኢትዮጵያ ሃይማኖትና ቤተ ክርስቲያን ስም ላይ፡ “ተዋሕዶ” የሚለው ቃል የተጨመረው፡ ለምን እንደሆነ፡ እውነተኛ ምክንያቱን፡ ከዚህ ጋር አያይዘህ ብትገልጽልን?

መልስ፡- “ተዋሕዶ”፡ የሚለው ቃል፡ ቀደም ብለው በተገለጹት ሓተታዎች እንደተባራራው፡ ከአምስቱ አዕማዶ ምሥጢር፡ አንዱ በሆነው፡ በምሥጢረ ሥጋዊ ላይ የተመሠረተ ነው።

ምዕራፍ ፫፡ አምስቱ አዕማደ ሃይማኖት፡፡

ምሥጢረ ሥጋዊ፡፡

"ተዋሕዶ"፡ "Orthodox" እና "Coptic" ስለሚባሉት ቃላት፡፡

የኢትዮጵያውያንን፡ የቅዱሱን ኪዳን ሃይማኖት፡ ቀናነት፡ እውነተኛነትና ጥራት በትክክል ለመገለጽ፡ ለማረጋገጥም፡ እንዲሁም፡ ከሌሎቹ፡ የክርስትና እምነት ተከታዮች ከኾኑት፡ የዓለም ሕዝቦች መካከል ተለይቶ እንዲታወቅ ለማድረግ ሲባል፡ በራሳቸው፡ በኢትዮጵያውያን የተሰጠ ልዩ መጠሪያ ነው፡፡

ቃሉ፡ ግእዝ እንደመኾኑ፡ ከኢትዮጵያና ከኢትዮጵያውያን በቀር፡ ሌላ የሚጠቀምበት አገር፡ ሕዝብ፡ ሃይማኖት እና/ወይም ቤተ ክርስቲያን የለም፡ ከዚህም ጋር፡ ጥንት፡ በዘመነ ብሉይ፡ በኪዳነ ልቦና ተመሥርቶ፡ ወደኪዳነ ኦሪት የተላለፈውንና ከዚያ ሲያያዝ መጥቶ፡ በዘመነ ሐዲስ፡ በኪዳነ ምንፈስ ቅዱስ፡ ለምሥጢረ ሥጋዊ የበቃውን፡ የኢትዮጵያውያንን ሃይማኖት እውነተኛነትና ትክክለኛነት ያረጋግጣል፡፡

እንግዲህ፡ በማናቸውም ጊዜና ቦታ፡ እየራሳችሁንና ሃይማኖታችሁን ለማስተዋወቅ፡ "ኢትዮጵያዊ ነኝ!" ማለቱ ብቻ በቂ መኾኑን፡ ተረድታችሁ፡ ይህንን፡ በማስተዋልና በጥንቃቄ እንድትፈጽሙት ይኹን! ነገር ግን፡ በይበልጥ፡ በዚሁ፡ በምሥጢረ ሥጋዊ የተለያዩ አተረጓጌም ምክንያት፡ በዓለም ክርስቲያኖች መካከል፡ የውስጥ መቃቃር ተፈጥሮ፡ በስምና በአስተዳደር ወደመለያየቱ ውድቀት ስለተደረሰ፡ ይህ ኹኔታ ካስከተለው ችግር ለመዳን፡ እጅግ አስፈልጋል፡ የሃይማኖት ወገንነታችሁን እንድትገልጹ የተጠየቃችሁ እንደኾነ፡ "ሃይማኖቱ፡ ተዋሕዶ ነው!"፡ እጅግ ቢበዛም፡ "እኔ ተዋሕዶ ክርስቲያን ነኝ!" ማለት ትችላላችሁ፡፡

ጥያቄ፡- ታዲያ! የኢትዮጵያ፡ ተዋሕዶ ሃይማኖት፡ ወይም የኢትዮጵያ፡ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን፡ በሚለው ስያሜ ላይ፡ "ኦርቶዶክስ" የሚለው ባዕድ ቃል የታሰለው፡ ለምን እንደኾነ፡ በዚህ፡ አጋጣሚ ብታስረዳን?

መልስ፡- በቅዱሱ ኪዳን ጸንታ የኖረችው፡ ጥንታዊቷ ኢትዮጵያ፡ ቀደም ብላ፡ ከኪዳነ ልቦና ወደኪዳነ ኦሪት ተሸጋግራ ከቆየችበት እምነቷ፡ በምሥጢረ ጥምቀት፡ ለክርስትና እምነት፡ ማለትም፡ ለኪዳነ ምንፈስ ቅዱስ የበቃችው፡ ከክርስቶስ ልደት በኋላ፡ አርባ ዓመት እንኳ ሳይሞላ መኾኑ እየታወቀ፡ በወንጌል ያመነችውና ቤተ ክህነቷ፡ "ቤተ ክርስቲያን" ተብላ፡ እንደአዲስ የተቋቋመችው፡ ክርስቶስ በተወለደ፡ በአራተኛው ምዕት ዓመት እንደኾነ የሚያስመስል፡ የሐሰት ይትበሃል ሠርጎ እንዲገባ ተደርጓል፡፡

ይህም፡ "የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን" በሚለው፡ መደበኛና ተገቢ በኾነው ስያሜ መካከል፡ ቢያስፈልግ እንኳ፡ "ተዋሕዶ" የሚለውን የራስ ቃል ማከሉ የሚበቃ ሲኾን፡ የዚሁ፡ የባዕዳን ይትበሃል ጠንቀኛ ውጤቶች የኾኑትን፡ "Coptic" (ኮፕቲክ) እና "Orthodox" (ኦርቶዶክስ) የተባሉትን፡ የግብፅና የግሪክ የሃይማኖት መለያ የኾኑትን ቃላት፡ በተቀጽላነት በመጨመር፡ "የኢትዮጵያ Coptic ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን" ወይም "የኢትዮጵያ Orthodox ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን" የሚለው አጠራር ጸንቶ እንዲቀጥል በመደረጉ ይታወቃል፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

ይህ አጠራር፡ የኢትዮጵያ ቤተ ክህነት፡ በዓለም አብያተ ክርስቲያናት ዘንድ ያላትን የቀዳሚነት ደረጃ በመሻር፡ “የግብፅ ወይም የኦርቶዶክሳውያን”፡ ማለትም፡ “የግብፅ ወይም፡ የግሪክ፡ ከኹለቱ፡ የአንደኛቸው፡ ቅኝ” መኾኗን ለማረጋገጥና ባዕድ የኾነውን ዓላማ፡ በቀላሉ ከግብ ለማድረስ እንዲያመች፡ ኾን ተብሎ በዕቅድ የተቀነባበረ መኾኑ ግልጽ ነው። ከዚህ ድርጊት፡ የተነሣ፡ በቅዱሱ ኪዳን ጸንታ፡ ለዝንተኛዎች በኖረቸው፡ በቀዳማዊቷ የኢትዮጵያ ቤተ ክህነት ላይ፡ የእውነተኛ ማንነቷን፡ የህልውና ዕድሜዋንና የምስጢረ ሃይማኖቷን መሠረታዊ አቅዋም በሚመለከት፡ ጠንቁ እስካሁን ሊወገድ ያልቻለ፡ እጅግ አሳሳችና አደናጋሪ፡ አሳፋሪም የኾነ፡ ከባድ ችግር መፈጠሩን፡ በግብር ደርሶ ከሚታየው ኹኔታ፡ በማስተዋል መመልከቱ አያዳግትም።

የዚህ ችግር መንሥቁ፡ የእነዚህ ባዕዳን ቃላት፡ በሰላማ መካከል መዘነቅ (መደባለቅ) ሲኾን፡ ችግሩን የባለ ያከበደው ደግሞ፡ ይኸው ድርጊት፡ በቀላሉና በአጭሩ ሊነቀሉ የማይቻሉ፡ ኹለት ዓባይነት ጠንቆችን ተክሎ ስለኼደ ነው። እርግጥ፡ “Coptic” “ኮፕቲክ”፡ “ቅብጥ” ወይም “ግብፅ” ማለት ስለኾነ፡ በግብፅ ቋንቋነቱና የግብፅ ቤተ ክርስቲያን የኾነውን፡ ማናቸውንም ነገር በሚመለከት መልክ መጠቀሙ፡ በማንም ዘንድ፡ ጉዳት የለበትም። “Orthodox” “ኦርቶዶክስ”፡ የሚለውም ቃል፡ ግሪክኛ ኾና፡ “የቀናች ሃይማኖት” ማለት ስለኾነ፡ በግሪክኛነቱና በቃሉ ትርጉም ረገድ፡ በማንም ዘንድ መጠቀሚያ ቢኾን፡ ቅር አያስኝም። ጉዳቱና ቅሬታው የተፈጠረውና የመጣው ግን፡ እነዚሁ፡ ኹለት የባዕዳን ቃላት፡ ከዚህ፡ እጅግ በተለየና በረቀቀ መንገድ፡ ኹለት ዐበይት ጠንቆችን በማስከተላቸውና ትተው በማለፋቸው ነው። እነዚህ ጠንቆችም፡ የሚከተሉት ናቸው፡-

የመጀመሪያው ዓቢይ ጠንቅ፡ “Orthodox” “ኦርቶዶክስ” ወይም “Coptic” “ኮፕቲክ” የሚለው፡ ይኸው ባዕድ ስያሜ፡ እግዚአብሔር ወልድ፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ጥንት፡ በአባው ልቦና መስሪቷትና በመካከሉ፡ በኪዳነ አሪት አጽንቷት፡ በመጨረሻ፡ በኪዳነ መንፈስ ቅዱስ የፈጸማትን፡ ከዚህ የተነሣም፡ በዓለም ላይ ካሉት አብያተ ክርስቲያናት ኹሉ ቀድማና ለብቻዋ እጅግ ጥንታዊት ኾና የኖረችውን፡ እንዲት የኾነችውን፡ የኢትዮጵያን ቤተ ክህነት፡ ከክርስቶስ ልደት ወዲህ ባለው፡ በአራተኛው ምዕት ዓመት ግድም፡ በዚሁ ስም ተለይተው በታወቁት፡ በግሪክ፡ ወይም በኮፕቲክ (በግብፅ) ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ተመስርታ እንደተቋቋመች ማስመሰሉ ነው።

ከጠንቆቹ መካከል፡ የሚከፋው ኹለተኛው ደግሞ፡ ከዚሁ፡ “ኦርቶዶክስ” ከሚለው ቃል የተነሣ፡ ኢትዮጵያ፡ በነገረ መለኮት ሃይማኖታዊ አቋሟ፡ ከካቶሊኮች ጋር ተመሳሳይ በኾነው፡ በግሪኮች ኦርቶዶክሳዊ እምነት ላይ እንደተመሠረተች ያስቆጠራት መኾኑ ነው። የኋላ ኋላ ግን፡ ኢትዮጵያውያን፡ “ተዋሕዶ” የሚለውን የግእዝ ቃል፡ ቢቸግራቸው፡ በመጠሪያ ስሟ መካከል ተጨማሪ እንዲኾን አድርገው፡ “የኢትዮጵያ Orthodox ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን” የሚለውን አጠራር የሰጡት፡ “ሃይማኖታቸው የቆመበትን ጥንታዊ መሠረት፡ ለጊዜው፡ ከእነዚሁ ጠንቆች ለማዳን ይችላል ይኾናል፡” ብለው በማሰብ መኾኑን፡ ልትገነዘቡት ይገባል።

ምዕራፍ ፫፤ አምስቱ አዕማደ ሃይማኖት።

ምሥጢረ ሥጋዊ።

“ተዋሕዶ”፡ “Orthodox” እና “Coptic” ስለሚባሉት ቃላት።

አዎን! እኒሁ፡ የቅዱሱ ኪዳን ኢትዮጵያውያን፡ የእግዚአብሔር ልጅ፡ በፍጹም ሰውነት ስለመገለጡ፡ ቤተ ክህነታቸው ያላትን፡ “ምሥጢረ ሥጋዊ ሃይማኖታዊ አቋም፡ በትክክል ያስረዳልናል፡ ለዚህም ችግር መፍትሔ ሊኾንን ይችላል” ብለው ያከሉት፡ ይህ፡ “ተዋሕዶ” የሚለው ቃል፡ እውነትም፡ በኢየሱስ ክርስቶስ ስለተገለጸው፡ የትስብእትና የመለኮት የውሕደት ምሥጢር፡ ፍጹም የኾነውን ትርጉም፡ ያለምንም ሕፃፅ፡ በተሟላ ኹኔታ ሊያስተላልፍ የቻለ መልካም ምርጫ መኾኑ ታምኖበታል። ይኸውም፡ “ተዋሕዶ” የሚለው፡ ይኸው ቃል፡ ቀደም ብዬ እንዳተኩሳችሁ፡ ተቀዳሚና ተከታይ ሳይኖረው፡ በመንፈስ ቅዱስ ግብር፡ ለአንድ ጊዜ ብቻ የተፈጸመውን፡ የእግዚአብሔርን ሰው የመኾን መለኮታዊ ምሥጢር፡ በሚበቃ ግልጽነት የሚያስረዳ በመኾኑ ነው። እንዲህ፡ ረቂቅ የኾነውን፡ የሃይማኖት ነገር፡ አጉልቶና አግዘፎ፡ ምሥጢር የኾነውንም ገልጾና ተርጉሞ የሚያስረዳ በመኾኑ፡ ለዚህ “ተዋሕዶ” ለሚለው የተሟላ ኢትዮጵያዊ ቃል፡ “እርቶዶክስ” የሚል፡ ሌላ ባዕድ የኾነ ደባል፡ ባሳስፈለገው ነበር፤ ራሱ፡ ብቻውን፡ በቂ ኾኖ ይገኛልና።

ባዕዳን፡ ግን፡ ያንኑ፡ ጠንቀኛ ተግባራቸውን፡ አሁንም ሳያለዝቡ፡ ይህንኑ “ተዋሕዶ” የሚለውን ቃል፡ ሌላ የትርጓሜ ሐተታ እንዳለው በማስመሰል፡ ሊያማስኑት ሲሞክሩ ይታያል። ይኸውም፡ “ኢየሱስ ክርስቶስ የተገለጸው፡ የሰውነት ባሕርዩን በማጥፋት፡ በአንድ የመለኮት ባሕርይ ብቻ ነው” ለሚለው፡ ለአውጣኪስ የኑፋቄ ትምህርት የተሰጠው፡ “Monophysite” “ሞኖፊዚት” የሚባለው ይትበሃል፡ ከዚህ ከ“ተዋሕዶ” ቃል ጋር “ተመሳሳይነት አለው” እያሉ በሚያስፋፉት የሐሰት ትርጓሜያቸው ነው።

እንግዲህ፡ ኢትዮጵያ፡ የባዕዳን የኾነውን በማይከተለው፡ በራሷ ባህል፡ በቤተ ክህነቷ፡ በቤተ ምልክናዋና በቤተ ሕዝቧ መካከል መለያየትና መከፋፈል ሳይኖርባት፡ “ኢትዮጵያ፡ የእግዚአብሔር መንግሥት” በሚለው አቋሟ፡ አንዲት ስለኾነች፡ የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያንም፡ በዚሁ፡ በባለሂሰ ዘርፍነቷ፡ የያዘችው፡ ይኸው ስሟ፡ እንዳለ፡ ማንነቷን፡ ራሱ ስለሚናገርና እርሱው ስለሚበቃት፡ ለኢትዮጵያም ያለቻት፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በእባው ልቦና፡ የመሠረታት፡ በነቢያት ቃል፡ ያጸናትና በሐዋርያት ጉባኤ የፈጸማት፡ በድንግል ማርያምም፡ ሕያው ኾና ህልውናዋን የቀጠለች፡ እርሷ፡ አንዲቷ ቤተ ክርስቲያን ብቻ ስለኾነች፡ ሌላ ተጨማሪ መለያ ስያሜ ከቶ አያስፈልጋትም። ዳሩ ግን፡ እውነታው ይህ ኾኖ ሣለ፡ በዚህ ስሟ ላይ፡ “Orthodox” የሚለው ስያሜ በመጨመሩ፡ ዛሬ ያለችውን፡ የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን፡ የኢትዮጵያ ሳትኾን፡ የግብፅ መኾኗን፡ በራስ ምስክርነት ለማረጋገጥ ተቻለ። ሌሎችም ባዕዳን፡ ወደኢትዮጵያ ላሰገቡት ሃይማኖታቸው፡ እየራሳቸውን፡ “በኢትዮጵያ” በማለት ፋንታ፡ “የኢትዮጵያ” ካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያን፡ “የኢትዮጵያ” ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን፡ ወዘተ. እያሉ ለመጥራት ለቻሉበት ማሳሳቻ፡ አመቺ በር ተከፍቶላቸው፡ ይህንኑ ልማድ፡ እንዴት፡ እየተጠቀሙበት እንዳሉ፡ ራሳችሁ የምትመለከቱት ነው።

**ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤
“ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?**

ሰለምሥጢረ ሥጋዌ ማጠቃለያ፡፡

ጥያቄ፡- እግዚር ይስጥልን! እስካሁን ላቀረብናቸው ጥያቄዎቻችን፡ ተገቢውን መልስ በማግኘት፡ በሚበቃ ተረድተናልና፡ የምሥጢረ ሥጋዌን ነገር፡ ብታጠቃልልን?

መልስ፡- የምሥጢረ ሥጋዌን ሐተታ፡ ከዚህ በሚከተለው ፍሬ ቃል፡ አጠቃልልላችኋለሁ፡- “እግዚአብሔር ወልድ፣ ሰው በኾነ ጊዜ፡ በአንደኛው ወገን ያለው፡ የፍጹም አምላክነት፡ አካልና ባሕርይ፥ በኹለተኛው ወገን ያለውን፡ የፍጹም ሰውነት፡ አካልና ባሕርይ፥ ወይም፡ በኹለተኛው ወገን ያለው፡ የፍጹም ሰውነት፡ አካልና ባሕርይ፥ በአንደኛው ወገን ያለውን፡ የፍጹም አምላክነት፡ አካልና ባሕርይ፡ ሳያጠፋው፡ ወይም ሳይለውጠው፡ ወይም ሳይውጠው፡ በኹለቱም ወገኖች ያሉት፡ ፪ አካላትና ፪ ባሕርያት፡ በመንፈስ ቅዱስ ረቂቅ ጥበብ፡ በተዓቅቦ ተዋሕደው፡ ተቀዳሚ፡ ተከታይ በሌለው፡ በአንዱ፡ በኢየሱስ ክርስቶስ፡ አንድ አካል፥ አንድ ባሕርይ ኾነዋል፤ ይህም ማለት፡ ራሱን፡ በኹለትነት ሳይኾን፡ በአንድነት፡ “እኔ” ብሎ በሚጠራው፡ በአንዱ፡ በኢየሱስ ክርስቶስ፡ የተዋሕዶ ህላዌ ውስጥ፡ የሰውነት ፈቃድ፡ ለመለኮት ፈቃድ፡ ፈጽሞ በመገዛቱ፡ በዚህ፡ አንድ በኾነ ፈቃድ፡ መለኮት፡ የሰውነትን ሥራ፡ ሰውነትም፡ የመለኮትን ሥራ ወሩ፡ ማለት ነው፡፡

ተቀዳሚ፡ ተከታይ የሌለው ማለትም፡ ከእርሱ በቀር፡ ከፍጥረት በፊት አንሥቶ፡ እስከኢየሱስ ክርስቶስ መገለጥ ድረስ ባልተደረገ፡ ከእርሱ ጀምሮና ከእርሱ በኋላ፡ እንግዲህ ወዲህም፡ ለዘለዓለም በማይደረግ፡ ፅዕብ ድንቅ በኾነ መለኮታዊ ምሥጢር፡ የተደመውም ኾነ፡ የሚከተለው የሌለ፡ አንድ ወልድ ዋህድ፡ በሰውነት የታየበት፡ ፍጹም የብቸኛነት ህላዌ ማለት ነው፡፡ በዚህ ጊዜ፡ “አምላክ፡ በተዋሕዶ፡ ሰው ኾነ! ሰውም፡ በተዋሕዶ፡ አምላክ ኾነ!” የሚል ትርጉም ያለው፡ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚለው ስም፡ ለእግዚአብሔር ወልድ ተሰጠ፡፡ በፍጥረት መጀመሪያ፡ “እግዚአብሔር አምላክ፡ እነሆ ሰው፡ ከአኛ፡ እንደአንዱ ኾነ!” አለ፡፡” የሚለውም መለኮታዊው የትንቢት ቃል፡ በእውን ተፈጽመ፡፡

“ተዋሕዶ” የምንለው፡ የሃይማኖታችን ስም፡ “እግዚአብሔር ወልድ፡ በተዋሕዶ፡ ከኹለት አካላት፡ አንድ አካል፥ ከኹለት ባሕርያት፡ አንድ ባሕርይ ኾነ!” ብለን የምናምንበትም፡ “ምሥጢረ ሥጋዌ” የሚባለው፡ የሃይማኖት ትምህርትና እውቀት፡ ይህ ነው፡፡

ምሥጢረ ሥጋዌ፡ በኢትዮጵያውያን ዘንድ፡ የቱን ያህል በሰውነታቸው ሠርዖና ጠልቆ፡ ሥር ሰድዶና ተወድዶ፡ በሕያውነት ተዋሕዷቸው የሚኖር መኾኑን፡ በገሃድ ከሚያሳዩት እውን ኹኔታዎች መካከል፡ ከትስብእቱ ጀምሮ፡ እስከ ትንሣኤውና ዕርገቱ ድረስ ያሉትን፡ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስን በዓላት የሚያከብሩበት ሥርዓትና ድምቀት፡ አንዱ ኾኖ ይገኛል፤ ይህንም፡ ወደፊት፡ ስለበዓልና በዓላት በምናደርገው ወይይታችን ላይ በስፋት እንነጋገርበታለን፡፡

ምዕራፍ ፫፤ አምስቱ አዕማደ ሃይማኖት፡፡

ምሥጢረ ሥጋዊ፡፡

ሰለምሥጢረ ሥጋዊ ማጠቃለያ፡፡

ከዚህ ጋር፡ ከጾመ ነቢያት ጀምሮ፡ እስከዓቢይ ጾምና ሰሙኑ ሕማማት፡ በተለይም፡ እስከዕለተ ዓርብ የሰቅለቱ ሰማደት ድረስ ያሉትን ጾሞቻቸውን የሚፈጽሙበት የቀኖና ጽናት፡ እንዲሁም፡ ሕማማት መስቀሉን በማዘከር፡ በየሳምንቱ የሚፈጽሙት የዓርብ ጾማቸው፡ በየወሩ፡ በጳጌኛው ቀን የሚውለው የመድኃኔ ዓለም የሰቅለቱ መታሰቢያና በዓለ ወልድ ተብሎ፡ በጳጌኛው ቀን የሚውለው የጌታ የትንሣኤው በዓል፡ ስለዚህ ስለኢትዮጵያውያኑ ሃይማኖታዊ አቋም፡ በሚበቃ ስለሚያስረዱ፡ ሌላ ማብራሪያ ከቶ አያስፈልግም፡፡

ከዚህ በኋላ ተከታትለው፡ በቅደም ተከተል የሚቀርቡት ሦስት ምሥጢራት፡ ምሥጢረ ሥጋዊ ያስገኛቸው ናቸው፡ በእነርሱ አማካይነት፡ ከእግዚአብሔር፡ ለሰው የተሰጡት ጸጋዎችም፡ በእያንዳንዳቸው ሐተታ ላይ ይብራራሉ፡፡ እንግዲህ፡ በ“ምሥጢረ ሥጋዊ” ላይ ያሏቸው ጥያቄዎች፡ በዚህ ማጠቃለያ ከተካተቱ፡ ወደሦስተኛው ምሥጢር እናልፋለን፡፡

ምሥጢረ ጥምቀት፡፡

ጥያቄ፡- እስካሁን እንደተረዳነው፡ ስለሃይማኖታችን፡ በስፋትም ኾነ በጥልቀት ለማወቅ የሚያስችለንን ብሩህና ቀጥተኛ መንገድ፡ በዚህ ውይይታችን አማካይነት፡ ይኸው ተያይዘነዋል፡ ስለዚህ፡ ይህንኑ ያስጀመርኸንን የእውቀት ፈለግ፡ ከግብ ለማድረስ፡ እየናፈቅን ነንና፡ ስለሚቀጥለው ምሥጢር፡ የምትሰጠንን ማብራሪያ በጉጉት እንጠብቃለን፡፡

መልስ፡- የሚቀጥለው ርእሳችን፡ “ምሥጢረ ጥምቀት” ነው፡፡ በዚህ ምሥጢር፡ እግዚአብሔር፡ ከፍቅሩ ጽናት የተነሣ፡ በመልኩ እስከመፍጠር የወደደው ሰው፡ ሲቷም፡ ወንድም፡ ለሕይወታቸው ይበጃቸው የነበረውን፡ የእርሱን መለኮታዊ ፈቃድ ከመፈጸም ይልቅ፡ ራሳቸውን የሚጎዳ የክህደትና የዓመፅን፡ የእመንዝራነትንም ሥራ በመፈጸም፡ የተቃዋሚው የዲያብሎስ ግብረ አበር በመኾናቸውና የክፋት ጉዳናን መርጠው በመከተላቸው ቢያሳዝኑትም፡ ያን ኹሉ በደል፡ ራሱን፡ በቤካነት አቅርቦና ሠውቶ በመከሥ ይቅር ብሎ፡ የእግዚአብሔር ልጆች የመኾንን ዘለዓለማዊ ጸጋውን፡ ለእነርሱ፡ መልሶ ያጎናጸፈበት ቸርነቱ፡ በስፋትና በጥልቀት ይነገርበታል፡፡

ይህ ምሥጢር፡ እያንዳንዱን አስተዋይ ሰብእዊ ፍጡር፡ “እኔ፡ ለእግዚአብሔር፡ እንዲህ ጠላቱ ስኾን፡ እርሱ ግን፡ ይህን የመሰለውን፡ ዕፁብ ድንቅ የኾነ፡ ይቅርታውንና ምሕረቱን ሊያደርግልኝ፡ እንዴት እንደገና ፈቃደኛ ኾኝ? ይህን ያስደረገ ኃይል፤ ከምን ዓይነቱ ፍቅር ሊመነጭ ቻለ?” በሚል የአንክሮ ጥያቄ እንዲመሰጥ፡ በእርግጥ ያስገድደዋል፡፡ ይህንም፡ ወንጌላዊው፡ “የእግዚአብሔር ልጆች፤ ተብለን ልንጠራ፡ አብ፡ እንዴት ያለውን ፍቅር እንደሰጠን፡ እየ!” ሲል፡ በመልእክቱ፡ አሳምሮ አስቀምጦታል፡፡ እግዚአብሔር፡ ይህን የመሰለውን፡ የእርሱ ልጆች ለመኾን የሚያበቃንን ታላቅ ጸጋ፡ ለሰው ልጅ የሰጠበት የቸርነት ሥራው፡ የሚነገርበት ትምህርት የሚገኘው፡ ከዚህ ከ“ምሥጢረ ጥምቀት” ስለኾነ፡ “ምሥጢር” ተብሏል፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

ሰው፡ ነፍሱ፡ በምድራዊው ኑሮዋ፡ ገዝፋ የምትታይበትንና ለተወሰነ ዕድሜ፡ በጊዜያዊነት የምትቆይበትን፡ ማንነቷንና ምንነቷንም፡ በሃይማኖታዊ አቋሟና በምግባራዊ ድርጊቷ የምትገልጽበትን አካለ ሥጋ ለብሳ፡ ከማሕፀን እንደምትወለድ ሹሉ፡ እንዲሁ፡ በሰማያዊው ዓለም፡ ለዘለዓለም፡ በሕይወት ለመኖር የሚያበቃትን መንፈሳዊ አካል ለብሳ፡ ከእግዚአብሔር፡ በመንፈስ የምትወለድበት ረቂቅ ሥርዓት፡ በፈጣሪዋ ቸርነት ተሠርቶላታል፤ ያም ሥርዓት፡ “ምሥጢረ ጥምቀት” ነው። እርሱም የተመሠረተው፡ “ከሥጋ የተወለደ ሥጋ ነው፡ ከመንፈስም የተወለደ መንፈስ ነው!” በሚለው መለኮታዊ ቃል ሲሾን፡ በዓይን የማይታየውና በእጅ የማይዳሰሰው፡ ይህ፡ ረቂቅ ምሥጢር የሆነው መንፈሳዊ ሥርዓት፡ ገዢ እንዲታይ የተደረገው፡ በውኃ ሽኖ ተገኘ።

ይህን ሥርዓት፡ “ኢየሱስ ክርስቶስ” ተብሎ፡ በምሥጢረ ሥጋዊ የተገለጸው፡ ራሱ እግዚአብሔር ወልድ፡ ዕድሜው፡ ፴ ዓመት ሲሾነው፡ በመጥምቁ በዮሐንስ እጅ፡ በዮርዳኖስ ወንዝ፡ በመጠመቅ፡ ለሥርዓተ ጥምቀት፡ በኩር ሽኖ፡ ራሱም፡ በአብነት ፈጽሞት፡ መሥርቶታል፡ ቀድሶታልም።

የኢየሱስ ክርስቶስ ጥምቀት፡

ጥያቄ፡- በመሠረቱ፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ለምን ተጠመቀ?

መልስ፡- ኢየሱስ ክርስቶስ የተጠመቀበት፡ የመጀመሪያው ምክንያት፡ ሰው የሆነው አምላክ፡ እርሱ መሆኑን፡ ለዮሐንስና ለዓለሙ በይፋ ለማሳወቅ ነው፡ የዚህ ነገር እውነተኛነት፡ ዮሐንስ፡ ባየውና በሰማው ተረጋግጧል፡ ይህንም፡ ዮሐንስ፡ ጌታን ባጠመቀው ጊዜ፡ ለኢየሱስ ክርስቶስ፡ “ሰማያት ተከፋተውለት፡ የእግዚአብሔር መንፈስ፡ እንደርግብ ሲወርድ፡ በእርሱም ላይ ሲቀመጥ አየ!” ደግሞም፡ “በእርሱ ደስ የሚለኝ፡ የምወድደው ልጅ ይህ ነው!” የሚል ድምፅ፡ ከሰማይ ሲነገር ሰማ።” የሚለው ቃል ያስረዳል።

ኹለተኛው ምክንያት ደግሞ፡ ቀደም ብዬ እንደገለጽሁላችሁ፡ እግዚአብሔር በምድር ላይ የመሠረታትን መንግሥቱን፡ ከሥርዓቷ በማፈራረስ፡ ዲያብሎስ፡ በሰውና በፍጥረተ ዓለሙ ላይ የዘረጋውን የከፋት ግዛት፡ በዚህ አገዛዙም ጠንቅ የሰፈኑትን የኃጢአት ቀምበርና የሞት ፍዳ፡ በእግሮቹ፡ እንደገል ቀጥቅጦና እንደሰም አቅልጦ ለማስወገድ ነው።

ሦስተኛውም ምክንያት፡ ከአዳምና ሔዋን ጀምሮ፡ ሰው፡ አስወስዷት የነበረውን፡ ከእግዚአብሔር የመወለድን ታላቅ ክብር፡ በማስመለስ፡ ይህችን ልጅነት ለማግኘት፡ ፈቃደኞች ለሆኑ ወንዶችና ሴቶች፡ ይህንኑ ጸጋ፡ ለዘለዓለም ለማቀዳጀት ነው።

ጥያቄ፡- ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በዮሐንስ እጅ፡ በዮርዳኖስ ወንዝ፡ በሚጠመቅበት ጊዜ፡ መንፈስ ቅዱስ፡ በራሱ ላይ፡ ስለምን፡ በርግብ አምላል ወረደ?

ምዕራፍ ፫፤ አምስቱ አዕማደ ሃይማኖት።

ምሥጢረ ጥምቀት።

የኢየሱስ ክርስቶስ ጥምቀት።

መልስ፡- ቀድሞ፡ በጥፋት ውኃ ጊዜ፡ የውኃው ሙላት ጉድሉ እንደሆነ፡ አይቶ እንዲመጣ፡ ኖላ፡ ከመርከቡ አውጥቶ ልኮት የነበረው ቁራ፡ ሳይመለስ ስለቀረበት፡ ርግብን ለደዳት፤ እርሷም፡ እየበረረች ሼዳ፡ የውኃውን መጥደል፡ ተዘዋውራ አይታ፡ አለመጥደሉን በማየት፡ ይህንኑ ሹኔታ ለመግለጽ፡ ባዶዋን ተመለሰች፡ ከቀናት በኋላ፡ እንደገና በላካት ጊዜ ግን፡ ውኃው መጥደሉን በማረጋገጥ፡ ይህንኑ ለማመልከት፡ የወይራ ቀምበጥ፡ ባፏ ይዛ አምጥታ፡ አብሥራው ነበርና፡ አሁንም፡ ዓለምን፡ እንደጥፋት ውኃ ማሰባሰብ ያጥለቀለቀው፡ የዲያብሎስ የክፋት ግዛት፡ የኃጢአት ቀምበርና የሞት ፍዳ፡ ከሰውና ከፍጥረት ዓለሙ ሹሉ የሚወገድበት፡ የኢየሱስ ክርስቶስ ጥምቀት መፈጸሙን ለማብራር፡ መንፈስ ቅዱስ፡ በርግብ አምሳል ተገለጠ።

ጥያቄ፡- የኢየሱስ ክርስቶስ ጥምቀት፡ በየርዳኖስ ወንዝ የሾነበት፡ የተለየ ምክንያት ይኖረው ይኾን? ካለ፡ ብትገልጽልን?

መልስ፡- ዲያብሎስ፡ አዳምንና ሔዋንን፡ በተንከሉ አሳስቶ፡ የፈጣሪያቸውን ፈቃድ እንዲተላለፉ፡ እነርሱም፡ የእርሱን አሳሳች ቃል ተከትለው ለመኖር በመስማማት፡ ገዢነቱን እንዲቀበሉ ካደረጋቸው በኋላ፡ ያሸከማቸውን የባርነት ቀንበር አጽንቶ ለማዘለቅ፡ በጽላተ ሙሴ ምሳሌ፡ “አዳምና ሔዋን፡ የዲያብሎስ ባሮች ናቸው!” የሚል ምልክት የታተመባቸው፡ ሹሉት የድንጋይ ሰሊዳዎችን አዘጋጅቶ፡ አንዱን፡ በሲኦል፡ ሹሉተኛውን፡ በዚህ፡ በየርዳኖስ ወንዝ ውስጥ አኑሮ እንደነበረ፡ በትውፊት የደረሰን አምላካዊ ቃል ይነግረናል። ስለዚህ፡ ያን የዕዳ ሰነድ ደምስሶ ለማጥፋት፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በዚህ ወንዝ ውስጥ ተጠመቀ። በሲኦል ያኖረውንም የዕዳ ሰነድ፡ መለኮት ከተዋሐደው ሥጋዋ፡ በሕማማት መስቀሉ ፍጻሜ ላይ በተለየችው አካለ ነፍሱ፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ወደዚያ ወርዶ፡ ሹሉተኛውን የዕዳ ሰነድ ደምስሶ አጠፋው፡ በዚያ የነበሩትንም፡ ያመኑትን ነፍሳት፡ ነጻ አወጣቸው።

ጥያቄ፡- ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ጥምቀቱን፡ በውኃ ያደረገው ለምንድር ነው?

መልስ፡- “የእግዚአብሔርም መንፈስ፡ በውኃ ላይ ሰፍፎ ነበር።” የሚለው ቃል፡ ስለሥነ ፍጥረት በሚናገረው፡ በታላቁ መጽሐፍ መክፈቻ ላይ ተጽፎ ይነበባል፡ ስለዚህ፡ በጥምቀት ምሥጢር፡ ከእግዚአብሔር ለሚገኘው መንፈሳዊ ልደት ማስፈጸሚያ፡ ውኃን መርጦ መሠየሙ አያስደንቅም።

ውኃ፡ የሕይወት ምንጭ ነው፤ ማንኛውም ሥጋዊና ተንቀሳቃሽ ፍጡር፡ ያለውኃ፡ በሕይወት ሊኖር አይችልም። ዕዕዋት፡ አዝርዕትና አትክልት፡ የሚለመልሙት፡ የሚያብቡትና የሚያፈሩት፡ በውኃ መኾኑን የማይረዳ የለም። አያሌ የደዌና የሕመም ዓይነቶች የሚፈወሱት፡ በውኃ የሾነው፡ ከዚህ የተነሣ መኾኑ ሊታወቅ ይገባል። ምድር፡ ጸንታ፡ ተጠብቃና ተከብባ የምትገኘው፡ በውኃ ነው።

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማንው?

ቸሩ ፈጣሪ፡ የምሥጢረ ጥምቀት ጸጋ የሚሰጥበትን ሥርዓት ለመፈጸም የሚያስፈልገው ዓቢይ ነገር፡ በምስኪኑ ደጋ ዘንድ ሳይቀር፡ በቀላሉ ሊገኝ የሚችለውንና የማይታጣውን፡ ውሃን የመሰለውን ተራ ሀብት እንዲሾን ማድረጉ፡ ይህንኑም ሲሳይ፡ እትረፍርፍ ማበርከቱ፡ የቸርነቱን ሰፊ ልግሥና የሳያል፡፡

ጥያቄ፡- ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ስለምን፡ በ፴ ዓመቱ፡ በዮሐንስ እጅ ተጠመቀ? ዝቅ ብሎ፡ በጽ፡ ከፍ ብሎ፡ በ፶ ዓመት ያላደረገው ለምንድር ነው?

መልስ፡- አዳም፡ የ፴ ዓመት ጉልማሳ ሾሞ ተፈጥሮ ሣለ፡ ራሱን፡ ለፈጣሪው የሕይወት ፈቃድ ሳይሾን፡ ለሰይጣን የሞት ትእዛዝ በማስገዛቱ፡ ከእግዚአብሔር፡ በ፶ ቀን ያገኛትን ልጅነት፡ አስወሰዷት ነበርና፡ ያችን ልጅነት ለማስመለስ ሲል ነው፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ቤዛ ሾሞ፡ ያን ካሣ ለመክፈል፡ በ፶ ዓመቱ የተጠመቀው፡፡

አምላክ ሲሾን፡ ወደዮሐንስ ሼይ መጠመቁም፡ ተጠማቂው፡ ምንም ታላቅ ባለማዕርግ ቢሾን፡ ወደአጥማቂው ተራ ካህን ሼይ መጠመቅ የሚገባው መሆኑን፡ ለእኛ፡ በእርአያነት ለማሳየትና ስለትሕትና ምሳሌ ለመሾን ነው፡፡

ጥያቄ፡- ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በ፶ ዓመቱ ከተጠመቀ፡ “እኛም፡ ልንጠመቅ የሚገባን፡ በዚህ ዕድሜ ነው፡” የሚሉ አሉ፡፡ ይህን ስለመሰለው አስተሳሰብ፡ ምን ትላለህ?

መልስ፡- ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ለው ሾሞ ወደዚህ ዓለም የመጣው፡ ለፍጥረቱ የሰጠውን ተስፋና በነቢያት የተነገረውን ትንቢት ሊፈጽም፡ በዲያብሎስ የክፋት አገዛዝ፡ በኃጢአት ቀንበርና በሞት ፍዳ ሲማቅቅ የኖረውን የሰውን ዘር ሊያድንና ሰዎች፡ በምድር ላይ ሕይወታቸው፡ የእግዚአብሔርን ሥርዓተ መንግሥት ተከትለው፡ እንዴት መኖር እንደሚገባቸው፡ እንደሚችሉም ሊያስተምር መሆኑ፡ ቀደም ብሎ በየእርእሰቱ፡ በተለይም፡ በምሥጢረ ሥጋዊ ትምህርት ውስጥ፡ በሰጠኋችሁ ሐተታ ተብራርቶላችኋል፡ ስለዚህ፡ እርሱ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ራሱ ተጠምቆ፡ ማንነቱን፡ በይፋ ከማሳወቁ ጋር፡ እኛም ተጠምቀን፡ የእግዚአብሔር ልጆች የምንሾንበትን ሥርዓት ሊመሠርት፡ እስከ፴ ዓመት ዕድሜው መቆየት እንዳስፈለገው፡ በዚህ ሐተታ፡ በሚበቃ የተገነዘባችሁት ይመስለኛል፡፡

ታዲያ፡ ለው የሾነው አምላክ፡ ዓላማውና ግብሩ ይህ መሆኑ ተረጋግጦ ከታወቀ፡ ዕሩት ብእሲ የሚባለው ስብእዊ ፍጡር፡ የዘለዓለም ሕይወት ከሚወረስባት፡ ከእግዚአብሔር መንግሥት ለመግባት፡ እስከ፴ ዓመት ዕድሜው ድረስ የሚቆይበት ምን ምክንያት ይኖራል ብላችሁ ታስባላችሁ? ለመሆኑ፡ በየእፍታዋ፡ ለሞት ከተጋለጠው ከሰብእዊው ፍጡር መካከል፡ ከቶ፡ በዕድሜው፡ እስከ፴ ዓመት ለመቆየት፡ ዋስትና ያለው ሰው፡ በምድር ላይ አለን? የለም፡፡

ምዕራፍ ፫፡ አምስቱ አዕማደ ሃይማኖት፡፡

ምሥጢረ ጥምቀት፡፡

የኢየሱስ ክርስቶስ ጥምቀት፡፡

ወይስ፡ ዕድሜው፡ ከ፱ ዓመት በታች የኾነ ሰብአዊ ፍጡር ኹሉ፡ ወደእግዚአብሔር መንግሥት የመግባት ዕድል ተነፍጎታል ማለት ነውን? ወይስ፡ ይህ ዕድል፡ ሊነፈገው ይገባል ማለት ነውን? አይደለም፡፡

ይህ፡ የሰይጣን ወገኖች የኾኑ፡ የክፉ ሰዎች አስተሳሰብ ሲኾን፡ እግዚአብሔር ግን፡ ለሰብአዊ ፍጡሩ፡ በዚህ ረገድ ያደረገለት ቸርነት ምን እንደኾነ፡ ቀጥሎ እነግራችኋለሁ፡፡ ይኸውም፡ ማንኛውም ሰው፡ ወንድ ኾነ ሴት፡ ወደእርሱ መንግሥት ለመግባት ከፈለገ፡ ገና ከእናቱ ማሕፀን ከወጣው አራስ አንሥቶ፡ ወደዐፈርነቱ መቃብር ሊወርድ እስከተቃረበው ሽማግሌ ድረስ፡ ምንም ዓይነት የዕድሜ ወሰን እንዳይደረግበት መፍቀዱና ወደር ወደማይገኝላት፡ ወደዚችው መንግሥቱ ለመግባት፡ አንዲት ግዳጅን ብቻ ይፈጽም ዘንድ የሚጠይቅ ሥርዓትን መደንገጉ ነው፡፡

የሰብአዊው ፍጡር ጥምቀትና የሚያገኘው ኹለተኛ ልደት፡፡

ጥያቄ፡- ሰብአዊ ፍጡሩ፡ ወደእግዚአብሔር መንግሥት ለመግባት ይችላል ዘንድ፡ ፈጣሪ፡ ከታላቅ ቸርነቱ ጋር፡ ከእርሱ የጠየቀው፡ አንዲት የኾነችው ብቸኛ ግዳጅ ምንድር ናት?

መልስ፡- “ኹለተኛዋ ልደት!” ናት፡ በኢየሱስ ክርስቶስ ቃል፡ “እውነት፡ እውነት አልሃለሁ! ሰው፡ ዳግመኛ ካልተወለደ በቀር፡ የእግዚአብሔርን መንግሥት ሊያይ አይችልም፡፡” የተባለችው፡ “እንደገና መወለድ!” ይህች ናት፡፡

ጥያቄ፡- “ሰው፡ ከተወለደ በኋላ፡ ወይም፡ ካደገ፡ ወይም፡ ከሸመገለ በኋላ፡ እንዴት፡ እንደገና ሊወለድ ይችላል? ኹለተኛ ወደእናቱ ማሕፀን ገብቶ፡ ይወለድ ዘንድ ይችላል?”

መልስ፡- ይገርማችኋል! ኒቆዲሞስ የተባለው፡ ፈሪሳዊ የአይሁድ አለቃ፡ በሌሊት፡ ወደጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መጥቶ፡ ልክ፡ ይህንኑ፡ አሁን፡ እናንተ ያቀረባችሁትን የመሰለ ጥያቄ፡ ለጌታ አቅርቦለት፡ መልሱን ሰጥቶታል፡፡

ጥያቄ፡- እውነት!? እንዴት! ታዲያ፡ አምላክ፡ ምን የሚል መልስን ሰጠው?

መልስ፡- አዎን! ኒቆዲሞስ፡ ይህን ጥያቄ፡ ለጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አቀረበ፡፡ ያቀረበውም፡ “መምህር ሆይ! እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር ከኾነ በቀር፡ አንተ የምታደርጋቸውን፡ እነዚህን ምልክቶች ሊያደርግ የሚችል የለምና፡ መምህር ኾነህ፡ ከእግዚአብሔር ዘንድ እንደመጣህ እናውቃለን፡” የሚለውን የመግቢያ ቃል ካስቀደመ በኋላ ነበር፡፡

ኢትዮጵያ እና ኢትዮጵያዊነት፤ “ፈጣሪዬ” የምለው እግዚአብሔር፡ ማነው?

ይኸው ኒቆዲሞስ፡ ቀደም ብሎ ላሰማው፡ ለዚህ ንግግሩ፡ ከኢየሱስ ክርስቶስ ያገኘው መልስ፡ ወደእግዚአብሔር መንግሥት መግባት የሚቻለው፡ ይህን የመሰለውን እውነት፡ በሌሊት፡ በሥውር መጥቶ፡ በመናገር ብቻ ሳይኾን፡ እንደገና ተወልዶ፡ በብርሃንና በይፋ በመመስከር መኾኑን የሚያመለክት ግዳጅን ነው።

ጥያቄውንም፡ “እውነት፡ እውነት አልሃለሁ! ሰው፡ ከውኃና ከመንፈስ ካልተወለደ በቀር፡ ወደእግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም።” ሲል፡ አምላካችን፡ “ኹለተኛው ልደት” የተባለው ምን እንደኾነ፡ ምሥጢሩን ወዲያው ገልጸለታል፡ ትርጉሙንም ፈትቶለታል።

ጥያቄ፡- አኹንም፡ ከውኃና ከመንፈስ መወለድ እንዴት እንደኾነ ለመረዳት፡ እንደኒቆዲሞስ፡ ለእኛም፡ ከብድናልና፡ በበለጠ ብታብራራልን?

መልሱ፡- ለዚህ ጥያቄያችሁ፡ ራሱ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ለኒቆዲሞስ የተናገረው፡ እንዲህ የሚለው ቃሉ፡ በቂ ምላሽ በመኾኑ፡ እዚህ ላይ ጠቅሼላችኋለሁ።

“ከሥጋ የተወለደ ሥጋ ነው፡ ከመንፈስም የተወለደ መንፈስ ነው። ‘ዳግመኛ ልትወለዱ ያስፈልጋችኋል!’ ስላልሁሁ፡ አታድኝቅ! ነፋስ፡ ወደሚወድደው ይነፋሳል፡ ድምፁንም ትሰማለህ፡ ነገር ግን፡ ከወዴት እንደመጣ፡ ወዴትም እንዲኼድ አታውቅም፡ ከመንፈስ የሚወለድም ኹሉ እንዲሁ ነው።”

ጥያቄ፡- “ይህ፡ እንዴት ሊኾን ይችላል?” ይህን ረቂቅ ድርጊት፡ በምን ዘዴ፡ በቀላሉ ታስረዳናለህ?

መልስ፡- በዚህ ጥያቄያችሁ፡ አሁንም እንደገና፡ ልክ፡ ኒቆዲሞስን መስላችሁ ተገኝታችኋል። ለዚህ ጥያቄያችሁ፡ መልስ ይኾናችሁ ዘንድ፡ ራሱ፡ ኢየሱስ ክርስቶስ፡ በመለኮታዊ አንደበቱ፡ ለኒቆዲሞስ የተናገረውን፡ እንዲህ የሚለውን፡ ያንኑ ቃሉን፡ መልስ አድርጌ፡ ይኸው፡ አቅርቤላችኋለሁ፡-

“አንተ የእስራኤል መምህር ስትኾን፡ ይህን አታውቅምን? እውነት፡ እውነት አልሃለሁ፡ የምናውቀውን እንናገራለን፡ ያየነውንም እንመሰክራለን፡ ምስክራችንንም አትቀበሉትም። ስለምድራዊ ነገር በነገርኋችሁ ጊዜ፡ ካላመናችሁ፡ ስለሰማያዊ ነገር ብንናገራችሁ፡ እንዴት ታምናላችሁ?”

እንግዲህ፡ ይህን የመሰለውን ምሥጢር መረዳትና መቀበል የሚቻለው፡ በሃይማኖት በታነፅ መንፈሳዊ አእምሮ መኾኑን፡ ቀደም ብዬ ገልጼኋል፡ ስለነበረ፡ ታስታወሱታላችሁ። እናንተም፡ ይህን የተያያዘነውን፡ የአሰማያዊ ምሥጢሩን ማብራራት፡ በዚያ ሃይማኖታዊ መሠረትና መንፈሳዊ አድም ኾናችሁ እንደምትሰሙኝ፡ በዚያኑ ጊዜ አረጋግጣችሁልኛል።